

Ani
vbi con-
du.

380
1. Mac.
382

382
1. Mac. 7
& 2. Ma.
384
391

9

k ANTIOCHVS Eu-
pator, an. 2.

Iuda Machabæo pontifice
& duce.
Philometore rege Aegypti.

Mithridate 2. Parthorum

10

l DEMETRIVS Sc-
leuci Soter an. 9.

Iuda & Ionatha pontificibus
& ducibus.

Mithridate Parthorum re-
ge, qui Arsaces, 1. Mach. 15.

Philometore Aegypti.

Anni
mundi

3945

3947

3947

3956

leges dederunt, vt liberi essent & dimidium tantum tri-
butorum, quæ regibus suis soluissent, sibi præstarent.

k EUPATORIS in Iudæos gesta. 1. Mach. 1.6. & seq.
& 2. Machab. 10. & c. Hi enim duo sunt Antiochi, qui in-
festissimo animo Dei religionem, quod etiam Daniel præ-
nunciarat, oppugnarunt.

In hoc adhuc puero perfidiam contra Iudæos, patris-
que impietatem Deus ultus est. Nam cum Demetrius pa-
trius Roma in regnum regressus necauit. *Iustinus & La-
nius 46. in epitomis.*

Istorum temporibus regnabat apud Aegyptios Ptole-
mæus Philometor 2. *Mac. 5.* cuius regni anno decimo
Iudas Machabæus templum, quod Gentes sub Antiocho
contaminauerant, repurgauit, altari nouo nouis è lapidi-
bus instaurato.

Deinde eius ἐγκαίνισµὸν magna lætitia celebravit & à
posteris annuatim celebrari imperauit, 1. *Machab. 4.*
Quod æuo Christi adhuc Iudæi multa cum religione ser-
uabant. *Ioan. 10.*

A tempore purgati per Machabæum templi, Iudæi
nunquam deinceps leguntur idola coluisse. Itaque exi-
tium, quod miseri hodie perferunt, non suæ Idololatriæ,
sed Christi impiè crucifixi peccato ascribant necesse est.
Vide Osea 3. cap.

Eupator pacem cum Iudæis agitare coactus est.

l SEQUENTES reges Syriæ ita bella gessere cum Iu-
dæis, vt ad legis repudium non cogèrent. Lege septimum
cap. 1. lib. Machab. ad finem vsque.

Demetrius occiso Antiocho Eupatore nepote suo &
Lysia eius nutritio rex euasit.

Bellum gessit cum Iuda. Nam cum Alcimum Iudæum,
qui ad se transfugerat, pontificem constituisset, in spem
victoriæ ductus, bellum Iudæis intulit, atque ei socium
Bacchidem adiunxit.

Tum Iudæi primùm cum populo Romano amicitiam
fœdusque pepigere, auctore Iuda Machabæo, vt Romani
Iudæos, Iudæi Romanos aduersus hostes suos conserua-
rent. Ita indictum Regi Demetrio, ne Iudæos vexaret. 1.
Mac. 8. Ios. lib. 12.

Rex Prusias cum filio Nicomede Romam venit anno
vrbis 588.

Anno sequenti rex Eumenes. Inde lex lata, ne cuiquam
regi Romam venire liceret. *Flor. lib. 45.*

Prusias rex Bithyniæ à filio Nicomede interfici-
tur.

Ieremias & Onias Iustus dudum vita functi apparent
in somniis Machabæo, orantes pro populo, 2. *Ma-
ch. 15.*

Alcimus alienus à genere sacerdotali pontifex à Dem.
Sotere, contra Iudam Machabæum constituitur.

Bacchides à Ionatha ad Iordanem vincitur, & post tres
annos ad firmandam pacem compellitur.

Romani contra Hispanos Celtiberos duce Scipione
Nasica. Contra Lusitanos Sergio Galba prætor.

Pseudophilippus regnans in Macedonia à Metello
consule interficitur. Sic Macedonia de regno tributa-
ria fit.

m ANTI OCHENSES adiuuantibus Pro. Philometore
Aegypti, Attalo Asiæ, Ariarato Cappadociæ regibus Ale-
xandrum Antiochi superioris supposititium filium regem
suscipiunt, & in acie Demetrium obruncant.

Alexander purpuram & coronam auream, ad Iona-

than misit. Addidit postea fibulam auream, consanguineorum regis insigne.

Bellum contra Demetrium successorem ope Philometoris instructum gessit *1. Mac. 10.*

In eo vincitur, & paulò post à Zabdièle Arabe interficitur. In eo etiam cecidit Philometor, & tertia die mortuus est. *Ibid. & Livius lib. 52.*

In Hic, bello in Orientem ad Tryphonem expugnandum translato, multas vrbes & regiones cepit. Tandem fraude circumventus à Mithridate Parthorum rege in Media captus. *Iust. lib. 58.* Sed ab eo postea dimissus, iterum regnat annis 4.

Alexandro Rege ope Philometoris subuerso regnum sibi ascivit.

Ionathan Machabeum eius partes secutum benigne habuit. Quin & vectigalium immunitate in perpetuum donauit. *1. Machab. 11.*

Simoni Ionathæ successori propter graua belli detrimenta, quòd illius causa Iudæi cum Triphone gesserant, immunitatem vectigalium & tributorum omnium concessit. Quæ fuit vltima Iudæis à Regibus Syriæ data, ob quam se in libertatem vindicantes, regnum, vt antiquorum tempore fuerat condiderunt.

Mithridates Arsaces dicitur, *1. Mach. 15.*

o ANTE hunc Thryphon regnasse ponitur tribus annis à Iosepho lib. 13. Antiq. cap. 12. Sed illis etiam regnabat in locum capti fratris Ant. Pius, qui & Tryphonem dolo Antiòchia & militibus per luxuriam Demetrii dispersis potitum oppressit.

Iudæam, Samariam, Ioppen, Galileam, & confinia eius vexauit.

Frangens fœdera maiorum suorum cum Simone & Iudæis Achenobium, deinde Cendebeum duces aduersus eos mittit. Sed ij à Simonis filijs Iuda & Ioanne, qui patri successit, ad sua redire coacti sunt. *1. Mach. 16.*

Arx Sion à Simone recepta & mundata. Qui inde cum Romanis fœdus renouat, eisque clypeum mille minarum mittit.

Obsedit Ioannem Hyrcanum Hierosolymis. Tempore autem obsidionis dono misit in sacrificium taurum præstantem, cornibus auro ductili obtectis, cinctum bdeliis & omni præciosorum lapidum genere, purpureo panno & ornamentis sumptuosissimis opertum, cum vasis aureis & argenteis plenis aromatum. Qua pietate ab Hyrcano, & Iudæis pace agitata obtinuit, quod armis & potentia minime potuisset. *Iosippon & auctor lib. de rebus regum Israel secundi templi.* Accepta pecunia discessit. *Ios. lib. 13. cap. 5.*

Atque illud est, quod Iustinus scripsit lib. 36. Antiochus Iudæos, qui à Macedonico imperio sub Demetrio Patre armis se in libertatem vendicauerant, subegit.

Mortuo Mithridate Rege Parthorum bellum mouet contra successorem Phraartem ad recuperandum fratrem. Cum eo congressus in ipsa pugna interit. *Ioseph. lib. 13. cap. 16.*

Postquam tribus præliis vicisset occupata Babylone, & omnibus præter Parthos populis per deditionem receptis.

Antiocho ingenti exercitu dimicanti hirundines in tabernaculo nidum fecerunt, quo prodigio neglecto prælium commisit, & à Parthis occisus est; *Obsequens.*

Circa hæc tempora Mithridates Rex Ponti moritur

Anni
vrbis con-
dita.

591
1. Mac. 9
10.

601

601
Ibid. &
cap. 11.
604

604
Ibid. &
cap. 13.
613

II.

IN ALEXANDER Ba-
les, an. 10.

Ionatha pontifice & duce.

Mithridate 2. Parthorum
rege.

Philometore, Ægypti.

Bello Punico tertio.

12

IN DEMETRIVS D.
Soteris filius Nicanor,
an. 3.

Ionatha, deinde Simone
pontifice & duce.

Mithridate 2. Parthorum
rege.

Evergete 2. Ægypti.

13

o ANTIOCHVS Se-
detes Pius Soter, an. 9.

Simone pontifice & duce,
deinde Joan. Hyrcano.

Mithridate 2. deinde
Phraarte 2. Parthorum rege
an. 28.

Evergete 2. Ægypti.

Anni
vrii con-
dus.

Anni
mundi

14

P DEMETRIVS ite-
rum secundus, an. 4.

613

3978

617

Phraarte rege Parthorū 6.

2982

Euergete 2. Ægypti.

617

15

2982

627

Q ANTIQCHVS
Gryppus, an. 10.

2992

Phraarte 2. Parthorū rege,
deinde Artabano an. 1. Mi-
thridate 3. an. 24.

Euergete, deinde Physcone
Ægypti regibus.

16

3992

627

I ANTIQCHVS Cy-
zicenus, an. 18.

4010

645

Mithridate 3. Parthorum
rege octavo.

Physcone & Alexandro
Ægypti.

relictio filio Mithridate, cui ex rebus gestis Magni cog-
nomen fuit. *Iust. lib. 37. & 38.*

In hoc Antio. Pio desinit sacra historia. Cætera, qua
secuta sunt ad Christum repete è Iosephi lib. 13. Antiq. c.
16. & libris septem sequentibus.

Romæ puer ex ancilla natus quadrupes, quadrimanus,
quatuor item habens oculos, & aures, & duplicem mascu-
linum sexum.

Ætna mons Siciliæ copiosos ignes vomuit in Bonien-
si agro. Fruges in arboribus natæ sunt. Hinc secutum in
Sicilia bellum civile, quo ferè septuaginta millia feruorū
prætores profligauerunt, qui tandem obsidionis necessi-
tate compulsi erant ad cadauerum esum.

Bituitus Rex Aruernorum deducens contra Roma-
nos 180 millia armatorum in Rhodani trāitu superatur,
& Romam in triumphum ducitur. *Oros. lib. 5. cap. 13.*

P SECVNDO regnat. Imperium enim amissum, ca-
ptiuitate Parthica elabens, recuperauit. Sed post quatuor
annos bello intestino per Euergetem conciliato ab vxore
filiisque desertus interficitur. Et filius Antiochi Pij, cui à
Nasi magnitudine Gryppi cognomen fuit, matris factio-
ne succedit, ita vt nomen regis penes filium, ius omnis
imperij penes matrem esset.

Post hunc tamen Alexandrum locat Iosephus, *lib. 13. Ant. c. 17.*

At is statim oppressus Gryppo concessit.

Q REGNUM Gryppi in 29. ann. extendit Iosephus lib.
13 Antiq. cap. 29 Nempe quia simul cum Cyziceno reg-
nauit. Insidijs Herodiani tandem moritur.

Bella ciuilia hanc confusionem pepererunt, & regnum
perdiderunt, Philometorem hunc sæpius vocat Ioseph.

Ad Scipionem minorem in Hispania ad Numantiam
res gerentem munera misit amplissima.

Alexandrum quendam ab Euergete Ægyptio excitatū
adoptionis titulo regnum appetentem post multa præ-
pælia secundo anno regni cepit & interfecit. Matrem
poculum veneni, quod ipsa obtulerat, bibere compellit.

Phraartes Parthorum rex sextus, primus Regum illo-
rum amicitiam Romanam per legatos à L. Sylla Felice
Proconsule tum bellum Mithridaticum in Asia gerente
petiit & impetrauit. Cui in bello cum Scythis gesto occi-
so patruus Artabanus successit, an. 1. *Onuphrius in Romano
Imperio.*

Cyzicenus Syriam inuadit.

I ANT. Cyzicenum Ioan. Hyrcanus bello victum fu-
gauit.

Ex hoc tempore Syria crebris motibus agitata est, do-
nec in Romanorum potestatem venit.

Mithridates Artabani filius 8. fuit Arsaces siue Partho-
rum rex. Ex rebus strenuè gestis cognomen magni
meruit. *Iustin. lib. 42.*

Multos enim populos regno Addidit, cum Scythis a-
liquoties prosperè dimicauit, vltorque parentum iniuriæ
fuit.

Bellum Armenis Intulit. Inde propter crudelitatem à
Senatu Parthico pulsus fratrem Orodem successorem ha-
buit.

Hic est ille Orodus, qui primus bella cum Romanis
gessit. Crassumque cum filio & omni ferè Romano exer-
citu deleuit, & Pacorum filium misit ad reliquias belli
Rom. persequendas, donec is magnis reb. in Syria gestis
in patriam Patri suspectus reuocaretur, eoque absente

exercitus Parthorum in Syria relictus à C. Cassio quaestore Craffi, cum cunctis ducibus caderetur.

Cætera Parthicae historiae infra in bellis civilibus Pompeij, & extremis Ægyptiorum regibus, & in Augusto. Nam hi bellis civilibus Pompeio contra Cæsarem Bruto & Cassio contra Augustum & Antonium misere auxilia.

¶ SELEVCVS Gryppi f. cum patruo Cyziceno de Syriaco imperio dimicauit, victumque acie interfecit. Sed nec propterea regnum est consecutus. Nam à Patruèle pulsus est, & à subditis in palatio concrematus.

Frater Seleuci collecta manu Cyziceni filium regno exiit, & in parte Syriæ regnat. Simili ratione Philippus Gryppi minimus f. in alia Syriæ parte regnat, donec postremo à Gabinio caperetur.

Syri principum discordiæ petraësi vltro se Tigrani Armeniæ regi dederunt. *Iust. lib. 40.*

¶ ATIGRANE per Pompeium capto ad Iulium Cæsarem anni fuerunt fere sedecim.

Ita à Seleuco Nicanore Regni Syriaci conditore ad Cæsarem anni 250.

Syriam tenuerunt posteri Seleuci Nicanoris vsque ad Antiochi Pij filios. Tum enim Pompeius prouinciam illam sub potestatem imperij redegit, relicto illic Prætoris Scauro. *Plutarch. in Ant. deinde Gabinio, mox M. Crasso, qui contra Parthos periiit.*

Reliquam Syriaci regni partem Parthi ad se transtulerunt, & sic diuisione veluti orbis cum Romanis facta, Orientis imperium tenuere, quo tempore Romani toto Occidente potiebantur, & cum his de summa rerum decertarunt.

Tigranes Armeniæ rex petentibus Syris ob fratrum regum discordiam rex fit Syriæ annis 18. *Iustin. hist. lib. 40.*

Persas sæpe vicit, Mesopotamiam occupauit, Syriam & magnam Phœniciaem partem Philippo vltimo Syriæ regi profligato ademit, donec post annos 19. in Romanorum venit potestatem.

Ita imperia post mortem Alexandri Magni in mundo præcipuè sex orta sunt & concurrerunt quæ in sequenti quarta eius successione percensebimus, Ægyptium Syriacum, Macedonicum, Romanum, Carthaginense, Parthicum.

Præter Parthicum istorum omnium recentissimum, cætera intra ducentos quinquaginta annos à Romano omnium minimo & contemptissimo absumpta sunt.

Anni
urbis con-
dita.

645

647

647

665

Anni
mundi

4000

4012

4012

4670

17

¶ PHILIPPVS AN. 2.

*Mithridate 3 Parthorum
rege octauo.*

Lathyro Ægypti.

Summa an. 216.

18

¶ TIGRANES REX
Armeniæ AN. 18. quo ca-
pto Syria Romanorum
prouincia facta est.

*Mithridate 3, Parthorum
rege octauo, deinde Orode,
an. 18.*

*Lathyro Ægypti, denique
Aulete.*

Anni
in
Christi
num
303

Anni
urbis
condite.

Quarta
Ultima
Alexan-
dri succe-
sio.

Anni
mundi

REGES ÆGYPTI.

I

426

a PTOLOMÆVS LA-

3791

466

GI Soter, an. 40.

3830

*Pontifice Onia Iaddi filio,
deinde Simeone Prisco, mox
Eleaz ire.*

*Nicanore Asia & Syria re-
ge, an. 32.*

*Arideo an. 7. Cassandro
an. 18. Antipatro & Alex.
an. 4. Demetrio an. 6. Pyr-
rho mens. 6. Lysimacho an. 6.
Macedoniae Regibus.*

466

Magnus Alexander nauem
actuariam 12. ordinum cōdidisset,
hic Ptol. Soter ad quindecim in-
stituit primus. Demetrius Antigo-
ni ad 30. Ptol. Philadelphus ad 40.
Ptol. Philopator ad 50. *Plin. lib. 7. cap. 56.*

In Ægypto coluit literas apud se habens Stil-
phonem philosophum Megaricæ sectæ æmulū.
Syriam regno suo adiecit, in Iudæam ascendens
prætextu sacrificandi Sabbato Hierosolymam oc-
cupauit. Deinde multos de Iudæa & Garizim ca-
ptiuos traxit in Ægyptum & vendidit. *Ioseph.*

Quos tamen postea benignè tractauit. *Idem.*
Ita Iudæa post Alexandrum magnum primuum
paruit Ptolomæo Lagi illam armis occupanti, *Eu-
seb. Ioseph.*

Inde Philadelpho, tum Euergeti, ad extremum
Pt. Eupatori. Quo tempore vnus post alterum re-
gnarunt in Syria Seleucus Nicanor, Antiochus
Soter, Ant. Theus, Seleucus Callinicus, Seleu-
cus Callinici F. & Antiochus Magnus, qui primus
Pt. Eupatori Iudæam ademit.

Quæ partim erat tributaria, partim libera. Tri-
butaria, quia regibus Ægypti primum, deinde
Syriæ stipendium pensabat. Libera, quia leges
ac magistratus suos habebat, non externos, suis
parens Pontificibus.

Pyrthum regem Epirotarum depulsum sub ex-
tremum regni sui tempus restituit.

Sex annis ante Nicanorem Regem Syriæ &
cæteros Macedonas regnasse quiete in Ægypto
& sine æmulis ab aliquibus traditur. Mox scili-
cet post Alexandri mortem. Ab aliis non nisi sex
post Alexand. mortuum, quod inter eius succello-
res tandiu de rerum summa dimicatum sit, donec
quisquis potuit sibi imperij partem rapuit, quod
totum obrinere non posset. Priorem sententiam
esse rectiorem docet collatio historiæ Ægyptiacæ
cum cæteris.

Mercurius Trismegistus Ægyptius, cuius ho-
die extant dialogi duo, Pœmander & Asclepius
Mihī enim videntur errare, qui eum propinquum
Mosi, eundemque cum Deo Mercurio faciunt,
vt Suidas, qui eū Pharaone antiquiorem prodit.
Nam Ægyptus Græcum idioma vix ante Alexā-
drum magnum audiuerat, vt Græce multa de
Verbo Dei congruentia oraculis diuinis scribere
ante Græcorum cum Hebræis congressum
potuerit. Deinde citatur duntaxat a recentio-
ribus. Sed & in chartis e papyro centum &
decem millibus sua de rebus diuinis & naturali-
bus conscripsisse à Iamblichō memoratur. Pa-
pyri autem vsus ad hanc refertur etatem. Præter-
ea ipse Pœmandri Dialogus Sibyllarum memi-
nit, quæ multis post Mosē sæculis extiterunt.
Denique Æsculapius siue Asclepius is, ad quem
iste scribit, Phidiæ, qui Periclis ætate vixit, recor-
datur.

3830

Adde quòd in Asclepio inter Heroas antiquos nominat Vranum, Saturnum, & Mercurium, quos constat extitisse paulò ante bellum Troianum.

Dies à Planetis nominavit, ordinavitque. *Philastrus*. Hinc Diei Solis, Lunæ, Martis, Mercurij, &c. in antiquioribus authoribus nusquam apparent vestigia. Vt rectè Dion Niceus & Xiphilinus in Pompeio recentem dierum appellationem scribant. Ex stellis erraticis dies primum disposuerunt Ægyptij. Deinde ad reliquas gentes id emanavit. nec olim quidem, sed prope ista (Pompeij) tempora, &c.

Insaniam poetìcam de diis Gentium non abhorruit. *Augustin. libr. octavo, de Civitat. Dei cap. 28. Lactan. libro quarto, cap. 18.* Celtas, ad quos perrexerat. Solem adorandum docuit. *Philastrus lib. de heres.*

Horas primus obseruasse dicitur ex vrina animalis Serapi dicati, quod duodecies diei & noctis vnus spatio vrinam emittit. *Polyd. Virg. de Inuent. rerum lib. 2. cap. 5.* Et certè nondum Græcis & Romanis his temporibus horarum ratio nota erat & vsitata. Nam post reperta solaria apud eos obseruari cœpit. Vnde nec duodecim tabulis vsquã horas nominatas inuenies, nec Varro horarum in diei partitione meminit. *Censor. de die Natali, cap. 19.* Hebræis contra & Caldæis earum vsus antiquissimus, vt ex horologio Achaz, & Exechiæ historia liquet. *Esa. 38. Reg. 4. 20.*

Thebæis anni & temporum rationem dedit. *Diod. Sicul. Strab. lib. 16.*

Docuit deos Gentilium fuisse homines mortuos. *Aug. lib. 8. de Civit.*

Softratus Pharum Alexandria secundum è septem mundi miraculis construxit.

Theophrastus, Zeno Citticus Stoicæ sectæ princeps. Epicurus Epicureorum auctor. Menander.

Euchides iunior Megarenis (alius à Megarico Socratis discipulo) auctor elementorum Geometricorum, & aliorum operum Mathematicorum sub hoc primo Ptolomæo vixit. *Proclus.*

Gallos ex Europa in Asiam transgressos Syri expellunt.

Agathocles Sicilia tyrannus & Hamilcar Pœnorum dux Gisconis f. inter se pugnant. Ille etiam in Italiam pugnaturus traiecit. Tenuis scilicet adhuc Romanorum erat potentia & nomen.

ROMÆ Volsci, qui bellum cum Romanis sub Tarquinio Superbo inchoatum per ducentos prope annos continuarunt, postremo Priuerno capto à Coss. L. Aemylio Mamercino, & C. Plautio domantur. *Linius.*

Publius Philo tribus annis post, Valæpoli capta Opicos subigit. vbi Cumæ, Baiæ Puteoli, Neapolis. *Idem.*

Hernicos Anagnia capta Q. Martius Tremulus Cos. debellauit Urbis 447. Hinc C. Iunius Brutus dictator. Quatuor annis post, Aequos, qui adiunctis Volscis multa bella post exactos reges gesserant. *Idem.*

Anni ante Christum natum.

Anni Urbis condita.

Romæ Coss.

Anni mundi

303

426

L. Aemilio Mamercino, 2. C. Plautio Deciano.

427

P. Plautio Proculo, P. Cornelio Scapula.

428

L. Cornelio Lentulo, Qu. Publilio Philone 2.

429

L. Papyrio Mugillano Cursore, C. Pætilio.

430

L. Furio Camillo 2. Iunio Bruto Scæua.

431

C. Sulpitio. Longo 2. Qu. Aemilio, Au. Cerretano.

432

Q. Fabio, L. Fulvio.

433

T. Veturio Caluino, Sp. Postumio.

434

L. Papirio Cursore 2. Q. Publilio Philone.

435

L. Papirio Cursore, Q. Au. Cerretano 2.

436

M. Foflio Flaccinatore, L. Plautio Vennone.

437

C. Iunio Bubulco, Qu. Aemilio Barbula.

438

Sp. Nautio, M. Popilio.

439

L. Papirio Cursore 4. Qu. Publilio Philone 4.

440

L. Pætelio, C. Sulpitio.

Anno ante Christum natum.	Anni verbis condita.	Anni mundi
303	441 L. Papirio Cursore 5. C. Junio Bubulco 2.	3791
	442 M. Valerio, P. Decio.	
	443 C. Junio Bubulco 3. Qu. Aemilio Barbula 2.	
	444 C. Marcio Rutilo, Qu. Fabio.	
	445 Qu. Fabio, P. Decio.	
	446 Ap. Claudio, L. Volumnio.	
	447 Qu. Marcio Tremulo, P. Cornelio Aruina.	
	448 L. Posthumio, T. Minucio.	
	449 P. Sempronio Sopho, P. Sulpicio Saurerione.	
	450 L. Genucio, Ser. Cornelio.	
	451 M. Livio Dentere, M. Emilio.	
	452 M. Valerio, Qu. Appuleio Pansa.	
	453 M. Fulvio Patro, T. Manlio Torquato.	
	454 L. Cornelio Scipione, Cn. Fulvio.	
	455 Q. Fabio Max. 4. P. Decio Mure. 3.	
	456 L. Volumnio, Ap. Claudio.	
	457 Q. Fabio Max. 5. P. Decio 4.	
	458 L. Posthumio Megello, M. Atilio Regulo.	
	459 L. Papirio Cursore, Sp. Caruilio.	
	460 Qu. Fabio Gurgite Maximi F. D. Inno Bruto. Scana.	
	461 L. Posthumio, C. Iunio.	
	462 P. Cornelio Rufino, M. Curio Dentato.	
	463 M. Valerio Coruino, Qu. Cadio Noctua.	
	464 Q. Marcio Tremulo P. Cornelio Aruina.	
	465 M. Marcello, Sp. Nantio.	
163	2 466 b Ptolomæus PHILADELPHVS an. 38.	3791 3829

464 M. Curius Dentatus de Samnitibus, Sabinis, Lucanis triumphauit. *Orosius Frontinus*, *Vel leius*, de Pyrrho, sed paulò post. *Apuleius Apol.* sic dictus quòd cum dentibus natus esset. *Plin.* 7. lib.

Pyrrhus Epirotarum rex, qui paulò post in Italiam contra Romanos venit. Quem, aiunt primum docuisse aciei rectè instruendæ artem, annis 36 post mortem Alexandri Magni. Nam primus totum exercitum sub eodem vallo continere instituit. Qua ordinatione notata Romani paulatim ad hanc vique metationem peruenerunt *Fron. lib. 4.*

b ALEXANDRIAB bibliothecam 54. millium & Octingentorum librorum Philadelphus instruit. *Gellius* tamen lib. 6. cap. vlt. ad millia ferme voluminum septingenta tantum habet, ac ea omnia bello priore Alexandrino à militibus Cesaris forte auxiliariis incensa esse.

Iudæos ad centum viginti millia libertati restituit, & dona votiuæ Hierosolymam misit.

Lectos decem cum argenteis pedibus & congruentem eis supellectilem, calicem talentorum 30. purpuram, coronam decoram, stolas decem, lineas de bysso centum, Pateras, Trullam, libatoria aurea, Crateras aureos duos, &c.

Bellum gessit contra Antiochum Theum, quod vt finiret, filiam suam Beronicem ei dedit, cum iam de Laodice priore vxore duos haberet filios Seleucum Callnicum, & alterum Antiochum.

Sed indice Laodice veneno Antiochum sustulit, & Beronicem cum filio, quem ex Antiocho genuerat, occidendum tradidit, quæ prædixerat *Dan. c. 11.*

Pyrrhi cladibus & Romanorum incrementis cognitis Romam misit munera, & cum eis amicitiam societatemque iunxit *Zonaras, Entrop. Valerius*, qui legatos ad hunc vicissim regem Romamissos nominat Q. Fabium Gurgitem, Fabium Pictorem Q. Ogulinum.

Præceptorem habuit Stratoneum Lampfacenum, quo tempore Stilphon philosophus clarebat. Vetus testamentum ex Hebræo in linguam Græcam per 72 interpretes à Pon. Eleazaro impetratos cõuerti iussit, trecentis plus minus ante Christum annis.

Mirum autem est Talmudicos scribere septuaginta interpretes quinque duxat legis Mosaicæ libros conuertisse, & duobus tantum in locis, vel iuxta Iosippum initio suæ historiæ tredecim, idque consulto, à veritate Hebraica discessisse, ne Lex gentilium opiniones videretur respere. Sic Aristæas, sic Iosephus in præfat. *Antiq. & lib. 12. c. 2.* & omnis Hebræorû schola, *Her. in 5. Exec.*

Sed videntur confudisse Septuaginta interpretum versionem cum quadam alia vetustiore quas sic distingui oportuit, vt Aristobulus Iudæus apud Eusebium lib. 13. *Præp. cap. 7. & lib. 9. c. 3. indicat.*

Totam Scripturam Philadelphus iussu fuisse conuersam, cum ante eum, atq; ad eum ante Alexandrum

Perfarūmque imperium, quinque lib. Moſis in Græcum conuerſi duntaxat extarent (incerto tamen interprete.

Ariſteas autem Joſephus fortalliſſis Legiſ vocabulo comprehendunt vniuerſam Scripturam vererem, vt Chriſtus, *Ioan.* 10. & 15. Nam etiā Joſephus, ſic interdum uſurpat. vt lib. 2. cōtra Appion.

Vel ſignificant iuſſu Philadelphi Legem duntaxat conuertiffe, reliqua verò per ſe & ſua ſponte antequam diſcederent.

Nam cætera tranſtuliffe ex eo conſtat, quòd cum nullus præter eos nominetur interpres uſq; ad Aquilam temporibus Adriani Cæſaris, Apoſtoli & Apoſtolicæ Adriano ſuperiores Prophe- tas, Pſalmos, & alioſ Scripturæ libros citant, tanquam e Græca verſione.

Quod ſi verum eſt, illorum interpretationem oportet veruſtate eſſe corruptā, vt omnino crediderim. Non enim probabile eſt tot tantòſque viros tam alienè multis in locis 22. librorum dēraſſe ab Hebraicis voluminibus, & plerumque à vero literæ ſenſu. Pſalmos perpetuo excipio, qui vt etiam hodie extant, ſententiā Hebraicā optimè omnium referunt, & plerique locis reddunt illuſtiorē, vt aliquando docebimus.

Nobis aſſentitur Macaritus Logothetes, in libro Metaphraſis, hiſ verbis: Diuinus igitur Lucianus, conſpicatus ſacros libros multis corruptelis infectos partim temporis longinquitate, partim continua ex aliis tranſpoſitione, & quidē nonnullis ſceleratiſſimis qui Græca literatura excellēbant, ipſorum ſententiā peruertere tentātib; & multas labeſ inferentibus, ipſe eos omnes aſſumens ex Hebraica lingua, quā perfectè callebat, renouauit, in emendatione magnū perferens laborē. *Suidas in voce vo. Δέξω & in Luciani vita.*

Imo & ipſe Hieronym. præfat. in lib. Paralip. Septuaginta (inquit) interpretes vitiatos, tres emendarunt, Lucianus, Heſychius, Origenes. Luciani emendationem ſequuti ſunt Chriſtiani ab Antiochia uſque ad Cōſtantinopolim, Heſychij Ægyptus & Alexandria, Origenis mediæ inter Antiochiam & Ægyptum prouinciæ.

Hanc autem emendationem interpretor mixtionem ex aliis. Miſcuerunt enim cum illa reliquas interpretationes Græcas, vt iam Græca, quæ habetur, non ſit pura illa à Septuaginta illis ſenioribus primū facta. Dum autem miſcuerūt, ſæpe, vt ſit, cuiuſque interpretis errorem ſequi poterunt, &c.

Hieronymus in quadam epiſt. ad Auguſt. quæ eſt inter ipſius Aug. epiſtolas vndecima, narrat Origenē eos, dum emendare optaret corrupiſſe, & alibi, ante Origenem, quot eſſent codices, tantam fuiſſe diuerſitatem exemplarium, quæ non modò ad ſua uſq; tempora perdurariſ, ſed & ſua incude eguerit, aſtericis & virgulis prænotatiſ.

Vnde factum, vt multi alij quondā de integro vertēdi laborē ſuſceperint, Aquila Iudæus tēpore Adriani Cæſaris, deinde Theodotion Ephēſinus Iudaicæ religionis profelyta Imp. Commodo, tū

An ante
Chriſtum
natum.

Anni pr-
bis condi-
ta.

263

Eleazaro pontifice, deinde
Manaſſe.

Antiocho Sotere. an. 19.
deinde. Anti. Theo. an. 15. Sy-
ria regib.

Lysimacho an. 6. Ptol. Ce-
rauno menſ. 3. Antipatro
an. 1. Soſthene menſ. 7. An-
tig. Gonata an. 36. Mace-
doniæ regibus.

Romæ Coſſ.

466

M. Valerio Potito, C. Aelio Pa-
to.

467

C. Claudio Canina, N. Aemilio
Lepido.

223

Anni ante Christum natum.	Anni urbis condita.	
263	468	C. Servilio Teuca, L. Caelio.
		Bellum Gallicum Senonicum.
	469	P. Cornelio Dolabella, Cn. Domitio Calvino.
	470	C. Fabricio Luscino, Q. Emilio Papo.
	471	L. Aemilio Barbula, Q. Marcio Philippo.
		Bellum Tarentinum & Regis Pyrrhi.
	472	P. Valerio Lavino, T. Coruncanio.
	473	P. Sulpicio Saenione, P. Decio Mure.

Symmachus sub Seuero, postea sub Caracalla seditio Hierosolymis inuentæ, demum sexta & septimæ auctores incerti. Nisi quod septimam aliqui tribuant Luciano Martyri.

3829 Ex quibus omnibus sua Hexapla conflavit Origenes. Ea enim sic appellavit, q. sextuplicia propter 6 interpretationes in vnum volumen coactas, non à numero columnarum, quas octo fuisse constat ut duæ caperent contextum Hebræum, Hebræis & Græcis characteribus, instar octapli Psalterij Episc. Nebiensis. Præterea correxit, id est corrupit, ut Hieron. interpretatur, versionem 70. quæ deinde sola videtur obtinuisse in Græca Ecclesia. Epiphani. hæresi 64. contra Origenianos.

Ut ut sit, non sine Dei erga Gentes, quas in suam Ecclesiam colligere paulo post cupiebat, mirabili providentia, qualiscunque servata est, cum reliqua Bibliotheca bello Alexandrino, quod Iulius Cæsar gessit contra Ptolomeum, ut Cleopatram ab ipso pulsam restitueret, flammis concremata sit.

Sed nec dubito eis spiritum propheticum astitisse, dum verterent, quoniam divinissime oracula de Christo obscuriora transtulerunt, ab Apostolis autoritatē acceperunt, ab Hebræis maxima laudis testimonia consecuti sunt, ab ecclesiæ columnis, ut Prophetæ, commendati sunt Tertul. in Apol. c. 18. & 19. Iust. Mart. Orat. 1. ad Gentes. Epiph. de mens. & pond. Iren. lib. 3. cap. 25. Aug. lib. 8. de Civ. c. 11. & lib. 18. ca. 38. & quæst. super Gen. 169.

Quare & eorum memoriam colebant Iudæi Alexandrini anniuersario festo. Philo de vita Moysis, 8. Decembris scilicet. in ipsorum Calend.

Denique verterunt, prout expediebat Græcis ad fidem suo tempore conuertendis, nonnullis de industria deo afflante immutatis.

Propheticè & Sp. Sanct. inspiratione non tantum quædam mutauerunt, verum etiam addiderunt ex opinione veterum, et si id confutet Hieron. præfatione in Psalmos.

Nec minore erga suos benevolentia Deus de Hieronymo postea ecclesiæ prouidit. Is enim non modo veteres editiones, ut potuit, emendauit, sed etiam septimam, quæ mox à Sophronio Græco sermone donata est, ut pleraque alia tanti viri opera, de ipso Hebraico multò incorruptius transtulit.

Ea est, qua nunc studio Damasi & sequentium Pontificum vtimur in Ecclesia, quamque editionem vulgatam nominamus, ut probat Eugubini præf. in suos ad Mosem commentar. vbi rectè excipit interpretationem Psal. quæ non potuit recipi, quod iam Veteris cætus in templis tritus esset. Hieronymiana vtrūque superest inter eius opera. Hebræi quoque, inter quos R. Ioseph Albo, R. Selomo R. Dauid, Elias Leuita, nostræ vulgatæ editionis interpretem Hieron. agnoscunt, & frequenter non sine honoris titulo & præfat. citant, ut alibi docuimus.

3829 Eleazarus Iudæorum Pontifex Berachia Dux.

Antiochus Theus Rex Syriæ Antiochiam condidit.

Præter viginti duos lib. factos, alij septuaginta duo apocryphi in Ægyptum delati sunt, auctore Epiphano in libro de mensuris & ponderibus scripturæ. Vnde fortassis libri Tobix, Baruc, Iudith, & similes, qui in nostris Bibliis Græcis & Latinis hodie reperiuntur, ad nos peruenerunt, Alioqui enim apud recentes Hebræos aut non extant, aut certè non sunt Authentici, Quoniam eorū primus canon iam erat cõditus ab illa magna Synodo, cuius Scriba fuit Ezras, vt supra docui, & præterea docent Hebr. *Tract. de votis in Tal. & R. Mose de Koifis præf. in Seph. Miz. noth. Sed est alter canon, de quo etiam supra.*

Iesus, filius Syrach auctor Ecclesiastici, qui panaretos dicitur, id est, de omni virtute liber. Fuisse fertur vnus de septuaginta duob. interpretibus. De stirpe Iesu sacerdotis, cuius Zachar. meminit. Eius librum fuisse canonicum & sacrum Iosephus indicat lib. 2. contra Appionem pag. 948. Græci exempli, capituli 42. sententiam citans.

Jeremiæ Prophetæ nepos creditur. Ben Syra Hebræis dicitur, cuius nomine feruntur sententiæ Caldaico sermone, citatæ à Tanhuma pag. 81. col. 2. vetustissimo Rabbino in Pentateuchum.

Aristobulus Agathobuli discipulus vnus fuit e 70. interpretibus. *Anatolius Laodicensis apud Euseb. hist. 7. cap. penult.*

Philo Iudæus senior, fortasse & ipse e 70. interpret. quæ aliqui faciunt sapientiæ Salomonis cõcionatorem (Nam alter iunior vixit Caij Imp. temporibus) Fuit & alius iisdem temporibus, magni apud Ethnicos nominis, de quo *Ioseph. li. 1. cõtra Appionem.*

Fortasse qui Byblius dicitur, & ex lingua Phenicum transtulit historiã Sanchumathonis auctoris antiquissimi.

Aristeas Philadelphi cubicularius scribit historiã de 72 interpretibus.

Demetrius Phalereus Theophrasti discipulus regius Bibliothecarius. Leontiũ docta meretrix.

Chrysippus Stoicus, qui plura scripsit quàm cæteri possent legere. Carneades Academ. qui nihil proponebat, quod non probarer, nihil improbat, quod non expugnaret. Ecateus Abdetides philol. qui & librum edidit de vita Abrahamæ. (*Ios. lib. 1. Am. c. 7.*) Lycophon. e cuius tragædiis vnica extat Cassandra, Philadelpho charus. non tam propter poësim, quam ob Anagrammatifmos.

Timochares Astronomus, Aristophanes Grammaticus, Zoilus Amphipolita Homeromastix Alexandriæ degunt, vbi musæ posthabitis Athenis suum domicilium collocarant.

Post Phalereum Bibliothecæ præfuit Callimachus. Octingentos libros scripsisse fertur. Soli autem hymni supersunt.

Coetaneos sex alios poëtas habuit, qui omnes à Pleiadum numero Pleiades dicebantur: Lycophonem, Aratum, Theocritum, Nicandrum,

An. ante
Christum
natum.

Anni vr-
bis condi-
tæ.

Anni
mundi

263

474

C. Fabricio Licinio 2. Qu. Aemilio
Papo. 2.

3830

475

P. Cornelio, Ruffino, C. Iunio Bubul-
co.

476

Qu. Fabio Gurgite, C. Genucio Cle-
psina.

477

M. Curio Dentate, L. Lentulo.

478

Ser. Cornelio Merenda, M. Curio
Dentato 4.

479

C. Fabio Dorso Licinio, C. Claudio
Canina.

480

L. Papirio Cursore, Sp. Carulio.

3867

Ann ante christum natum.	Anni urbis con- ditæ.	
203	481	C. Quintio Claudio, L. Genucio Clepsina.
	482	C. Genusio Clepsina, Cn. Cornelio Blafcone.
	483	P. Sempronio Sopho, Ap. Claudio Caci F.
	484	M. Atilio Regulo, L. Iulio Libone.
	485	D. Junio Pera, M. Fabio Pictore, Caudice Caci fratre.
	486	Ap. Claudio, M. Fulvio Flacco, quando Primum bellum Punicum.
	487	M. Valerio Messala Max. M. Otacilio Crasso.
	488	L. Posthumio Albino Qu. Mamilio Vutulo.
	489	L. Valerio Flacco, T. Otacilio Crasso
	490	Cn. Cornelio Scipione Asina, C. Duilio.
	491	C. Aquilio Floro, L. Cornelio Scipione.
	492	A. Atilio Calatino, Qu. Sulpitio Paterculo.
	493	Cn. Cornelio, C. Atilio Srano Regulo.
	494	L. Manlio Vulfone Longo, Q. Cencilio, eoque mortuo, M. Atilio Regulo.

Philicum, Hometum Iuniorem. Vide Tzetzem Lycophronis interpretem,
 Abhinc serio Ægyptus Philosophari Græcæ, & Græcas scholas instituere, quin etiam per totum Orientem Græcus sermo vigere cœpit. Hieronymus in præmio lib. 2. commentariorum ad Galatas. Metasthenes Persa historiam scribit.
 Imo verò per Occidentem, ita vt cum Græcorum imperio, eorum quoque disciplinæ, leges & sermo in mundo, vt sit, propagata sint, sicuti attingit Cicero pro Archia. Nam etiam nostri Galli linguam Græcam colnerunt, Druidis & Semnotheis (voces sunt Græcæ originis) apud se institutis, qui rebus diuinis præssent, sacra priuata & publica procurarent, religiones interpretarentur, iuuentutem erudirent, de controuersis publicis priuatisque responderent, præmiis pœnisque impositis. *Cæsar lib. 6. de bello Gallico.*
 Arcefilaus auctor nouorum Academicorum, qui ipem omnis scientiæ eripuit. *Seneca,*
 Zenone Stoico succedit Cleantes.
 Eidyliæ Theocritus, Aratus Antigoni Macedonum regis medicus scribit Phenomena, Nicander Theriaca & Alexipharmaca. Athenodorus Arati frater primus Zoilo pro Homero contradixit.
 Aratus ignarus Astrologiæ ornatissimis atque optimis versibus de cælo stellisque dixit, atque conscripsit. Cicero 1. de oratore 1.
 Vfus papyri, qua abundant Nilus & mare Ægyptium rubrû, siue chartæ iunccæ, inuentus, est cum ab Attalo rege primo Pergami & Galatiæ membranas Philadelphus obtinere, ad parandam librorum tantam supellestem, non potuisset. Antea scribebatur in libris siue corticibus arborum.
 Huius autem æmulatione Attalus insignem quidem, sed tamen multò inferiorem bibliothecam parat, vitis doctis, quales plurimos istud æuum ferebat, è Græciâ conquistis:
 Sic & reges Asiæ, quorum Bibliothecæ Euphorion ab Antiocho magno fuit præpositus, *Suidas in Euphorione.*
 Attalus rex aurum intexere in Asia primus doquit. Vnde textum Attalicum.
 Consynges Nicomedis regis Bithyniæ vxor à canibus propter lasciuios cum viro iocos laceratur,
 Nicomedes Nicomediam condit,
 ROMANÆ sub Philadelpho propriè incipiunt, ab ap. Urbis 466 ad 505. nam ante hoc tempus parui fuere momenti & nominis. Ideo ea nunc seorsim, non vt antea promiscuè, degustabimus.
 ROMANÆ Plebs propter æs alienum post graues & longas seditiones, ad vltimû secessit in Ianiculum. Vnde à Q. Hortensio deducâ est, qui in ipso magistratu decessit. *Flor. Zonar. August. 3. de Ciuit.*
 Plebiscita hinc lege Hortensia non minus, quàm leges, valere cœperunt *Gell. lib. 15. cap. 27.*

3867

Quæ lex antè latè lata fuerat Q. Publilio dictatore 414. sed fortè non obseruata.

Bellum Gallicum Senonicum, in quo L. Cæcilius Cos. cæsus est, sequenti anno à Dolabella confectum, cunctis Gallorum reliquiis in Hetruria ad Varronis lacu deletis, ne quis extaret in ea gente qui incensam à se Romam gloriaretur. *Florus.*

Cæteris Gallis tertio ante Pyrrhi in Italiã aduentum anno pax data. *Polybius.*

Sicque ab Aesi fluuio quondam Italiæ termino vsque ad Rubiconem Italiæ fines producti sunt.

Nondum Hetrusco bello confecto, cum Tarentinis & rege Pyrrho per biennium bellatum est. *Tornandes, Plutar. in Pyrrho.*

Res contra Lucanos, Samnites Brutios prosperè gestæ, Vnde Tarentini & Samnites, Pyrrhū ex Sicilia reuocarunt, qui sic imperium Siciliæ tam citò amisit, quam facillè quæsiuerat.

Sed nec in Italia fortuna meliore tertium pugnans vsus in Epirum regreditur, anno, postquam in Italiam primum venisset quarto. *Iustinus.*

Bis castris exurus, bis fauciat & victus. *Florus*

Ad hunc vsque annum Roma scandulis tecta fuit. *Plinius lib. 16. cap. 11.*

Et Italia primum vidit Elephantos. *Idem lib. 8. cap. 6.*

Tarentini mortuo Pyrrho Carthaginenses in auxilium vocant.

Denum Urbis 480. bellum Samniticum & Tarentinum confectum per Caruilium & Papirium. Victis pax & libertas data.

De Samnitibus, vigesimus quartus triumphus actus *Florus.*

Qua victoria magna pars Italiæ in potestatem Romanorū redacta est, victis præsertim Tarentinis, Samnitibus, Lucanis, & paulò ante Hetruscis

Urbis 483. ante Sempronium & Appium Claudium Eutropius Q. Ogurnum & C. Fabium Pictorem collocat. Sic Plinius & Velleius,

484. Argento signato 4 aut 5. annis ante primum Punicum Romani uti incipiunt. *Plin. lib. 33. c. 3. Florus, id est. denariis argenteis. Zonaras.*

Conduntur à Romanis Ariminum in Gallia, Beneuentum in Samnio. *Velleius lib. 1.*

Picentini, Salentini Brundisini portu comodo instructi ad traiciendū in Illyricum & Græciam, vincuntur M. Artilio duce. *Florus, Zonaras.*

Assinates, siue Umbri, Messapii, & Vulsinij. *Idem.*

An. 486. ante Appium Claudium & M. Fuluiū Fasti Siculi Q. Fabium Max. L. Mamiliū Vitulū Coss. ponunt. Sic Zonaras & Cuspinianus.

Anno sequenti bellum Punicum primum susceptum est Appio Claud. Coss. quòd Pœni Tarentinis aduersus Romanos auxilio venissent, & Romani vicissim cum Syracusano Hierone Pœnorum hoste amicitiam iniissent, Solinus confert in Urbis 489.

Tum quidem clarum Rom. nomen erat, at ar-

An. ante
christum
natum.

263

Anni vr-
bis condi-
ta.

466

495

496

497

498

499

500

501

M. Aemilio, Paulo, S. Fulvio Nobiliore.

Cn. Cornelio Scipione Asina. A. Atilio Calasino.

Cn. Seruilio Capione, C. Sempronio Blaeso.

C. Aurelio Cotta, P. Seruilio Gemino.

L. Cecilio Metello, C. Furio Pacilo.

C. Atilio Regulo, L. Manlio Vulfone Longo 2.

Ani
mudi

3830

3857

Anni ante Christum natum.	Anni urbis condita		Anni mundi	
263	466		3830	<p>ma nondum extra Italiam mota fuerant.</p> <p><i>Bellum Punicum primum.</i></p> <p>Primo foris à Romanis gestum Appio Claudio Cæci fratre, M. Fulvio Flacco Coss. post Romam conditam annis ferme 496. <i>Gell. lib. 17. c. 27.</i> Viginti post bellum cum Pyrrho sumptum, <i>Ibid.</i> 60. post Alex. mortuum. 251. ante Christum. Nam antea annis prope quingentis domi luctati tantum fuerant ad domandam subigendamque Italiam, <i>Florus lib. 2. Epuomes.</i> per annos 23. confectum <i>Oros. lib. 4. c. 9.</i></p> <p>Iam hic ergo Romanorum externa bella incipiunt per 200. annos gesta, quibus Africam Europam, Asiam magnis victoriis peragrarunt. Carthaginensibus opem tulerunt Lacedæmonij duce Xantippo, Hispani & Gallogræci. Carthaginensium duces duo Annones, Annibal senior, qui ob victam suam classem à militibus suis in crucem actus est. Duo Afrubales, Amilcar, Barca, Bostatis.</p> <p>Censu hominum Romæ habito inuenta sunt ducenta septuaginta millia.</p> <p>M. Regulus, L. Manlius Coss. Amilcarem in Hispania vincunt. Metellus deinde Afros in Sicilia.</p> <p>Romani obtinent Apuliam, Calabriam & Messanam.</p> <p>Cum Hierone pax facta. Afri in Sicilia victi.</p> <p>M. Valerius Messana, Catina in Sicilia capta primum horologium in publico statuit, secundum rostra in columna. <i>Plin. lib. 7. e Varrone.</i></p> <p>Hic enim cum collega Otacilio tum in Sicilia res magnas gessit. <i>Entrop.</i></p> <p>Anno Carthaginensis nauali prælio victus à Duillio, Manibus ferreis ab ipso excogitatis, quos coruos nominauit. <i>Polyb. Fron. lib. 2. c. 3.</i></p> <p>Hoc primum tempore Romani classem bellicam gerendi causa habuerunt. Vnde Duillius primus naualis victoriæ duxit triumphum, honore habito, vt reuertenti à cœna, tibicine canente funale præferretur, quasi quotidie triumpharet. <i>Cic. in Catone, Plin. lib. 34.</i></p> <p>Is etiam Iano templum apud forum olitorium struxit. <i>Tacit. lib. 2.</i></p> <p>Scipio Corsicam & Sardiniam capit.</p> <p>L. Cæcilius Metellus Afrubalem in Sicilia vicit. 132. Elefantos cepit, hostium 20. millia apud Panormum occidit. Elefantos centum viginti, <i>Florus</i>, centum triginta, <i>Entropius</i>, pompa maxima Romam primus in triumpho duxit, urbis 502. <i>Plin. lib. 8. cap. 6.</i></p> <p>Ei, vt quoties in Senatum iret, curru veheretur ad curiam concessum est, quod antea nulli contigerat. <i>Plin. lib. 7.</i></p> <p>E duobus Coss. pulcher Cæci nepos contra auspicia pugnans naues 170. amisit, cæsi 8 m. hominum & 20 m. captis & 20 nauibus. Alter L. Iunius Pullus naufragium passus est. <i>Florus.</i></p> <p>C. Aquilium & L. Cornelium prætermittit Entropius, quos hic an. 491. posuimus.</p>
	501	P. Claudio Pulchro, L. Junio Pullo.		
	502	P. Seruilio Gemino C. Aurelio Cotta.		
	503	L. Cæcilio Metello, M. Fabio Buteone.		
	504	M. Fabio Licino, M. Otacilio Crasso.		
	505	M. Fabio Buteone, C. Acilio Bulbo.	3867	

L. autem is Cornelius Scipio de Pœnis. Sars, Corfis triumphavit. *Eutrop.* Pœnos ira tera marique expugnauit, vt iam victoriæ nihil nisi Africa ipsa restaret. *Florus.*

Post M. Atilium Regulum, L. Manlium Coss. Africa nullas copias Romanas vidit, nisi post annos ferè quinquaginta, cum P. Scipio traiecit, *Linus lib. 39.*

Tum enim Atilius victis nauali prælio Pœnis in Africam traiecerat: Vbi serpentem miræ magnitudinis, qui milites ad flunium Bagradam atquatum descendentes deporabat, eum maxima exercitus clade, interfecit, & eius corium 120. pedes longum Romam misit. *Florus, Gellius lib. 9. cap. 3. Valerius de miraculis.*

Pœni à Lacedæmoniis auxilium petentes Duce eorum Xantippo 30. Romanorum millia occiderunt, & Atilium Regulum ceperunt, Elephantorum maximè causa. *Polybius.* Nam in his Bellis Elephantis sæpius pugnatum.

T. Coruncanus primus è plebe pontifex Max. factus est.

SYRIAM vastat debellato Callinico, Iudæam, Siliciam, aliaque multa obtinuit. Regnavit Epiphania an. 24. aliis 26. Sororem in vxorem duxit.

Berenicis reginæ coma in cœlum à Conone Mathematico relata,

Sapientia Salomonis sub hoc tempus videtur aut condita, aut in Græcum versâ,

Simon Iustus Iudæorum Pontifex.

Onias eius nominis secundus, qui Menassi successit, II. Hebræorum pontifex Euergeti negavit tributa. Vnde consecutæ magnæ calamitates. Iosephus dux Iudæ regem placauit, & præfecturam Iudææ & finitimarum regionum retulit. Cuius filius Hyrcanus fuit princeps familiæ Dauidicæ yltimus. *Ioseph. lib. 12. cap. 4.* Erat è Christi maioribus. *Luc. 3.*

Iesus Syrach Nepos superioris, Ecclesiasticû, quem librum Hebraicè sub titulo proverbiorum, Misè anus cõscripserat, in Græcum vertit. an. ætatis 38. sub Ptolomæo Euergete, sic enim debet intelligi, quod ipsemer in prologo Ecclesiast. narrat, non vt indocte Geneuenses transtulerunt, an. tricesimo octauo Euergetæ regis. Nam Euergetes annos duntaxat 24. regnavit. Possit etiam significare se descendisse in Ægyptum 38 anno, postquam anus ipse suam sapientiam siue Ecclesiasticum Hebraicè cõscripserat, quem nunc ex reperto exemplari emendatissimo Græcum faceret.

Eratosthenes Grammaticus post Callimachum Bibliothecæ præpositus.

Cosmographus orbis terrarum & Plato minor dictus. Primus Astronomiâ veterem correxit, & post eum Hipparchus annis circiter quinquaginta, nisi quodd Eratosthenes ad 81. peruegisse dicitur, vt eum Hipparchus videre potuerit.

Apollonius Rhodius, qui scripsit Argonautica, Eratosthenis discipulus. Post præceptoré præfectus fuit Bibliothecæ, in qua habuit successo-

Anni ante Christum natum.

225

Anni orbis condita.

506

In prolog. Ecclesiæ.

539

506

507

508

509

510

511

512

513

514

3
C PTOL. EVERGETES, an. 24.

Simone iusto, deinde Onia pontificib.

Antiocho Theo, mox Seleuco Callinico. an. 20. Seleuco Cerauno, an. 3. Ant. Magno an. 36. Syriæ reg.

Antig. Gonata, Demetrio 2. an. 10, Antig. Dosone ann. 12, Macedonia.

Arsace primo Parthorum rege, an. 28.

Romæ Coss.

A. Manlio Torquato Attico, C. Sempronio Bleso 2.

C. Fundanio Fundulo, C. Salpicio Gallo.

C. Lutatio Catulo, A. Posthumio Albino.

Q. Lutatio Cercone, A. Manlio Torquato Attico 2.

C. Claudio Centone Caci F. M. Sempronio Tuditano. (Cic. in præf. Tuscul.)

C. Mamilio Turrino, Q. Valerio Falione.

T. Sempronio Graccho, P. Valerio Falione.

L. Cornelio Lentulo Caudino, Q. Fulvio Flacco.

C. Licinio Varo, P. Cornelio Lentulo Caudino.

Anni ante Christum natum.	Anni urbis condita	Anni mundi	
515	T. Manlio Torquato. C. Atilio bulbo.	3866	<p>rem Aristonymum comicum sub Philopatore mox, in quem, ut ingratum discipulum poema Ibis in scriptum Callimachus condidit. <i>Suid.</i></p> <p>Cum tempore Aristotelis dubitaretur, non Africa ambitetur mari, quidam Eudoxus iram Ptol. Energetis fugiens à mari rubro peruenit navigatione ad fretum Gaditanum, <i>Mela, Strabo.</i> Quod & temporibus Iosia & Necaoni Pharaonis contigerat.</p> <p>Cleomenes rex Lacedæmoniorum re male gesta, & Lacedæmone amissa cum Antigono rege Macedonum ad Energetem confugit.</p> <p>Lycurgus Lacedæmoniorum rex creatur. <i>Polyb.</i></p>
516	L. Postumio Albino, Sp. Caruilio Ruga.		<p>Arfaces Parthorum regnum secundo Energetis anno condit.</p> <p>Bellum Carthaginensium contra Numidas. <i>Polyb. lib. 1.</i></p> <p>Amilcar cum exercitu in Hispaniam missus Carthaginensium imperium amplificauit. <i>Polyb. lib. 1.</i></p> <p>Hieron Siciliae rex Romam veniens populū frumento donat. <i>Eutrop.</i></p> <p>Romana tempore Energetis ab urbis 506. ad 530.</p> <p>A. Posthumum Coss. quoniam & idem Flamen Dialis erat Cæcilius Metellus pontifex Max. cū ad bellum gerendum proficisci vellet, in urbe tenuit, nec passus est à sacris recedere.</p>
517	Q. Fabio Max. Verucoso, M. Pomponio Mathone.		<p>Rebus aduersus Pœnos à pluribus ducibus prosperè gestis, summam victoriae C. Lutatius consul victa ad Ægates insulam classe Pœnorū, finem bello primo Punico imposuit (urbis 508.) <i>Linus lib. 22.</i> Nam pax inde Pœnis data. <i>Idem lib. 30.</i> Amilcaris scripta manu, qui erat belli vigesimus tertius, <i>lib. 26.</i></p> <p>Iis legibus, ut Pœni Sicilia & omnibus insulis, quæ essent inter Italiam & Africam excederent duo millia & ducenta talenta in viginti annos penderent, in præsens mille. Captiuos Romanos sine pretio redderent &c. <i>Polybius.</i></p> <p>Tum Sicilia prima prouincia populi Rom. facta est, regno Hieronis Syracusani excepto. <i>Cic. in Verrem.</i> Nā nō nisi bello Punico secundo captis Syracusis, tota deinde venit in populi Romani potestatem.</p> <p>Idem Lutatius consul de Faliscis triumphauit, qui rebellarant. <i>Valer. lib. 6.</i></p> <p>Urbis 509. Lucius Metellus pontifex Max. cū templum Vestæ arderet, sacra ex incēdio rapuit. <i>Val. lib. 1.</i> Velina & Quirina tribus adiectæ, Spoletū colonia deducta. Floralia instituta ex libris Sibyllæ, ut omnia bene deflorescerent. <i>Plin. 1. 18.</i></p> <p>Liuius Andronicus, primus poetarum Latinorum mox post pacem cum Pœnis factam, post Sophoclis & Euripidis mortē annis plus ferè centū & sexaginta, post Menandri circiter quinquaginta duobus, fabulam publicauit, anno vno ante natū Ennium, qui Plauto & Næuio fuit senior. <i>Cicero in Bruto. Gell. lib. 17. c. vlt.</i> id est urbis quingentesimo decimo Cl. Centone Appij Cæci filio, M. Sempronio Tuditano Coss. <i>Cicero in præf. Tuscul.</i> Vbi perperam quidā corrigunt 514.</p>
518	M. Emilio Lepido. M. Publicio Malleolo.		
519	C. Papirio Masone, M. Pomponio Mathone.		
520	M. Emilio Barbula, M. Iunio Pera.		
521	L. Postumio Albino, Cn. Fulvio Centumalo.	3890	

Nam verè & iuxta nostram Liuianámque supputationé & vt illic legitur, Consulatus Centonis & Tuditani incidit in anum Urbis 510. Tam serò Poeticam Latini acceperunt.

511 Colonia Valentiam deducta. Natus Ennius, *Gel. lib. 17. c. vlt.*

512 Bellum Gallicum contra Cisalpinos, qui cum post priores clades, 45 annos quieuisent, rursus arma mouerant, Transalpinis clam accersitis, *Polyb. lib. 2.*

Ligusti cum contra Ligures, & Insubres latrocinantes in imis Alpium iugis, contra quos iam annis 80 fuerat bellatum. *Strabo lib. 4.*

Q. Maximus eo confecto templum Honori dedicauit. *Cic. de nat. Deo.*

Sardoum. Tum enim Sardinia venit in Romanorum potestatem cedentibus Pœnis. Sardi autem mox rebellantes iisdem Pœnis auctoribus mox triumphati sunt. Atque ita Sardinia inter primum & secundum Punicum ductu Manlij Cos. certum accepit imperium, & secunda Romani imperij Provincia facta est. *Velleius.*

Corficum. Quo confecto Papirius Masso primus in mote Albano non procul ab vrbe triumphandi initium fecit, quodd triumphum à Senatu in Vrbe non impetrasset, & cæteris postea exemplum præbuit, vt M. Marcello victis Syracusanis, Myrtea Corona aurea vsus. *Val. lib. 3. Festus.*

Sic pax omnibus locis facta Urbis 515. iuxta alios 518. ita vt Romani nullū haberent bellum, Iani gemini porta clausa, quod semel tantum antea contigerat, Numa regnante. *Oros. lib. 4. cap. 10. & 11.*

Et id quidem anno vnico. Nam Iani templum eodem anno clausum & patefactū, dum sequenti bellum Gallicum exaruit. *Ibid. & Varro lib. 4. de ling.*

Bellum Illyricum confectum à Fulvio Centumalo Cos. propter vnum ex legatis à Thoa rege occisum? Inde à Corinthiis in societatem Isthmorum ludorum vocati sunt Romani. Tum capta est Corcyra. *Epitoma Liuij.*

Sp. Caruilus Rugo primus diuortium cum vxore fecit anno vrbis conditæ 523 Pub. Valerio & M. Atilio Cos. *Gell. lib. 4. cap. 3.* non sine populi odio. *Dion. lib. 2.* Quæ Liuiana est & nostra supputatio, cum alij eorum consulatum conferant in 526.

Anno quarto ante initium secundi Punicæ Gallorum in Italiâ expeditio, Ariouisto & Britomaro ducibus, quos M. Marcellus vicit. *Po. lib. lib. 2.*

Confectum est hoc Bellum à L. Æmilio Papo eum trecentis millibus armatorum Latini nominis, citra externa vlla auxilia. Nam pro Romanis tota consenserat Italia contra ingentes Gallorum copias quæ Alpes transierant. *Entrop. Plin. lib. 3.*

Et se non prius soluturas baltea iurauerant, quàm capitolium ascendissent. Factum est. Victas enim Æmilius in Capitolio discinxit. *Flo. 711.*

Anni ante
Christum
natum.

225

Anni
vrbis
conditæ.

522

Q. Fabio Max. 2. Sp. Caruilio,
Max. Ruga.

523

P. Valerio Flacco, M. Atilio Regulo,
Gell. lib. 4. c. 3.

524

L. Apustio Fallone, M. Valerio
Messala.

525

C. Atilio Regulo, L. Æmilio
Papo.

526

T. Manlio Torquato 2. Q. Ful-
vio Flacco 2.

200

Anni
mundi

3867

3890

Anni ante Christum natum.	Anni urbis condita		Anni mundi	
	527	C. Flaminius, P. Furio Philo. Gallicum alterum		Tum primum exercitus Romani trans Padum ducti & Galli Insubres fusi, <i>Orosius</i> . De iis triumphavit Flaminius, qui contemptis auspiciis, quibus pugnare contra eos prohibebatur, confligit & vicit <i>Oros. lib. 4. cap. 12. Plut. in Marcello.</i> & de torquibus Gallorum aureum trophæum Ioui erexit. <i>Florus</i> . M. Claudius Marcellus, qui post quinque consul fuit, & C. Cornelius Scipio, qui postea in Hispania ab Aldurbale Pæno cum Fratre P. Scipione occisus est, primi inierunt consulatum Idibus Martiis. Qui dies deinde sollennis et in eundem mansit, usque ad Urbis sexcentimum. Antea ab Idibus Decembris, deinde Calendis Octobris. <i>Sigonius com. in Fastos Coss.</i> Hic est Marcellus, qui sua manu occidit Insubrium regem (imo & Germanorum, qui Gessata Polybio) Viridumarum, & tertia post Romulum Feretrio Ioui arma suspendit. <i>Florus Virg. 6. Aneid.</i> Tunc Mediolanum Insubrum caput & Comum cum tota Insubria Romanis cecidit.
	528	M. Claudio Marcello, Cn. Cornelio Scipione Calvo.		Bellum Istoricum multo Romanorum sanguine à Cornelio Minucioque Coss. confectum. <i>Oros.</i>
	529	P. Cornelio Scipione Asina, M. Minucio Ruso. Istoricum.		d CONTRA hunc Sel. Ceraunus deinde Antiochus Magnus Syriam recuperavit: sed cum Philopator certamen reparasset iuxta oppidum Raphan in finibus Ægypti, Antiochus omnem amisit exercitum, & per deserta fugiens penè captus est. Hinc cum Syria decessisset, ad extremum pacationibus quibusdam pugna finita est. Indigna multa commisit in religionem. 3.
199	530	d PTOL. PHILOPATOR, an. 16.	3890	<i>Mach.</i>
183	545	Onia Pontifex max. Seleuco Cerauno, inde Antiocho Magno ann. 36. Syria rege. Antigono Dosone, deinde Philippo ann. 42. Macedonia. Mithridate siue Arsace Parthorum secundo rege, 36. ann.	3905	In hippodromo Alexandriae Iudæos efferatis elephantis proterendos exposuit, cuius historia summam perstringit Ioseph. li. 2. contra Appionem, annis ferè 50. ante Machabæos. Iudæam fraude subactam amisit, Antiocho Magno Iudæis fauente, qui multas vires ei eripuit, Ægyptum etiam aggressus. Patrem, Matrem, sororem, coniugemque extinxit. Tryphon à luxu & deliciis cognominatus est. Navem Actuariam 50. ordinum primus condidit. <i>Plin. lib. 7. c. 56.</i> Ab hoc regum Ægypti & Syriæ bella varia Daniel sub nomine regis Austri & Aquilonis prædixit. Nam Iudææ Aquilonaris est Syria, Australis Ægyptus. Primus è Medicis venit Romam Peloponensis Archagatus Lyfaniæ f. L. Emilio; M. Livio Coss. ann. urbis 535. Tandiu enim Roma medicis caruit, & nunquam melius habuit. <i>Plin. libro 29. cap. 1.</i> centum annis amplius post Alexand. Magnum. Strabo quispiam peruidebat aliquid è 130. milibus passuum. Vt è Lilybæo Siciliae promontorio exeuntē classem Carthaginiis portu, indicato etiam navium numero. <i>Plin.</i> Cremona in Italia conditur. <i>Tacit. lib. 19.</i> Philopomenes dux Achæorum à Messaniis captus, occisus est in Sicilia.

Leges Lycurgi abrogavit sexcentis circiter annis postquam latae fuissent, odio Lacedæmoniorum compellens patriam disciplinam cum Achaica commutare. Sed aliquanto post illi, beneficio populi Romani, relictis institutis Achaicis pristina sua repetiverunt. *Pluta. in Philopomene.*

Achæi duce Philopomene cum Nabide Lacedæmoniorum tyranno bellum gerunt.

Arius rex Lacedæmoniorum, de quo in lib. Mach.

ROMANA tempore Ptol. Philopatoris ab urbis 530 ad 545.

L. VETURIUS, C. Lutatius Coss. in Istros profecti cum exercitu vsque ad Alpes, citra pugnam multos sibi Adiungunt. *Zonaras*

L. Æmilius Paulus, Pauli illius, qui Persem debellavit pater, de Illyriis triumphavit. Belli causa fuit Demetrius Pharus rex, qui Macedonum rege cōsensus Illyrica oppida Romanis subiecta repetebat *Polyb. & Iust. lib. 29.*

M. Livium Salinatorem triumphum, & victoriæ participem faciunt Zonaras & Frontinus lib. 4.

Demetrius ad Philippum Macedonum regem cōfugit. Pineus rex stipendium dare coactus est. *Epitoma Livii 20.*

BELLVM PVNICVM SECVNDVM pro Mamertinis primùm sociis, deinde pro Saguntinis, auctore Annibale filio Amilcaris, qui priore bello ad Ægates insulam victus fuerat, C. Lutatio Coss. Nam is à pueritia Romano odio imbutus, ubi primum per ætatem potuit, animum ad reuocandum bellum, & vlciscendum patrem adiecit.

Gestum est annis 17 (Tamdiu enim Annibal in Italia cum valido exercitu mansit) & finitum est sub urbis 550, id est, quinquagesimum sextum post primum inchoatum. Cui Macedonicum successit.

Annibal à Pænis iu demortui Asdrubalis locum in Hispaniam missus, in Olcadum fines irrupit. Althetam expugnauit. Sequenti anno in Vaccæos ducens Helmandicam & Arboalam vires cepit Carpentanos ad deditiōnem adduxit. Saguntum intra octo menses cepit.

Deinde traiecto Ibero Fl. Iltergetes, Bargusios, Ansetanos, & cæteros Hispaniæ populos vsque ad Pyreneos montes subegit, ac per Galliam ad Alpes Italianam transgressus est.

Ita secundo belli anno P. Cornelium Coss. se ei ex Alpibus descendenti opponentem ad Ticinum, T. Sempronium iam ex Sicilia reuersum ad Trebiam acie fudit. *Polybius paulo secus ac Livius.*

Tertio C. Flaminius, qui se ipsi primo verè è Gallia Cisalpina in Hetruriam transgresso, post Appenninum superatum, oculū etiam frigidibus amissum, ad lacum Trasimenū obtulerat, cum toto exercitu occidit. Ad quam cladē cum paucis post diebus, 4 equitū millium duce C. Cen-

Anni ante Christum natum.

199

Anni urbis condita.

530

L. Veturio Philone, C. Lutatio Catulo.

531

M. Livio Salinatore, L. Æmilio Paulo.

532

P. Cornelio Scipione, T. Sempronio Longo.

Secundum Bellum Punicum, Pro Mamertinis, & Saguntinis

533

Cn. Servilio Gemino, C. Flaminius 2. eoque occiso M. Atilio.

534

T. Terentio Varrone, L. Æmilio Paulo 2.

183

Anni mundi

3890

3905

Anni ante
Christum
natum.

Anni
urbis con-
ditæ.

Anni
mundi

199

Romæ Coss.

530 L. Veturio Philone, C. Lutatio Catu-
lo.

531 M. Livio Salinatore, L. Emilio
Paulo.

532 P. Cornelio Scipione, T. Sempronio
Longo, quando susceptum est Se-
cundum bellum Punicum pro
Mamertinis & Saguntinis.

533 Cn. Servilio Gemino, C. Flamínio 2.
eoque occiso, M. Aulio.

534 T. Terentio Varrone, S. Emilio Pau-
lo 2.

183

3890

tenio elades accessisset, magno terrore Vrbs ad dictatorem dicendum confugit. Nempe Q. Fabium Max. qui haud procul Apulia castra fecit. Eo enim iâ Annibal ex Hetruria per Umbriam, & Picenum, Maris inde ac Pelignis vastatis concesserat.

Inde in Samnium movit, atque aliquot oppidis captis, spe Capuæ recipiendæ oblata, Casilinum venit. Agrum sociorum in conspectu Fabij, qui per iuga montis Massici eum persequabatur, exiit. Fabij exercitum sarmentis ad cornua bo-um alligatis incensisque, & bubus per noctem immixtis perturbavit, per Calliculæ iugum agrum traduxit, atque in Pelignos populabundus rediit.

Inde retrò Apuliam vsque ad Gerunium, donec à Cn. Servilio & M. Atilio Regulo exemplo Fabij cunctante cibi inopia pressus est, ad quam depellendam ad loca Apuliæ calidiora & maturiora messibus movit.

Vbi prope Cannas quarto belli anno L. Patulum Coss. cum Romanorum 40. millibus, senatoribus 80. consularibus, prætoris & ædilitis plurimis occidit. Terentio Varrone altero Coss. cum 50. tantum equitibus Venusium profugiente. cæteros cepit, ut iam propter desperationem de relinquenda Italia multi nobiles cõsiliũ inirent, nisi P. Scipio Tribunus Mil. Stricto super capita deliberantium ferro, se pro hoste habiturum eum, qui id sentiret, iurasset, *Polybius, Livius, Florus.*

Post hanc Cannensem cladem defectione accepit Attellanos, Calatinos, Hirpinos, Apulorum partem, & Samnitum, Brutios omnes Lucanos, Surrentinos, Græcorum omnem ferme oram, Tarentinos, Merapontinos, Crotonienses, Locros, Cisalpinosque omnes Gallos.

Inde ex Apulia in Samnium profectus Cossam deditione cõsequitur. Post Neapoli frustra tentata, Capuæ receptus est. Deinde in agrum Nolanum exercitum traduxit. Post Nucenam se ob famem dedentem incendit. Ad Nolam reuersus, quam Marcellus tenebat, tum primum à Romanis fugatus est. Itaque spe potiundæ Nolæ adempta, Acerras contendit, direptasque cremavit. Tentato Casilino in hiberna Capuam concessit. mitescente hyeme Casilinum expugnauit.

Quinto an. à Philippo Macedonum rege legatos de iungenda belli societate excepit. Deinde ad oppugnandas Cumas tendit. Inde Nolanum, ubi duobus præliis à Marcello victus fugatus est ad Apuliæ hiberna circa Arpos. Hierone Syracusano in Sicilia mortuo, cum Hieronymo eius nepote foedus facit.

6. Pugnat varia victoria cum Marcello & Fabio Coss. Tum Marcellus Syracusas oppugnauit à Rom. amicitia alienatas & cum tota Sicilia ad Pœnos inclinatas. Ne eas caperet vnus Archimedis industria prohibuit. Tertio anno tamen post cepit. Qua victoria Sicilia tota in potestatem pop. Rom. venit atque prouincia facta est. *Velleius.*

3905

7. In agro Tarentino æstatē consumpsit spe potiundæ Tarentinorum vrbis per prodicionem. Nā præter arcem Tarentini iuuenes, qui se noctu venatum ire simularāt, eam prodiderunt.

8. Ad Capuam a Romanis oppugnatam æquo Marte pugnat. cōtra Pulchrum & Flaccum Coss. M. Centenium Penulam delet. Fulvium Flacci fratrem fugat & castris exiit.

Nono, cum Romanos allicere ad pugnā, nec per castra eorū perrūpere ad Capuā posse sensit, caput belli Romam petendi consilium cepit, atque ad tertium ab Vrbe lapidem super Anienem castra posuit. Et cū per triduum exercitus vtrunque aciem direxissent, certamē tempestas diremit. Nam cum ad castra rediissent serenitas erat. Itaque in Lucaños, atque inde Rhegiū contendit.

Decimo, Fulvium Centumaliū proconsulem in Apulia cecidit. Sed Marcellus cum eodem ad Numistronem bene pugnavit, etsi præliis magis tumultuosis, quàm magnis.

Vndecimo, ad Canusium priore prælio Marcellum superavit, posteriore inferior fuit. Itaque in Brutios abiit. Tumque Tarentum Q. Fabius Cof. arte Punica recepit.

Duodecimo, Marcellū insidiis circumventū in Campania occidit. Quinctium alterū Cof. lauciū fudit, qui postea ex vulnere mortuus est.

Tum Galba procosul aduersus Philippum & Achæos rem regebat. *Liuius.*

Nam eodem tempore per Romanos in 4. locis pugnabatur, in Italia contra Annibalem, vbi variæ hæ vices, donec Annibal anno 17. rediit, postquam venerat. In Macedonia contra Philippum. In Sardinia contra Sardos & Asdrubalem Carthaginensium ducem. vbi vicit Mallius, captiuus & Asdrubale Romam abductis. In Hispania contra alterum Asdrubalem Annibalis fratrem, qui tandem a Romanis victus totam Hispaniam perdidit.

Tredécimo, in extremum Italiæ angulum Brutios recessit, dolore perculsus ex nece Asdrubalis fratris, quem Cl. Nero & M. Salinator properantem ad se cum maximis copiis ex Hispania ad Senam oppidum deleuerant, capite eius ante hostium stationes proiecto. Adde paulò post Romanum terra marique victorem fuisse.

Quarto decimo, nece fratris mœstus quieuit, sed neque a Romanis Coss. lacessitus est.

Quindecimo, à Scipione Cof. fugatus est, amissis Locris. Tum Carmine in libris Sibyllinis inuento pelli Italia hostem alienigenam posse, si mater Idæa deportata Romā esset, legati, qui eam deportarent, in Phrygiā missi sunt. *Liui. & App.* In sequenti anno eis tradita est per Attalum regem Asiæ. Lapis erat, quem matrem Deūm incolæ vocabant. Ludi Megalenses ei instituti.

Decimo sexto, Scipione in Africā cum exercitu translato, P. Sempronium Cof. die primo repulit, postero fusus fugatusque est, amissis quatuor armatorum millibus.

An. ante
Christum
natum.

Anni vr-
bis condi-
ta.

Anni
mundi

199

3890

535

L. Postumio Albino 3, eoque occiso M. Claudio Marcello 2. cui post abdicationem successit, Q. Fabius Max. 3. T. Sempronio Graccho.

536

Q. Fabio Max. 4. M. Claudio Marcello 3.

537

Q. Fabio Max. Verrucosi F. T. Sempronio Graccho 2.

538

Appio Claudio Pulchro, Q. Fulvio Flacco 3.

539

P. Sulpicio Galba, Cn. Fulvio Centumalo.

183

3905

Anni ante Christum natum.	Anni urbis condita.	Anni mundi	
199		3896	Decimo septimo reuocatur in Africam, quod Scipio Syphacis Numidarum regis castra, qui accepta in matrimonium Asdrubalis filia amicitia Scipionis renunciarat incendissent, caque cum Asdrubalis castris vna die deluisset, caelis aut haustis flamma 40. hominum millibus, captis sex. Eos iterum in magnis campis reparato exercitu fudisset, indeque ciuitates circa omnes partim vi, partim metu subigeret, à Massinissa adiutus. Sicque Annibal gemens dolensque in Africam reuertit.
540	<i>M. Valerio Latio 2. M. Claudio Marcello 4.</i>		Decimo octauo tentata per colloquium cum Scipione pace, nec impetrata, praelio extremo ab eo in Africa victus est. Post etiam Vermina Syphacis filius. Petentibus denique pacem Carthaginensibus. Scipio condiciones dixit, ac Romam eorum legatos ad Senatum misit. <i>Polib. Liu. App.</i>
541	<i>Q. Fabio Max. 5. Qu. Flauio Flac- to 4.</i>		Anno sequenti Cornelio Lentulo, P. Aelio Peto Coll. pax data. Annibal tandem apud Prusia Bithiniae regem. cum à Romanis reposceretur veneno se necauit. Post hoc Punicum Romani intra 53 annos terra marique potentissimi euaserunt, multis re- gnis prouinciisq; incredibili foelicitate subactis. Nam vnico confictu Philippus pulsus fuit è Ma- cedonia. Vnica Antiochus Mag. Asia cessit: V- nica clade Carthaginenses Lybiam amiserunt <i>Polyb.</i>
542	<i>M. Claudio Marcello, 5. T. Quin- elio Crispino, Duodecimo anno belli Punici ab Annibale occi- sis.</i>		Q. Fabius Max. quinquies Consul fuit. Primo consulatu Ligures quorum caput Genua, sube- git. Tertio & quarto Annibalé mora fregit, exer- citui Minutiano ab Annibale profligato subue- nit, Pater inde appellatus. Quinto Tarentum ce- pit ac triumphauit. Interea res in Hispania contra Pænos prospe- re à Scipionibus gesta, tandemque Syphax Nu- midarum rex ad amicitiam popul. Rom. tradu- ctus est. Nisi quod anno octauo quàm in Hispa- niam venissent, ab Asdrubale propè cum toto exer- citu caesi sunt, amissa ferè Hispania.
543	<i>C. Claudio Nerone, M. Lioio Sali- natore 2.</i>		Cumque deinceps post duos occisos Scipio- nes, omnes imperium recusarent, Pub. Scipio fi- lius accepturum se dixit. Itaque eò extra ordinè pro Consule missus est. Vbi & noua Carthagine vna die expugnata rem bene gessit. Deinde per M. Silanum, Annonem in locum Asdrubalis missum, viuū cepit. Magonè subiuga- uit. Cum Syphace Massylorum rege foedus fir- mauit. Cum Massinissa Masculorum rege & Ga- ditanis societatem iniit. Quibus victoriis His- pania prima continentis prouincia facta est, <i>Li- uius lib. 28. Rufus.</i>
544	<i>Qu. Caecilio Metello, L. Verurio Philone.</i>		Archimedes mortalium ingeniosissimus ma- chinis arte Geometrica excogitatis Syracusas contra Romanos defendit. Collectis multorum obseruationibus, qui Astronomiae diuersas par- tes & rationes notuerant, Sphaeram compo- suit.
445	<i>P. Cornelio Scipione, qui postea Africanus dictus est, P. Licinio Crasse Diuite.</i>	3905	Tunc Vulcani insula. quæ ante non fuerat. re- pente mari edita, cum miraculo omnium vsque hodie manet, <i>Oros. lib. 4. c. 19.</i>

e M. Lepidum in Ægyptum Romani miserunt, qui tutorio nomine regnum pupilli Epiphanis administraret, quod facta passione inter se diuisisse dicebantur Philippus rex Maced. & Antiochus Syria. Quatuor enim duntaxat annorum erat.

Contra Antiochum Magnū pugnantibus duobus regis Ægypti, Iudæa in medio posita, in contraria studia scindebatur, aliis Ptolomæo, aliis Antiocho fauentibus.

Antiochus magnus Iudæam capit, & cognita Iudæorum erga se voluntate, magnis eos muneribus donat & per epistolas laudat, tandem pace inita Epiphani Cleopatram filiam locat, data dotis nomine Phœnicia, Samaria, Iudæa. Cœlofryriam aliqui addunt.

Iosephus Oniæ pōtificis nepos 22 annis tributa illarum prouinciatur dispensauit, Ptol. Epiphanius iussu. *Pos. lib. 12. Ant. c. 4.*

Cato maior orator septem originum libros scribit. Consul anno 132. ante Ciceronem. Nondum Græcia suas literas Romanis dederat. *Plin. lib. 29. cap. 1.*

Ennius poëta, qui & soluta oratione sacram historiam de gestis Iouis & cæterorum deorum scripsit, & de Euhemero in Latinum vertit, quam & Lactantius, Eusebius, Aug. Varro lib. 1. de re rustica, Cic. 1. de natura deorum citant. Sexagesimo septimo ætatis anno duodecimam annalem scripsit sub vrbe an. 580. *Gell. lib. 17. ca. vlt.*

Næuius, Portius Licinius, Plautus poëta.

Panætius Africani minoris præceptor, Possidonius Panætij discipulus.

Theombrotus medicus.

Corbis & Orna de Hispaniæ regno mutuis certant vultibus.

Metrodorus Philosophus artis memoriæ primus auctor (*Post Simonidem.*)

Scipio minor Afric. Panætium Polybiūque domi militiæque secum habuit. *Velleius lib. 1.*

Pampatius rex tertius Parthorum ad Euphratem vsque regnum propagat.

Malinissa rex Numidarum post Syphacē, quem Citra oppido & integro regno Syphacis, facta cum Pœnis pace, Scipio donauit.

Cyrene multitudine Iudæorum repletur. Deo per terras eos dispergente, vt aditum pararet futuræ apostolorum legationi.

Hiera insula admiratione nauigantium è profundo, cum aquis calidis de repente emergit, Vulcani insula in Sicilia.

In Accio circæque (Nam ante hunc omnia Romæ erant aspera) Romana tragœdia, dulcèscque Latini leporis facetiæ per Cæcilium, Terentium, Afranium, sub pari ætate nituerunt. Historia per Catonem & quosdam veteres & obscuros. At eloquentia multò post per Tullium, æqualèscque *Velleius lib. 1.*

Insubres Boij, à quibus Ticinum conditum est, Cremonam & Placentiam vastantes, tandem à Rom. oppressi sunt.

An. ante
christum
natum.

183

159

Anni vr-
bis condi-
ta.

546
1. Mach.
10. & 11.

569

Anni
mundi

3905

3924

5
e PTOL. EPIPHA-
nes an. 24.

Onia Pontifice.

Antiocho Magno & Seleuco Philopatore Syria regibus.

Philippo Macedonia rege penultimo.

Mithridate, Pampatio siue Pharnace, an. 12. Phraarte, an. 12. Parthorum regibus.

Romæ Coss.

546

M. Cornelio Cethego, P. Sempronio Tuditano.

547

Cn. Seruilio Cæpione, C. Seruilio.

548

T. Claudio Nerone, M. Seruilio Pulice Gemino.

549

Cn. Cornelio Lentulo, P. Aelio Pato sub quibus finitum est bellum 2. Punicum.

550

P. Sulpicio Galba, C. Aurelio Cotta.

Bellum Macedonicum.
pro Atheniensibus.

551

L. Cornelio Lentulo, P. Villio Tappulo.

Anni ante christum num.	Anni urbis con- ditæ.		Anni mundi	
183			3905	<p>ROMANA Rege Pt. Epiphane ab Urbis 569. ad 596.</p> <p>P. Cor. Scipio primus nomine victæ à se gen- tis est nobilitatus, Africanusque appellatus. <i>Li- nius, Florus.</i></p> <p>Nam Lybiæ pars illa, in qua Carthago erat, iã tum Africa præcipue dici cæpta <i>Zonaras.</i></p> <p>Ei de Pœnis, Annibale, Syphace rege trium- phus decretus. <i>Linius lib. 38.</i></p> <p>Bellum Philippicum siue Macedonicum pri- mum cæptum quidem decem ferme annis ante, sed triennio prius depositum, Ætolis & belli & pacis auctoribus. Deinde à Roman. vacuis iam pace Punica serio susceptum, precibus Atheni- ensium. Item quia Philippus Annibalem iuuerat. <i>Lutius Florus.</i></p> <p>Quarto post anno pax Philippo, & libertas Græciæ data.</p> <p>M. Cato ex nouo homine factus Consul. Nã se virtute, non genere Populo Rom. commenda- uit. <i>Cic. in Verrem.</i></p> <p>Annibal sexto anno post pacem Pœnis da- tam frustra in Africa bellum moliens metu Ro- manorum, qui legatos ad Carthaginensiu Sena- tum de eo miserant, profugus ad Antiochum re- gẽ Syriæ se contulit, bellum contra Romanos pa- rantem.</p> <p>Quinctius Flaminius Mabidi Lacædemoniorũ, tyranno Græcorũ voluntate, arma intulit, Dein- de pacem dedit, Argis liberatis. <i>Polyb.</i> Nam bel- lum Macedonicum absoluerat.</p> <p>Ludis Megalensibus primum ante populi cõ- fessum Senatui locum dedit P. Africanus iterum Consul. Nam antea promiscuus Senatui & popu- lo spectandorum Ludorum locus erat. <i>Val. l. 4. c. de Institutis.</i></p> <p>Bellum Antiochenum contra Antiochum Mag. Syriacum & Asiaticum dictum pro so- ciis Græcis, & Ætolicum, quia Ætoli Thoa eorum principe auctore sectam regis sequeban- tur.</p> <p>Cæptum à L. Emilio Regillo, confectũ à L. Scipione apud Syphilum montem ad Magnesium, qui ne cognomine fratri Africano cederet, Asia- ticum se appellari voluit.</p> <p>Hinc Antiochus Europa abstinuit, Asia omni, quæ cis Taurum est, cessit Eumeni Pergami regi; 400. talentis præterea solutis. Lyciam Cariam- que vsque ad Mæandrum amnem Rhodiis attri- buit.</p> <p>Cæteras omnes ciuitates Attali olim stipen- diarias eidem Eumenicum Phrygia vtraque & Mysia restituit, quæ sibi vectigales fuissent, libe- ras atque immunes reliquit.</p> <p>Q Fabius Labeo prætor ex Creta trium- phauit.</p> <p>Fulvius nobilior de Ætolis & de Cephalenia, Musarũ simulachris, quæ Zeuxis Figolino opere fecerat, Ambracio translatis. <i>Plin. lib. 33.</i></p> <p>Manlius Volso de Gallis Asiaticis, i. Gallogræ- cis, Pisidis, Tolistobogiis, Tectofagis, Trocinis, qui Brenno duce in Asiã transferat. <i>Ruf. Pl. lib. 34.</i></p>
	552	T. Quinctio Flaminiõ, Sex. Aelio Pe- to Cato.		
	553	C. Claudio Cethego, Qu. Minucio Rufõ.		
	554	L. Furio Purpureo, M. Claudio Mar- cello.		
	555	M. Porcio Catone, L. Valerio Flacco		
	556	P. Cornelio Scipione Africano 2. T. Sempronio Longo,		
	557	L. Cornelio Merula, Qu. Minucio Thermo.		
	558	L. Quinctio Flaminiõ, Cn. Domitio Aenobarbo.		
		Bellum Asiaticum.		
	559	M. Acilio Glabrione, Cornelio Scipio- ne Nasica.		
	560	L. Cornelio Scipione Nasica, C. La- lio.		
	561	Cn. Manlio Vulfone, M. Fulvio No- biliore.		
	562	C. Liuio Salinatore, M. Valerio Mes- sala.		
	563	M. Aemilio Lepido, C. Flaminiõ.		
	564	Sp. Postumio Albino, Qu. Marcio Philippo.		
159			3924	

Sic luxuriam Asiaticam Romam in triumpho duxit. *Plin. & Linius.*

Hoc bello leges quædam regulis Gallorum dictæ, quibus pacem cum Eumene rege seruant, & vt agrorum suorum finibus se continent. *Linius.*

Populus Rom. stipem spargere cœpit Sp. Postumo. Q. Marcio Coss. Tanta abundantia pecuniæ erat, vt eam conferret L. Scipioni, ex qua is ludos fecit. *Plin. lib. 33. cap. 10.*

Iisdem Coss. clandestinæ coniurationes, in sacris Bacchanalibus factæ, deteguntur & supplicium de earum sociis sumitur.

566. Cato censor erat. Tunc mortuus est Plautus, anno vno post Scipionem Africanum maiorem. *Cic. in Bruto.*

Anno sequenti Annibal.

M. Marcellus Cos. Gallos Transalpinos, qui in Italiam transgressi oppidum in Aquileiensi agro ædificabant prouincia exegit, & Istricum bellum moliri cœpit.

F PHILOMETOR sub tutela populi Romani contra impium Antiochum Epiphanem, auunculum, qui eius regno prætextu consanguinitatis (erat enim ex matre auunculus) insidiabatur.

Post biennium rursus contra eum Ant. Epiphanes exercitum congregauit & venit Alexandria, sed iussu Senatus Populiq; Romani recedere coactus est. C. Popilio legato virga eum circumscribente, ac subito respõsum, quod differebat, extorquente.

Matrem suam interfecit, quare per antiphrasim Philometor, i. amator matris. Præ gaudio in victoria expirauit.

Aristarcho Grammatico tradidit suum filium Energetem 2. instituendum. *Suidas.*

Eo præsentente insignis quæstio tractata de vera Ecclesiâ inter Iudæos & Samaritanos *Ioseph. lib. 13. cap. 6.*

Fauit Iudæis contra Anti. Epiphanem contra quem de multis Syriæ locis decertabat, Onia Iudæorum pontifice. Fauit & literatis.

Hic charis erat Hyrcanus Iosephi Iudææ ducis f. Quod æmulati fratres eius seditione moti, magnarum calamitatum toti genti causâ extiterunt.

Philometoris hortatu Aristobulus insignis Hebræorum philosophus in Mosem commentarios edit. Ad eundem, librum de membris Dei scripsit. Fuit regis præceptor. Ad quem extat Senatus Hierosolimitani epistola 2. *Mach. 1.*

Historia Machabæorum hoc tempore. Nam regno Macedonum deficiente, cæpit regnum Iudæorum.

Er sistratus medicus. Leptinus Mathematicus.

Crates, non ille Thebanus, sed Stoicus Polemonis successor, qui Homericus dictus est, quod more Philosophorum illius æui occuparetur circa Grammatica & poetica Homeri.

Contra Perseum Philippi filium Cephisorus Atheniensis à Romanis auxilia impe-

An ante christum natum.

199

Anni vrbis condita.

565

Appio Claudio Pulchro, M. Sempronio Tuditano.

566

P. Claudio Pulchro, L. Porcio Licino.

567

Qu. Fabio Labone, M. Claudio Marcello.

Bellum Istricum.

568

L. Aemilio Paulo, Cn. Babio Tamphilo.

569

P. Cornelio Cethego, M. Babio Tamphilo.

6

570

2. Mac. 10.

595

F PTOL. PHILOMETOR, an. 25.

Onia, Iasone, Menelao. Lysimacho, Iuda & Ionatha Machabæi Pontificibus.

Seleuco Philopatore, Ant. Epiphane, Ant. Eupatore Demet. Sotere. Syria regi.

Philippo, deinde Perseo, an. 10. Ultimis Macedonia regibus.

Pharnace, denique Mithridate 2, an. 32. Parthorum regibus.

134

Anni an- Christi natum.	Anni urbis con- dita	Romæ Coss.	Anni mundi	
199	570	A. Postumio Albino, C. Calpurnio Pisone, eoque mortuo Q. Fulvio Flacco.	3948	trauit, cum parua suorum manu in Italiam tradi- ciens. Romani autem exercitu & imperatore misso Macedonum vires adeo frigerunt, vt nõ multo post Perseum Philippi f. captiuum etiam Romam pertraxerint. <i>Pausan. lib. 1.</i> R. Iodan R. Ibba, R. Iohai, quorum fragmẽta etiam nunc extant. Erant tunc in Hierusalem filij Belial introdu- centes ritus gentium &c. <i>1. Mach. 1.</i> Gens Basternarum Istrum transire volens, fri- gore glaciatum, submersa est paucis euadẽtibus <i>Eutrop. lib. 4.</i> Arianates rex Thracum amicitiam Romano- rum consequitur. Masinissa 92. anno ætatis Chartaginenses vincit. <i>Flor. h. 48.</i> Moriens Scipioni minori Afric. curam filio- rum commisit (qui proinde inter filios eius re- gnum diuisit,) Africa interiora, itemque Numi- diam adhuc incultam, fructibus frugibusque in- nanem, cultura fructuosissimam reddit, paulo an- te bellum 3. Punicum, <i>Suidas.</i>
				ROMANA rege Ptol. Philometore ab urbis 570 ad 595
	571	L. Manlio Acidino, Qu. Fulvio Flacco.		SÆPIVS triumphatum per varios ex His- paniis. Nam Celtiberi quauis occasione bellum renouabant: Item Vaccæi & Lusitani Gracchuris oppidum illic ædificatum in mo- numentum Victoriæ Sempronij Gracchi. Claud. Pulcher Cos, vno anno duas pacat pro- uincias Istriam & Liguriam. Vnde de duabus si- mul gentibus triumphauit. Sardos qui defecerant Semp. Gracchus sube- git, atque inde tantum captiuorum abduxit, vt longa venditione res in prouerbium abierit, Sar- di vanales. Vbis 573 Numæ libri reperti exusti sunt. Censor Fuluius ex Iunonis Lacinix templo marmoreas regulas cum abstulisset, ad tegendã Fortunæ equestris ædem & mente captus est & amissis duobus filiis in Illyrico militantibus summo animi mœtore consumptus est. <i>Luius h. 42.</i>
	572	M. Iunio Bruto, A. Manlio Vulsone.		L. Postumio, M. Lanate Coss. Floralia insti- tuta. <i>Ouid. Fast 5.</i> Huc vsque Plebeij Cõsules cum patriciis. Se- quenti anno primum ex plebe ambo facti sunt C. Popilius Lanæ, P. Ælius Ligur. Itaque post hac Patricij Cõsules ambo nun- quam erunt. Plebeij ambo sæpe, Plebeius & Pa- tricius sæpissimẽ. Cicereius ex Corsica in monte Albano, sine publica autoritate triumphat. Perfes Philippi Macedonum Regis ex con- cubina filius ciuitates Græciæ aduersus Roma- nos sollicitat. Abrupolum regno expellit. Ar- terarum interficit. Auxilium Byzantiis ad- uersus fœdus ferr. Dolopæ bellum facit. The- saliam & Doridem peruadit. Legatos Romanos ad res repetendas & renunciandam ipsi amiciciã triduo regni sui finibus excedere iubet.
	573	C. Claudio Pulchro, T. Sempronio Graccho.		
	574	Cn. Cornelio Scipione Hispalo, Qu. Petulino Spurino, G. Valerio La- uino in eius demerui locum susse- cto.		
	575	P. Mucio Scauola, M. Emilio Lepido 1.	3948	

Hinc bellum Persicum, siue Macedonicum secundum à P. Licinio Crasso cœptum, quarto post anno à L. Aemilio Paulo, apud Pidnam confectum.

Tum enim Rex ab amicis desertus, postea apud templum Samothracum à Gn. Octauiio classis præfecto captus est, & in triumphum seruat.

Macedonia sic in populi Romani prouinciam vertitur.

Palma bis enata in Capitolio bello Persei victoriam triumphosque portendit. *Plin. lib. 17. Zonaras.*

Paulus Aemilius totam Græciam circumlucit. Græcos & Macedonas liberòs esse iussit, habentes vires easdem, agrosque, vtentes Legibus suis, creantes magistratus, tributum dimidium eius, quod pepedissent regibus, populo Romano pendentes. Leges Macedoniae dant, vt non hostibus victis sed sociis bene meritis dare videretur.

Triumphat per triduum. Primo enim die signa tabulæque, secundo arma pecuniæque, tertio captiui ipsæque rex ante eius currum cum Alexandro & Philippo filiis transuecti.

Tanta vis pecuniæ à Paulo illata est, vt ciues vsque ad Hircium & Pansam Coss. tributum nullum contulerint. *Plutar. in Paulo.*

Cuius tanta abstinentia fuit, vt cum ex Macedonia & Hispania maximas opes retulisset, vix ex auctione honorum eius redactum sit, vnde Dos vxori eius redderetur. *Epir. Lini 46.*

Perseus rex cum Alexandro filio Albam in custodiam ducitur. Gentius autem Illyriorum rex, de quo, L. Auitus Gallus eodem tempore triumphauit, cum coniuge & liberis Spoletum.

Cæteri captiui in carcerem coniecti. *Appianus in Illyrica.*

Illyrium in prouinciæ formam redactum, *Tornandes.*

In Annalibus inuenimus P. Licinio Crasso, C. Cassio Longino Coss. Cassini puerum factum ex virgine sub parentibus. *Gell. lib. 9. c. 4. Plin. lib. 7. cap. 4.*

Biennio post obiit Ennius. Q. Marcio Philippo, Cn. Seruilio Cæpione Coss. *Cic. in Bruto, & in Catone.*

Stattius Cæcilius Comædiarum scriptor natione Gallus, anno post mortem Ennij iuxta Ianiculum sepelitur.

M. Marcello, C. Sulpitio Coss. (de quibus in Titulo Andriæ Terentianæ) Eumenes rex Romam venit qui quia in Persei bello se medium egerat, ne aut hostis iudicatus videretur, si exclusus esset, aut liberatus crimine, si admitteretur, lex lata, ne cui regi Romam venire liceret. *Epir. Lini 46.*

Ex hoc loco historia Liniiana tota desideratur: Itaque recurrendum ad Flori Epitomen.

Cn. Octauiio & Manlio Torquato Coss. pestilentia famæque ira laboratum, vt ex Sibyllinis, populus circa compita facellæque operaturus sederit *Obsequens.*

Anni ante Christum natum.

Anni urbis condite.

Anni mundi

199

3914

576

Sp. Postumio Albino, Qu. Mucio Scauola.

577

L. Postumio Albino, M. Popillio Lanate.

578

C. Popillio Lanate, P. Aelio Ligure.

Bellum Macedonicum secundum.

579

P. Licinio Crasso, C. Cassio Longino.

580

A. Hostilio Macino, A. Atilio Seruano,

581

Q. Marcio Philippo 2. Cn. Seruilio Cæpione.

582

L. Aemilio Paulo 2. C. Licinio Crasso.

134

3948

Anni an- te Christu natum.	Anni vrbis con- dita		Anni mundi	
199			3924	<p>Hic est Cn. Octavius qui novus homo primus in eam familiam postea viris fortissimis referta attulit consulatum, statuam habuit in rostris, domum in palatio præclaram quæ vulgo viseretur, ædificavit. <i>Cic. 1. Off. & 9. Phil. p.</i></p> <p>Legatus in Syria ad animos regum perspicieñdos, liberorumque populorum, maximeque ut nepotem Antiochi Magni classem habere, elephantos alere prohiberet, per Lysiam tutorem Antiochi pueri in Gymnasio occisus est. <i>Obsequens</i>, vel à Leptine Lysia eum postea sepeliente. <i>Appianus in Syriaca.</i></p> <p>Huc usque paruerunt Valerij Messalæ horologio, è Sicilia Catina capta deportato, annis vñdecimum, donec Q. Marcius censor diligentius ordinatum iuxta posuit. <i>Plin. lib. 7.</i> cum alterum à climate Siciliæ descriptum ad horas Romæ non conveniret. <i>Censorinus.</i></p> <p>Signum etiam concordie fecit, idque in publico collocavit. <i>Cic. pro Domo.</i></p> <p>Eodem censore primus in Italia Carbunculus vñnit. <i>Plin. lib. 26.</i></p> <p>Cæcilius, Accius, & eorum obtræctator Lucilius poëtæ, <i>Gell. lib. 17. c. ult.</i></p> <p>C. Fannio Valerio Messala Coss. M. Pomponio prætori commissum, ut curaret, si è rep. fidèque sua videretur, ne Rhetores & philosophi Romæ essent. <i>Gell. libr. 15. Suetonius de claris Rhetoribus.</i></p> <p>Lex Faunia lata de sumptibus conviviatorum, de qua <i>Gell. lib. 2. Macr. lib. 3. Athen. lib. 6.</i></p> <p>Post vñdecim annos bellum tertium Punicum <i>Plin. lib. 10. ca. 5.</i> per quos cum Liguribus Corsis, Lusitanis vario euentu pugnatum <i>Epit. Livij 46.</i></p> <p>Terentius Carthaginensis, quem Afranius omnibus Comicis præfert, cum tamen ei Volcatius inter comicos non nisi sextum locum tribuat, Postponatque Cæcilio, Plauto, Nævio, Licinio, Attilio. Mortuus Cn. Cornelio Dolabella, M. Fluvio Coss. <i>Vrbis 591.</i></p> <p>Scipio Nasica censor tum primus aqua diuisit horas æque noctium ac dierum, idque horologium sub testeo dicavit. Tandiu populi Rom. lux indiscreta fuit. <i>Plin. 7. c. 60.</i></p> <p>Antea autem diem diuidebant vespera. continio, intempesto, Gallicinio, Lucifero, die, mane ortu, occasu, meridie, crepusculo, crepero, <i>Seruius. Censorin. de die Natali, cap. 19.</i></p> <p>Porticus in Capitolio fecit. <i>Velleius.</i></p> <p>Sequentibus Coss. tandem bellum Ligusticum, octogesimum post annum confectum à Fulvio Proconsul. ut iis qui publice iter facerent, via ad stadia 12. lata pateret. Nam antea Ligures iter Hispaniam impediabant, ac terra marique latrocinia latissime exercebant. Post autem paulò alio bello in prouinciam redacti sunt. <i>Florus & Strabo lib. 4.</i> nempe à Qu. Opimio Coss. nam in posterum videntur quiescisse.</p> <p>Auri in ærario Pop. Rom. septè an. ante bellum tertium Punicum pondo 727. argenti nonaginta duo millia, & extra numerum 375. millia. <i>Plin. lib. 33.</i></p>
	583	Qu. Aelio Pato, M. Iunio Penno.		
	584	M. Claud. Marcello, C. Sulpitio Gallo.		
	585	Cn. Octavio, T. Manlio Torquato.		
	586	A. Manlio Torquato, Qu. Cassio Longo.		
	587	T. Sempronio, Gracho M. Iuuentio Thalna.		
	588	P. Cornelio Scipione Nasica Corniculo, C. Marcio Figulo.	3948	

	Anni ante Christum natum.	Anni urbis condita.		Anni mundi
P. Scipione M. Marcello Coss. Carneades & Stoicus Diogenes ad Senatum publici negotij causa venerunt. <i>Cic. in Lucullo.</i> Critolaum Peripatericum addunt alij.				
Ante ætatem Lælij & Scipionis nulli apud Romanos nominantur sapientes, cum Diogenes Stoicus & Carneades Academicus Romam legati ab Atheniensibus missi sunt. <i>Idem 4. Tusculan.</i>	159	589	M. Valerio Messala, C. Fannio Strabone.	3924
Sero ergo admodum, nec nisi sub Urbis 600. Roma literas & disciplinas sine sapientiam attigit.		590	L. Anicio Gallo, M. Cornelio Cethego.	
Scipio hic Nasica Coss. Dalmatas domuit, <i>Epit. 46.</i> & Illyrios, urbibus captis & captiuis venditis. <i>Zonaras.</i>		591	Cn. Cornelio Dolabella, M. Fulvio Nobiliore.	
EVERGETES filiis & civibus Alexandrinis interfectis omnia luctu complet.		592	M. Aemilio Lepido, C. Popillio Lanate.	
Quis tum Romanæ Reipub. status esset, egregie describitur, <i>1. Machab. 8.</i>		593	Sex. Julio Cesare, L. Aurelio Oreste.	
L. Cæcilio Metello, T. Q. Flaminio Coss. Carthago iussu senatus reparata est, 22. annis post ejectionem & civium Romanorum familiis repleta. <i>Oros. lib. 6. cap. 11.</i> Vnde & deinceps illic Latine locuti sunt, donec sub annum Christi 700. à Saracenis & Arabibus caperetur.		594	L. Cornelio Lentulo Lupo, C. Marcio Figulo 2.	
Daphnis Grammaticus servus tribus millibus & septingentis sestertiis venditur à Cn. Pisaurense.		595	P. Corn. Scipione Nasica, M. Claudio Marcello 2.	
Pacuvius Brodusius Ennij ex filia nepos tragicus, Aristarchus grammaticus (alter ab Homeric) huius regis præceptor.		596		
Hipparcus Astrologus & Mathem. annis 265. Ptolomæo antiquior. <i>Ptol. Septima Almagesti.</i>		597		
Veterum Astronomiam, post Eratosthenem, quem videre ipse potuit, correxit, & eius ardyta multa referavit, excogitatis multis instrumentis,		598		
Hic primum apud probatos historicos abhorrentes à Germanorum fabulis Bituitum reperio Aruernorum Reg. qui anno urbis 627. à Domitio & Fabio victus triumphatusque fuit.	134	616	7 g PTOL. EVERGETES secundus an. 20.	3948
Aruernorum enim principatus primus quondam Gallis fuit (<i>Cæsar. lib. 1. bell. Gall.</i>) Vnde & eum extendit Strabo (<i>lib. 4.</i>) ad Narbonensium Massiliensiumque fines, Pyreneos montes, Oceanum & Rhenum. Id ostendunt Bituiti eorum regis cruenta duo prælia, de quibus ibidem Strabo & Livius lib. 61. Alterum contra Domitium ad Sulgæ & Rhodani, alterum contra Fabium ad Tisaræ confluentem. Postea exactis Aruernorum regibus civitas & Resp. libera ad Cæsaris tempora permansit, & Plinij adhuc ætate inter liberas Celtarum civitates constituitur. Quam omnium temporum gloriam & dignitatem supra vniuersam Galliam retinuisse ad sexcentimum Christi annum Gregorij Turonensis & Sidonij Apollinaris scripta demonstrant.	114	616		3968
ROMANA Evergete 2. Rege ab Urbis 596. ad 616. Galli Inalpini & Lusitani Romanos per arma vexant. <i>Obsequens.</i>			Jonatha potif. Iudeorum.	

Anni ante Christum natum.	Anni verbis condita	Anni mundi	
199	<p>Alexandro, Demetrio Ant. Sedete & iterum Demetrio per ord. Syriae reg.</p> <p>Mithridate 2. Partorum rege quinto.</p> <p>Romæ Coss.</p>	3948	<p>Theatra à Messala & Cassio Censoribus excogitata sunt. <i>Valer. de Institutis</i>, in quibus populus Romanus sedens spectaret ludos. <i>August. li. 1. de Ciuit.</i></p> <p>Lapideum autem construxerunt (<i>Orosius</i>) à Lupercali in palatium versus, quod P. Nasica auctore tanquam inutile & nociturum publicis moribus ex S. C. destructum est populusque aliquamdiu stans ludos spectauit. <i>Epit. Liiij 48. App. li. 1. Velleius lib. 1.</i></p> <p>Palma tempestatibus prostrata, eodem loco ficus enata est. M. Messalæ & C. Cassij lustro à quo tempore pudicitiam subuersam Piso tradidit. <i>Plin. lib. 17.</i></p> <p>Bellum Celtibericum per annos 20 gestum Numantiæ excidio per P. Africanum minorem finitur, <i>Strabo lib. 3.</i></p> <p>Nam cum illis bellum gerebatur vter esset, non vter imperaret. <i>Cic. 1. Offic.</i></p> <p>Hoc anno quingentesimo nonagesimo septimo V. C. Consules Cal. Ian. inire cœperunt, cum 528 ad hunc vsque Idibus Martiis inuissent, propter subitum Celtiberiæ motum. <i>Epitom. 47.</i> Quæ nostra est & Liuiana supputatio, cum alij Q. Fuluij & T. Annij Cōsulatum conferant in V. sexcentimum.</p> <p>Hic dies deinde solennis ineundo consultiui Rep. stante in perpetuum mansit.</p> <p>Lusitanicum, quod Viriatus auxit. Vnde Viriatinum post appellatum per annos quatuordecim gestum, cæde Viriati per Q. Seruilium Cæpionem proditoriè procurata terminatur.</p> <p>Eius causa extitit S. Galba prætor ob 30. Lusitanorum millia per perfidiam trucidata. <i>Suet. in Galba. Val. c. de Perfidia.</i></p> <p>598 V. C. turbinis vi in campo columna ante Iouis ædem decussa cum signo aurato, responderunt aruspices magistratum & Sacerdotum interitum fore. Tum omnes magistratus se protinus abdicarunt. <i>Obsequens.</i></p> <p>Albinus qui cum Lucullo Consul fuit, Græcè scripsit historiam. <i>Cic. in Bruto.</i></p> <p>M. Marcellus pacatis Celtiberiæ populis & tributo eis imposito 600 talentum, Cordubam oppidum condidit, <i>Strabo lib. 3.</i></p> <p>L. Lucullus Consul successor Vaccæos, Cantabros, & alias adhuc incognitas nationes subegit.</p> <p>Initio belli tertij Punici, post mortem Ennij vigesimo, Prusias rex Bithiniæ à Nicomede filio, adiuuante Attalo Rege Pergami, occisus est.</p> <p>Ad quos conciliandos, cum legati Romani iuissent, quorum vnus caput multis cicatricibus refertum haberet, alter pedibus æger esset, tertius ingenio socors, Cato, dixit illam legationem nec caput, nec cor, nec pedes habere. <i>Appian. Epit. 50.</i></p>
596	L. Postumio Albinio, Qu. Opimio.		
597	Q. Fulvio Nobiliore, T. Annio Lusco (Epit. Liiij 47.)		
	Celtibericum, & Lusitanicum.		
598	M. Claudio Marcello, L. Valerio Flacco.	3968	<p>TERTIVM BELLVM PVNICVM anno V. 602. nempe annis plus minus 50. post finitum secundum durauit an. 4. <i>Oros. lib. 4. c. 21. & 22.</i></p>

Tūc Romanus Serus iam Græcis admouit acumi-
na Charis.

Et post Punica bella quietus, quarere cœpit,

Quid Sophocles, & Thespis & Aeschilus uile ferret.

&c. Horat. epist. 1. Sic uero admodum disciplinas
& literas Græcas Romani attigerunt.

Hoc bello excisa est Carthago penitus, cum ste-
tisset, annis septingētis, & ita uniuersa excelluis-
set Africæ, ut etiam in Siciliam cæterasque adia-
centes insulas & in Hispaniam regni terminos te-
tendisset, Oros. lib. 7.

Per decem & septem dies arsit. Idem.

Inde Romanum imperium augeri plurimum
cœpit per sequentes annos centum usque ad Cæ-
sarem.

Ita per annos 150 aut bellum inter Romanos &
Carthaginenses, aut belli præparatio & infida
pax fuit. Velleius lib. 1.

Asdrubal à Carthaginensibus in hoc bello con-
tra Romanos præficitur. Qui non ferrea solum & ænea
arma, sed etiam desinente alia materia, aurea atq;
argentea faciunt.

Scipio à Romanis contra Pænos, qui Pauli
Æmylij quidem fuit filius, sed adoptatus fuerat
à L. Cornelio Scipione Africani maioris filio.
Vnde & ipse Africanus minor Æmilianus appel-
latus est.

Crudelis fuit, ut è bello etiam Numantino,
quod confecit, liquet. Vnde & in Carthaginen-
ses atq; adeo saxa eorum, barbarè sæuirit, fugitiuos
bestiis dilaniandos obiecit, &c.

Africam prouinciam constituit: ut quotannis
præter eo mitteretur Senatus decreto. Ei tribu-
tum imposuit.

In triumpho Argenti quatuor millia quadrin-
genta, & septuaginta millia pondo præ se tulit.
Plin. lib. 33.

Bellum Macedonicum tertium mox exoritur
cum Andrisco, qui Philippi nomine se Persei re-
gis Maced. filium mentiebatur, & totam Mace-
doniam aut uoluntate incolentium, aut armis oc-
cuparat, Thracibus sibi adiunctis.

Tandem à Byzæ regulo Thracæ Pseudophilip-
pus proditus pœnas dedit. Nam à Q. Cæcilio
Metello (qui proinde Macedonicus) victus cap-
tusque est recepta Macedonia. Epuo. 49. Velleius
lib. 1. Entrop.

Cato maior Urbis 605. obiit. Plin. lib. 19. c. 1.

Cum septem annis postquam Galli urbem ce-
pissent, Romani deducere colonias incœpissent,
per totam Italiam intra annos 60. usque ad A-
quileiam & Graniscum. nunc primum extra Ita-
liam Carthaginem in Africa primam coloniam,
deinde Narbonem in Gallia, &c. cœdunt. Velleius
lib. 1.

M. Portio Catone, Q. Mario Coss. Narbonem
Colonia deducta est. quo anno de Dalmatia
triumphatum.

Bellum Achaicum ob legatos Corinthi, Crito-
lao Achæorum duce, dubium an manu, oratione
certè uiolatos, Flor. Epit. 51, confectum à L. Mummio,

Anni an-
te Chri-
stum na-
tum.

334

Anni
urbis con-
dita.

599

L. Licinio Lucullo, A. Posthumio
Albino.

600

T. Quintio Flaminio, M. Acilio
Manio.

Tertium Punicum.

601

L. Marcio Censorino, M. Mani-
lio.

602

Sp. Posthumio Albino Magno, L. Pi-
sone Cæsonino.

603

P. Africano Minore Æmiliano,
C. Luio Druso.

Bellum Achaicum

604

Cn. Cornelio Lentulo, L. Memnio.

114

Anni ante Christum natum.	Anni urbis con- dita.	Anni mundi	
127		3948	qui proinde Achaicus. <i>Plutarch. in Mario, Vel- lorus.</i>
605	<i>Qu. Fabio Aemiliano Maximo, L. Hostilio Mancino.</i>		Achaiaque in deditioem accepta Corinthū vbi legati violati fuerant, itē Thebas & Calcidē, quæ auxilio fuerant diruit.
606	<i>Ser. Sulpicio Galba, L. Aurelio Cotta.</i>		Achæorum duces Critolans, eo mortuo Diæus & Alcamanes hic Corinthij cum Ætolis conspi- rantes exitū sibi pepererunt. Hinc ætis Corin- thij origo, cum incensa Corintho varia metalla liquefacta confluerent. <i>Iust. lib. 34. Florus.</i>
607	<i>Apio Claudio Pulchro, Qu. Cæcilio Metello.</i>		Græciæ tributum constitutum. Concilia eius sublata Decretum vt quotannis eo prætor mitte- retur qui non Græciæ, sed Achaia præfectus ap- pellatus est.
608	<i>L. Cæcilio Metello. Qu. Fabio Ma- ximo Seruiliano.</i>		Hot etiam bello Epitotæ cum Achiuis, Thef- salis & Macedonibus in provinciæ formam reda- cti. <i>Iornandes Ruffus.</i>
609	<i>Cn. Seruilio Cæpione, Qu. Pompeio Aufidio, sine Aulo.</i>		Viriatus ex pastore venator ex venatore latro, mox quoq; iusti exercitus dux factus vniuersam Lusitaniam occupauit. Multis præliis Romanos exercitus fudit, ducibus Vetilio, C. Plaucio, Cl. V- nimano, Nigidio, &c. <i>Oros.</i>
610	<i>Qu. Seruilio Cæpione, C. Lælio Sa- piente</i>		Per annos 14. suorum libertatē cōtra Rom. de- fendit. <i>Florus.</i> Sublatus à Qu. Cæpione Cof. Nam legatos ad se missos pecunia corrupit, vt eū occi- derent. Quæ victoria, quia empta erat, à Senatu probata non est. <i>Plin. de Viris Illustribus.</i>
611	<i>Cn. Pisone, M. Popilio Lanate Ca- puolino.</i>		Scipio minor cum L. Metello Macedonico & Sp. Mumnio in Aegyptū, Syriam, Asiā, Græciam- que ad regum, ciuitatum & gentium animos perspiciendos missus est. Quam legationem Panætio præceptore comite obiit. <i>Cicero in Lucullo.</i>
612	<i>P. Scipione Nasica Corculo, D. Iu- nio Bruto Gallaco,</i>		Polybius Megalipolites cōsiliarius & præce- ptor Scipionis huius. Romanā historiam 40. li- bris complectitur à fuga Cleomenis & Philippi Persei f. Successioni Macedonum Romana ate- xēs, & à primo bello Punico historiam Achæorū & Romanorum tractans.
613	<i>M. Aemilio Lepido. C. Hostilio Mancino.</i>		Alter Pseudophilippus in Macedonia à L. Trebello quæstore cum exercitu cæsus est. <i>Epi- tom. 53.</i>
614	<i>P. Furio Philo, Sex. Atilio Serrano.</i>		Consulem anni 611. non Cn. Pisonem, sed L. Calphurnium Valerius lib. 1. nominat, quo tem- pore C. Cornelius Hispalus prætor peregrinus Chaldæos citra decimū diem abire ex Vrbe atq; Italia iussit.
615	<i>S. Fulvio Flacco, C. Calpurnio Pi- sone.</i>		Viriato interfecto, vltiore Hispania pacata, bellum tamen in Celtiberia non omnino subla- tum est. Nam cum Numantinis renouatum est, cum quibus pacem fecerat Q. Pompe- ius, sed sine iussu Senatus. Sic postea C. Man- cinus, qui ab eis castris fuerat exutus, 30. Ro- manorum millibus cæsis, quem proinde L. Fu- rius, victum, nudumque eis reddidit. <i>Cic. Off. 1. Epit. 56.</i>
	Bellum Seruile prius.		
516	<i>P. Africano minore, C. Fulvio Flacco.</i>	3968	Bellum Numantinum siue Hispanicum pauld pōst à Scipione minore magna crudelitate per- fectum, D. Brutum & P. Scipionem Nasicam Coss. C. Curatius Tribunuspl. in vincula coniecit, quōd ante factum non erat. <i>Cic. 3. de Leg. quia Tribuni-</i>

pl. non impetrarant, vt sibi denos, quos vellent milites eximere liceret à supplicio.

D. Brutus Proc. latrones palantes atque dispersos exemplo Vitiati, captis eorum oppidis oppressit. Primus Romanorum Lethen Fl. deinde Bætin victor traiecit Lusitaniam vrbium expugnationibus vsque ad Oceanum & Gades perdomuit. *Epu. 55. & 56.*

Ful. Flaccus Consul Vardæos in Illyrico (quod cum Perse victum ad hæc tempora pacatum fuerat) subegit. *Epu. 56.*

M. Cosconius Prætor in Thracia cū Scordiscis prosperè pugnavit. *Ibid.*

Bellum in Sicilia ortum ab Enno seruo natione Syro, qui contracta agrestium seruorum manu & solutis ergastulis iusti exercitus numerum implevit. Cleo quoque alter seruus ad 70. millia seruorum contraxit, & copiis iunctis contra Ro. bellum sæpe gesserunt. *Epu. 57.*

Tandem Perpenna imperatore supplicium de eis sumptum.

h IN exilium tandem agitur. A ventris abdomine Physcon cognominatus est.

Attalus regnum Asiæ minoris ab Eumene patruo susceptum cædibus & venenis fœdat. Testamento imperium Asiæ pop. Romano reliquit, quod tamen fuisse supposititium & simulacrum tradit in epistola Mithridates apud Salustium.

Hinc bella Aristonici cum Romanis & regibus Nicomede Bithyniæ, Mithridate Ponti & Armeniæ, Ariarathe Cappadociæ, Philomene Paphlagoniæ; anno ab vrbe 922. *Oros. lib. 3. cap. 8.*

Aristonicus Eumenis nothus regnū inuasit, & P. Crassum Cos. interemit. Regno potitur donec à Perpenna consule in Romanorū potestatem reductus est. *Florus in Epu. lib. 59.* & iussu Senatus in carcere strangulatus.

Sic Asia Romanorum facta, cum opibus suis vitia quoque in vrbem transiisit. *Plin. lib. 33.*

Antea quidem L. Scipio Africani frater eam etipuerant Antiocho, sed beneficio S. P. Q. R. mox ad hoc tempus ab Attalis possessa fuit regibus. *Velleius.*

Eius belli occasione Lydia sedes antiqua regnorū, Caria, Ionia Mysia. Hellepontus ac Phrygiæ pars in populi Rom. potestatem deditione venit. *Ruffus & Iornandes.*

Phrygiæ reliqua Mithridati patri regi Pontico, Lycaonia & Cilicia Ariarathis. Capadociæ regis filiis data. *Iust. lib. 37.*

Iason Cyreneus quinque libros scribit de rebus Machab quorum Epitome est noster secundus, 2. *Mach. 2.*

Laudotia regina Parthos debellat.

An. ante
Christum
natum.

Anni vr-
bis condi-
ta.

107

8

h P T O L. Physcon.
an. 17.

Simone Pontifice, deinde
Io. Hyrcano,

Demetrio, Ant. Gryppo.
& Ant. Cyziceno Syria
regibus.

Mithridate 2. inde Phra-
arte 2. an. 28. rege Parthorū.

Romæ Coss.

617 P. Mutio Scauola, L. Calpurnio
Pisone Frugi.

618 P. Popillio Lenate, P. Rupilio.

619 P. Licinio Crasso Muciano, L. Vale-
rio Flacco.

Bell. Aristonici Asia-
ticum.

620

C. Claudio, M. Perpenna,

Anni ante Christum natum.	Anni urbis condita.		Anni mundi	
107			3968	<p>ROMANA Rege Phiscone ab Urbis 617. ad 635. Tib. Gracchus Trib. Pleb. legem Agrariam tulit ne quis plus 500. agri iugera haberet, item ut Attali paulò ante mortui hæreditas & pecunia populo diuideretur. <i>Epit. 58.</i></p> <p>A Scipione Nasica in Capitolio occisus & à Lucretio ædili in Tiberim missus, (qui proinde Vispillo dictus est) primus fuit, qui tumultu intestino periit. Nam ab initio regni Romuli vsque ad an. 620. nullæ in vrbe factæ sunt ciuium mutæ cædes. <i>Halic. lib. 3.</i></p> <p>Lex hæc Agraria seminarium fuit omnium ciuilium bellorum in annos propè 50. vsque ad Syllam, deinde in alios 50. vsque ad Cæsarem. <i>App. de Bellis Ciuilibus.</i></p> <p>Bellum Seruile in Sicilia ortum multas infecit prouincias & vrbes, Atticam, Delon, Minturnas, Sinuessam, &c. <i>Oros. lib. 5. cap. 7.</i></p> <p>In Italia multa millia seruorum, quæ coniuuauerant, ægrè comprehensa & supplicio consumpta. <i>Obsequens.</i></p> <p>Tum Scipio prorogato imperio in Hispania Numantiam belli eius caput secundo anno excidit. <i>Idem.</i> Cæteras, quæ defecerant, partim vi, partim deditioe in suam potestatem redegit, De his triumphum egit, 14. anno, postquam priorem de Africa & Asdrubale egerat. <i>Entrop. Oros.</i></p> <p>P. Rupilius ex publicano factus consul, postea 10. legatorum sententia leges Siculis, quos bello prædonum & fugitiuorum liberauerat, conscripsit. <i>Padianus in 4. Verrina.</i></p> <p>Crasso Consuli contra Aristonicum affuit Nicomedes Bithyniæ, Mithridates Ponti, Ariarathes Cappadociæ, Pylemenes Paphlagoniæ reges. Nec desuit vinci & interfici. <i>Val. lib. 8. cap. 6. Gell. lib. 1. cap. 13.</i></p> <p>Vbi eum ditissimum, nobilissimum eloquentissimum, Iuriconsul. Pontificè Max, fuisse tradit. Sol geminatus est, Tuditano & Aquilio Coss. quo quidem anno P. Africanus Solalter extinctus est. <i>Cic. de nat. Dear.</i></p> <p>Tum seditiones à Triumuiris Fuluio Flacco, C. Gracho, & C. Carbone de agro diuidendo creatis excitatæ. Defuncto Africano triumuirales seditiones acrius exarserunt. <i>Epit. 59.</i></p> <p>Angues duo nigri in cella Mineruæ allapsi ciuilem cædem portenderunt. <i>Obsequens</i></p> <p>Aristonicum bellum confecit M. Perpenna, qui consul fuit priusquam ciuis. <i>Valerius de iis qui humili loco nati clari euaserunt.</i> Regem enim Aristonicum cepit, & Crassianæ stragis puni tor exitit, Attalicæque Gazas hæreditarias populi Romani, nauibus impositas Romam deportauit. <i>Iustin.</i></p> <p>Aquilius Asiatici belli reliquias confecit, mixtis veneno fontibus, ad deditioem quarundam vrbiũ, quæ res vt naturam, ita infamem contulit victoriam. <i>Florus.</i></p> <p>Tuditanus domuit lapudas in Istria, ab Aquileia ad Titum flumen. <i>Appian, Plin. lib. 3.</i></p> <p>M. Plautio, M. Fuluio, Coss. locustarũ ingenti</p>
	621	C. Sempronio Tuditano. M. Aquilio.		
	622	Cn. Octauio, T. Annio Ruffo.		
	623	L. Cassio Longino, L. Cinna		
	624	M. Aemilio Lepido, L. Aurelio Oreste.		
	625	M. Plautio Hypseo, M. Fuluio Flacco.		
		Bellum Allobrogicum.		
	626	C. Cassio, Longino, C. Sextio Domitio Caluio.		
	627	Qu. Cecilio Metello, T. Quinctio Flamino.		
	628	Cn. Domitio Ahenobarbo, C. Fânio.		
	629	L. Opimio, Qu. Fabio Maximo.		
	630	P. Manlio, C. Papirio Carbone.		
			3984	

agmine à vento in mare deiecto fluctibusque eiecto odore intolerabili Cyrenis mortifero hominum 800. millia peste consumpta sunt. *Obsequens.*

Bellum Fregellanum, quod confecit L. Opimius Prætor Fregellis captis & excisis. Quo pacto visus est cæteros quoque Latini nominis socios malè animatos repressisse. Coniurandi causam fortasse attulit M. Fulvius Cos. qui Italicos populos primus in spem Romanæ ciuitatis erexit. *Appian. Cic. 2. Agrar. Velleius.*

Prima trans Alpes arma Romanorum senserunt Saluij, cum de incursionibus eorù Massilia quereretur. Allobroges deinde & Aruerni, cum aduersus eos similes Æduorum querelæ opem & auxilium ipsorum flagitarent. *Florus.*

Gallorum regiones, præcipuè Italicis confines primo tentatæ per Fulvium Cos. quassatæ per Sextum ad vltimum per Fabium Max. domitæ. *Marcell. lib. 15.*

C. Sextius Victa Saluiorum Gallorum gente Coloniam Aquas Sextias condidit ob aquarum copiam à calidis & frigidis fontibus atque à nomine suo ita appellatas, *Epit. 61. non longe à Massilia, Strabo lib. 4.*

Aduersus Baleares à Q. Metello Cos. res prosperè geritur, qui proinde Balearici cognomen tum retulit. *Epit. 96. Florus.* Piraticis infestationibus, quæ ab iisdem tunc exercebatur, plurima incolarum cæde compressis. *Orosius.*

Domitius Ahenobarbus cum Arueruis & Allobrogibus rem foeliciter gerit. *Sueton. in Nerone, Velleius,* maximè quia Elephantorum noua forma equos hostium, hostesque terruit. *Oros.*

Et Fabius Max. succedens Bituiti Aruernorum regis infinitam multitudinem ad millia centum viginti iuxta Rhodanum fl. interfecit, & Allobrogici cognomen ex victoria sibi peperit. Rugthenos addit Cæsar lib. 1. Gall. Bituitus in Triumphum referuatus & Albam custodiæ causa relegatus. Ita bellum Allobrogicum à M. Fulvio ceptum, à Q. Fabio Max. perfectum est.

Hoc bello Narbonensis Gallia in prouinciam redacta est, quotannis Prætoribus in eam missis, iure & legibus commutatis. *Crisognatus Aruernus in sua Oratione apud Cæsarem, lib. 7.*

Seditio C. Gracchi Tribunitij, in qua Gracchus ipse cù Fulvio Flacco consulari occisus est, quod Agrarios concitaret. Flacci domus euersa & publicata est, in qua porticum post Qu. Catulus de manubiis Cimbricis fecit. *Ciceron. pro domo.*

L. Cæcilius Metellus Diadematus à Plut. de Fortuna Romanorum dictus, quòd vlcis causa diu frontem Diademate obligauerit: à Dalmatis vitæ Dalmaticus appellatur. Ædè Castoris de manubijs extruxit, *Padianus in Verro.*

Q. Marcius, Sarnos, Gallos, Alpinos expugnavit, *Epit. 62. sibi regem statuentes, qui occisus coniugibus ac liberis in flamas se proiecerunt. Oros.*

Nullus vel paruulus superfuit, qui non mallet mori, quam seruire. Colonia Narbonem Marciû

An. ante
Christum
natum.

Anni vr-
bis condi-
ta.

Anni
mundi

3983

96

631

L. Cæcilio, L. Aurelio Cotta.

632

M. Cato, Q. Marcio Rege.

633

L. Cæcilio, Q. Mucio Scauola.

634

C. Licinio Geta, Q. Maximo Ebur-
no.

3993

Anni ante Christum natum.	Anni urbis con- dita.		Anni mundi	
107	635	<p>9 i P T O L. Alexander cum matre Cleopatra, an.10.</p>	3983	<p>deducta ab ipso conditore appellata, i PHYSCONE in exilium acto Cleopatra mater regnum inuadit, matrem thoro expellit, duas filias viduas alterno fratrum matrimonio facit. Alexandro alteri filio eripere regnum machina- tur, donec ab eo occupata interficitur. Alexander à populo in exilium actus, regni Cyrenarum, quod ei pater testamento relique- rat, hærede pop. Rom. instituto decedit. Ptole- o, autem Physco reuocatur. Cui mortuo mox suc- cedit Lathyrus.</p>
	646		3993	<p>Scythæ Medos & Parthos grauissimè infe- stant. Thracæ à Romanis vincuntur. Numulifontis filia Diogitidis Thraciæ regis crudelitate nobilis. Cimbri victo Carbone Cos. arma aduersus Gallos eos, qui imperio Rom. non erant subiecti, atque inde aduersus Hispanos transferunt. Galli in oppida compulsi ac inopia subacti, eorum corporibus qui ætate inutiles ad bellum vidi- bantur, vitam tolerauerunt, neque se hostibus tradiderunt. Itaque Cimbri depopulata Gallia, magnâq; illata calamitate, tandem illorum sinibus excesserunt atque alias terras petierunt. <i>Criognatus Aruernus apud Casarem, lib.7.</i></p>
		<p>Ioanne Hyrcano Pontifice.</p>		<p>Cimbri exclusi ex Gallia & Hispania in Ita- liam remigrarunt petentes, vt populus Rom. aliquid sibi terræ daret quasi stipendium. Cæte- rum vt vellet, manibus atque armis suis vteter- tur. Repulsi, quod precibus nequiuertant, armis petere constituunt. <i>Florus.</i></p>
		<p>Antiocho Grippo & Ant. Cyziceno Syriæ reg.</p>		<p>Hinc bellum Cimbricum, quod diu prauè & infelicitè à Romanis gestum est, Micipsa Numidarum rex moriens filios reli- quit Adherbalem, Hiempsalem & Jugurtham, quem adoptat. <i>Salust.</i></p>
		<p>Phraarte 2. Parthorum rege sexto, deinde Artabano. an.1.</p>		<p>ROMANA rege Pt. Alexandro ab Urbis 635. ad 646.</p>
		<p>Romæ Coss.</p>	3993	<p>M. Æmylius Scaurus nobilis pauper, Consul de sumptibus & libertinorum suffragiis legem tulit. Deductis ex Pado vsque in Parmensiû agrum fossis, nauigationibus commodis paludes ipsas exsiccauit è campis. Per Pisas & Lunam vsque Sababos viam stra- uit Aemiliam, & hinc per Derthonem. <i>Strabo 5. de Liguribus triumphauit, Pl. de viris illustr.</i> Pontem Aemylum fecit. <i>Pl. de viris illustr.</i> Eo & Metello Coss. Censores Romæ artem ludicram præter cantores & ludum talarium re- mouent. Thracicû bellum etsi cœptum sit à M. Cosco- nio prætore viginti antè annis, tamen à Catonis Consulatu initium eius ducunt historici, quod res antea à prætoribus gesta sit, hic autem primus Consul eò missus sit, vt ante excitatum, nunc de- mum grauius factum videatur. Non fusus modo à Scordiscis, sed simile pro- digio.) omnino totus interceptus est exercitus,</p>

quem dixerat Cato. At Didius vagantes Thracas repressit. *Florus. Rufus.*

Drusus ulterius egit, & vetuit transire Danubium. *Iidem.*

M. Minucius eos etiam in Hebro flumine glacie vastavit. *Rufus.*

Quibus victoriis fracti per multos post annos videntur quieuisse.

Acilio & Catone Coss. circa solem arcus apparuit. Item relatum lacte & sanguine pluisse. *Plin. lib. 2.*

Duo Metelli fratres sequenti anno vno die triumphant, vnus ex Sardinia, quæ sæpius rebel- lauit, alter ex Thracia. *Velleius, Rufus.*

Metellus enim Catoni in Thraciam succes- serat.

Cimbrorum arma primùm audita sunt circa ann 640. Cæcilio Metello & Papirio Carbone Coss. *Tacit. de Moribus Germa.*

Teutonumque, qui Alpes transgressi sædam stragem Romanorum sociorumque fecerunt. *Ob- sequens.*

Quòd ab extremis Galliæ profugi, cum terras eorum inundasset Oceanus, nouas sedes toto or- be quærent. *Florus. Plut. in Mario.*

Cimbri gens vaga populabundi in Illyricum venerunt, & Papirium Carbonem cum exercitu fuderunt. *Epu. 63.*

Eo autem superato videntur quieuisse vsque ad Silanum Coss. qui iterum ab iis profligatus est.

Nam hi Carbone, & Cassio, & Scauro Aure- lio, & Seruilio Cæpione, M. quoque Manilio fu- sis, quinque simul consulares exercitus Pop. Ro. abstulerunt. *Tacitus de Germ.*

Silanum quoque fugarunt in Galliis & exer- citu exuerunt. *Velleius.*

L. Piso consularis occisus postea est à Tiguri- nis. *Orosius.* & L. Cassius consul cum exercitu in finibus Allobrogum. Q. Publilius legatus, ne re- lidua exercitus portio deleteretur, obsides & dimi- diam partem rerum omnium Tigurinis turpissi- mo fœderè dedit. *Oros. Caesar lib. 1.*

P. Scipione, L. Calpurnio Coss. bellum contra Iugurtham susceptum, Micipsæ Numidiæ regis Masinissæ filij nothum, qui Hiempsalem fratrem per insidias necarat, deinde Adherbalem alterum fratrem in oppido Cirra obsessum contra denun- tiationem Senatus occiderat.

Q. Cæpione, C. Serrano Coss. nascitur Cicero, *Ipsè in Bruto, & Gell. lib. 15.* id est, Vrbs 644. iuxta alios 647. quando Seruilius Cæpio legem Serui- liam tulit, qua. cum C. Gracchus iudicia antè à Senatoribus remouisset, atque ad solos equites transtulisset, ipse inter vrùque ordinem ea com- municauit.

Cæpio Proc. capta Tolosa centum millia pon- do auri, & argenti quinquies decies centum mil- lia è templo Apollinis sustulit. Quod sacrile- gium causa excidij ei fuit & exercitui eius. Nam quisquis ex ea direptione aurum attigit, misero cruciabilique exercitu periit. *Gel. lib. 3. Iustiu Oros.*

An ante
christum
natum,

Anni vr-
bis condi-
ta.

Anni
mundi

3983

107

635

M. Metello, M. Emilio Scauro,

636

M. Manio Acilio Balbo, C. Portio
Catone.

Bellum Thracicum.

637

C. Cæcilio Metello Caprario, Cn. Pa-
pirio Carbone.

Bellum Cimbricum.

638

M. Lino Druso, L. Pisone.

639

P. Scipione Nasica, Calpurnio Be-
stia.

Bellum Iugurtinum.

640

P. Postumio Albino, M. Minucio
Ruso.

641

Qu. Metello Numidico, M. Iunio
Silano.

642

Ser. Sulpicio Galba, M. Aurilio
Scauro.

3977

Anni an- te christu mum.	Anni urbis con- dita			
97	643	<i>L. Cassio Longino & C. Mario.</i>	3993	<p>Quin & ipse Capio misere eiectus e patria fuit & turpem mortem oppetit, & in honorem possessionem relictu filij. inter scorta ea abliguerunt & foede mortui sunt, vt scribit Tragenes. <i>Strabo lib. 4.</i></p> <p>Romanos quoque Cimbrici belli tumultus velut vltor facia pecunia intecutus est. <i>Iustinus.</i></p> <p>Inde enim Cimbri, Teutones, Tigrini & Ambrones Gallorum gentes iuxta Rhodanum Fl. C. Mallij & Q. Capionis exercitum ingenti clade consumunt. Timor tunc Romae ingens, ne iterum Galli Romam inuaderent. Nam 80. millia Romanorum sociorumque trucidata sunt, Calonum & lixarum 40. millia. Decem ex omni tantum exercitu superantibus. <i>Oros. Epit. Liii 67.</i></p>
	644	<i>Q. Seruilio Capione, C. Atilio Seruano.</i>		<p>Seditio ob C. Norbani trib. pl. rogationem qua imperium Capioni abrogabat. <i>Cic. 2. de Orat.</i></p>
	645	<i>P. Rutilio Rufo, Cn. Mallio (alias Mantio.)</i>		<p>Q. Capio praeturae splendore, triumpho claritate, consolatus decore, max. Pont. sacerdotio, vt Senatus patronus diceretur, assecutus, in publicis vinculis spiritum deposuit, corpusque eius funesti carnificij manibus laceratum, in scalis Gemoniis iacens, magno cum horrore totius fori R. conspectum est. <i>Valer. lib. 6. Strabo lib. 4.</i></p>
	646	<i>C. Mario 2. C. Flauio Fimbria.</i>		<p>Iugurtha primum corrumpit pecunia Senatū, iterum Calpurnium Conf. Tertio M. Minutiū, dicitans Romae omnia esse vernalia, sicque bellum traxit, donec per Metellum Numidicum duobus praeliis attritus est, & per Marium captus Bocchi prodicione. Tum autem Numidia in potestatem popul. Rom. venit. <i>Rufus Sallustius.</i></p>
	647	<p>IO. K P T O L. Lathyrus, an. 18.</p>	3993	<p>De Iugurtha Afro, duobus eius filiis & Boccho Mauritaniae rege C. Marius triumphat. Alij triumphum conferunt in secundum eius consulatum.</p>
87	676	<p><i>Ioan. Hircano Pontif.</i></p> <p><i>Cyziceno, deinde Philippo vlt. Syriae rege. demique Tygrane Armenio. an. 18.</i></p> <p><i>Mithridate 3. an. 24. Parthorum rege.</i></p>	4011	<p>Cicero tertium aetatis agebat annum. Gracili erat corpore & infirmo, collo procero & tenui. Vnde eum & amici & medici hortabantur vt causas agere desisteret. <i>Ipse & in Bruto.</i> Sed se exercitationibus confirmavit, ab hisque quorum causas agebat nulla dona aut munera accipiens, rex fori euasit. <i>Plut. in eius vita.</i></p>
				<p>P. Rutilius primus gladiatoribus leges dimicandi tradit. Nullius enim ante se Imperatoris exemplum sequutus, vitandi atque inferendi iustus subtiliorem rationem legionibus ingenerauit. <i>Val. lib. 2.</i></p>
				<p>K A M A T R E eiectus denuo recuperat regnum.</p> <p>Vrbis 654. Prol. Apion. Cytenarum & Lybiae rex populam Rom. moriens haeredem facit. Senatus eius regni ciuitates liberatas esse iussit. <i>Obsequens.</i> Libyae partem prouinciam constituit. <i>Iust. lib. 40.</i></p>
				<p>R. Simeon Ben. Iohai auctor libri Zohar. Quo posuit fundamenta stultae & vanae artis illius Cabbalisticaeque laquei circa literatum apices, numeros, transpositiones, anagrammaticos, vocum inuersiones, allusiones, amphibologias,</p>

homonymias. Nam eius vanitatis mysteria tribus præcipuè constant, quæ indicantur voce njs.

Nempe Geometria (sic imperite confuderunt Gemetriam cum Arithmetica.) quando literæ expenditur numerus. Noteriacon, quando litera ponitur pro integra dictione. Sic autem Barbarè dicitur à notariorum apicibus, Temurá. q. permutatio (elementorum) cum vna litera pro altera substituitur. E duobus primis vocabulis, quorum vnum est Græcum, alterû semilatinû, intelligis, quo tempore iam inepta ars excogitata fuerit, nihilque minus esse quam Cabbalam, id est, scientiam quæ à maioribus per manum recepta sit. Præter istiusmodi ineptias continet multa impia & ex omni hæresum furfure conflata. Constituit decem Sephiroth siue numerationes pro suo fundamento, quas siue statuunt esse sententiam Dei, siue aliquid aliud extra Dei essentiam, impiè introductas ex eo apparet, quòd in Deo numerum & multitudinem realem ponant.

Tale erat negotium vel potius otium Marini & Colorbasij discipulorum Valentini, qui cuncta suæ religionis mysteria è literis Alphabeti Græci probare conati sunt. *hren. lib. 1. cap. 9. & 10.*

Reuelinum Capnionem tribus libris harum nugarum gustum mundo præfuisse sine refutatione, & Picum Mirandulanum se earum patronum constituisse equidem miror.

Neque enim ea est Cabbala ab eruditis patribus laudata, quæ partim historica est, partim נב לרא נרה nominatur, i. lex ore percepta, vt nec illa quam R. Iacob Baal Hatturim sequitur, plenior & deficientium rationem inquirens, quam proinde rectè, Abben Ezra in Decalogo perstringit.

Hæc enim legis scriptæ pura est interpres, & simplices Synagogæ traditiones consuetudines, ritus, maiorum explanationes continet, quarum fragmenta nonnunquam suppeditant Talmud, Derasim, &c. Sed de hoc alias.

Hunc Rabbinum R. Abraham in Cabbala non hic, sed paulò post excidium Romanum locat.

Gotthi Franconiam depopulantur. Diceneus. Borostia eorum consiliarius & doctor, philosophiam & Theologiam ethnicam eos docet, sacella & caeremonias instituit. *Iornand. de rebus Geticis.*

Asclepiades nouam medicorum sectam introducit, in Bithynia, vbi & florebat Theodosius Tripolita mathematicus. *Strabo.*

Mithridates Ponti rex vir incomparabilis memoræ & 22. linguarum gnarus, quos nationibus imperabat, sex primis annis Scythas domuit, Cappadociam occupauit, Asiam animo complexus, prius vniuersè nemine sciente peruagatus omnium urbium eius situm & regiones cognouit. Iuncta cum Nicomede rege Bithyniæ societate Paphlagoniam inuadit, Mox Galatiam

Anni ante
Christum
natum.

Anni
urbis con-
dita.

Anni
mundi

3993

87

Romæ Coss.

647 C. Mario 3. L. Aurelio Oreste.

648 C. Mario 4. Qu. Lutatius Catulo.

649 C. Mario 5. M. Aquilio.

650 C. Mario 6. L. Valerio Flacco.

Seruile bellum

651 M. Antonio. A. Postumio Albino

401

Anni ante christum natum.	Anni urbis condita		Anni mundi	
87				Nicomedem in Bithyniæ Ariobarzanem in Cappadociæ regna reductos iterum expulit. Vnde bellum ei inductum & Syllæ mandatum.
	652	Q. Metello Nepote, T. Didio Curio.	3993	Romanis ita per 40. annos restitit, donec tribus ingentibus præliis fœlicitate Syllæ, virtute Luculli, Pompeij magnitudine penè consumeretur. Contra eos armarat Cimbricos, Gallogræcos, Sarinatas, Basteinas, Scythas & totum Orientem.
				Regnavit annis 58. obiit ætatis septuagesimo quinto.
				Ne veneno tolleretur, 20. rutæ folia, duas nuces & duas caricas admixto sale quotidie ieiunus capiebat.
				ROMANA tempore Ptol. Lathyri ab urbis 647. ad 668.
	653	Cn. Cornelio Lentulo, P. Licinio Crasso.		IN Gallia res gerit Marius cum Cimbris, qui ex Hispania reuerfi se Teutonibus, Ambronibus, Tigurinibus coniunxerant, vt superatis Alpibus in Italiam traicerent. Item cum Teutosagibus, quorum regem Copilum Sylla legatus Marij cepit. <i>Plutar. Mario. Episto. 67.</i>
	654	Cn. Domitio Ahenobarbo, C. Cassio Longino.		Quod bellum ab aliis Cimbricum à Cicer. de Prouinc. Coss. Gallicum. Eius metu Marius absens tertium consul factus est & extra ordinem. <i>Ibidem.</i>
				A Mario confectum est, Theutonibus ad Rhodanum cum rege ipsorum Teutocho & Ambronibus propè Massiliam victis. <i>Sirabo. lib. 4.</i>
	655	L. Licinio Crasso Q. Mucio Scauola.		Còtinuo triduo circa Romanorum castra pugnarunt. Quarto die rursus productæ in campum acies vsque ad meridiem penè pari discrimine. Post incalescente sole, vsque ad noctem cædes Gallorum potius, quam pugna protracta est.
				Ducenta millia eorum cæsa sunt, octoginta millia capta, tribus millibus vix elapsis.
	656	C. Cæcilio Caldo, L. Domitio Ahenobarbo.		Tertia Tigurinorum manus quæ quasi in subsidio Noricos infederat Alpium tumulos in diuersa effugit & euanescit.
				Piso Rhodopem Caucasumque penetravit post Minucianam de Thracibus victoriam. <i>Florus.</i>
		Bel. Mithrydaticum.		Bellum Piraticum C. Mario. quartum, Q. Lutatius Coss. <i>Obsequens.</i> In Sicilia confectum à M. Antonio prætorè, vnde & de eis ouauit. <i>Plut. in Pompeio.</i>
				Seditio Apuleij Saturnini Tr. Pl. ob legem Agrariam & C. Memnium interfectum. Eum Marius sextum consul oppressit interfectis Saturnino; Glauca prætorè, & Sufeio quæstorè. <i>Ibid. Plutarch.</i>
	657	C. Valerio Flacco, M. Herennio.		Seruile bellum secundum in Sicilia ab Arthione Pastore motum, qui interfecto domino, familiam ergastulo libertatam infinitos seruos sub signis ordinauit. A M. Aquilio confectum est, indeque nullum fugitiuorum in Sicilia bellum fuit. <i>Cic. in Verrem.</i>
			4011	Romæ pugnaverunt Elephantum primum omnium in circo Claudij Pulchri ædilitate curuli. M. Antonio, A. Postumio Coss. circa an. V. 655. <i>Plin. lib. 8. cap. 7.</i>

Tum Cornelius Dolabella prætor bene in Lusitania rebellante pugnauit,

T. Didius Cos. Celtiberos quoque pluribus præliis uicit. *Gell. lib. 2. cap. 27. Plut.*

Duobus annis post Lentulo, Crassoque Coss. Senatusconsultum factum est, ne homo immolaretur, quod antea fieri religiosissimum erat. *Plin. lib. 30. cap. 1.*

Ariobarzanes Cappadociæ rex à Sylla prætor constituitur, quod Cappadoces regem, quam libertatem mallent, C. Cælio, L. Domitio Coss. A quo anno primum initur bellum contra Mithridatem Ponti regem. *Liuij Epitom. 76.* confectum à Pompeio post annos 32. Cicerone consule. Sed altius est incipiendum. Nam Mithridates per annos 40. contra Romanos bellum gessit *Appian.* Donec per seditionem popularem à Pharnace filio in turri obsessus uenenum sumpsit.

Toto illo tempore tria Mithridatica fuere præcipua. Vnum, quod Sylla, alterum, quod Muræna, tertium, quod Lucullus & Pompeius gesserunt. *Appian.*

Primum à L. Sylla Arsaces (Phraartes) rex Parthorum missa legatione amicitiam populi Romani tenuit. *Rufus.*

Celtiberos post Didij uictoriam rebellantes Flaccus Nasica repressit. Ab hoc bello usque ad Sertorium quæta citerior Hispania fuit. *Appian.*

Geminus prætor infeliciter contra Thracæ Macedoniam vexantes dimicauit. *Epuam. Liuij, 70.*

L. Plotius Gallus primum Latine docere incepit Cicerone adhuc puero. *Ciceron. de claris Orat.* Antea Græcis exercitationibus ingenia Romanorum alebantur. *Sueton. de claris Rictor.*

P. Terentius Varro in Prouincia Narbonensi natus centesimum quintum annum agens Græcas literas summo studio didicit.

Latini Rhetores nouum genus disciplinæ instituentes & Ludos, ad quos iuuentus conueniret, sublatis sunt edicto censorio L. Crassi & Cn. Domitij, quod his corroboraretur impudentia. *Suet. ibid. Cic. 3. de Orat.* Paulo ante Ciceronis tempora. *Facitus in dialogo de oratoribus.* id est, Cicerone adhuc adolescentulo, necdum oratoriam exercente.

L. Marcio, Sext. Iulio Coss. in agro Mutinensi duo montes inter se concurrerunt, crepitu maximo assultantes, recedentesque, emissa flam ma copiosa. *Plin lib. 2.*

Seditio M. Liuij Drusi Trib. Pl. de ciuitate Socii danda de agris diuidendis &c. Vnde origo socialis belli & exitia rerum. *Plin. lib. 33. cap. 1. Florus,*

Drusus vulneratus capriuum sanguinem bibit, cum pallore & inuidia, ueneni sibi datj insimulari Q. Cæpionem inimicum uellet, *Plin. lib. 28. cap. 9.*

Sociale Bellum siue Italicum, quod non nisi

Anni ante Christum natum.

Anni urbis condite.

79

638

C. Claudio Pulchro, M. Perpenna,

659

L. Marcio Philippo, Sext. Iulio Cesare.

660

L. Iulio Cesare, M. Rutilio Pupo.

Bellum sociale.

661

L. Porcio Catone, Cn. Pompeio Strabone.

662

L. Sylla, Qu. Pompeio Rege.

Anni ante Christum natum.	Anni Urbis condita		Anni mundi	
87		Mithrydaticum alterum Syllæ, E T Ciuile, siue Marianum.	3993	quinto post anno à Sylla confici potuit. Eò nondum finito, (Nam Sylla eius reliquias adhuc in Campania persequeretur) præcedentibus multis ostentis & prodigis ciuilia bella secuta sunt per annos ferme 40. dum Marius belli Mithridatici gerendi, quod Syllæ mandatum erat, cupiditate teneretur.
663		L. Cornelio Cinna, Cn. Octauio Ciuile alterum Octavianum, atque Cinnanum,		Marsicum etiam nonnulli appellant, quod à Marsis primum fuerit commotum & eorū imperatore Popedio. <i>Strabo lib. 5.</i> Istud Lucullus cōfecit. Capitolium custodum negligentia exurit. Sothymius rex Thracum Græciam ingressus cunctos Macedoniae fines depopulatur, donec à C. Sentio Prætoris superatus cogitur in suū regnum redire. <i>Oros.</i>
664		L. Cinna 2. C. Mario 7. eoque mortuo, L. Valerio Flacco		Mithridaticum bellum foris exarsit L. Sylla, Qu. Pompeio Coss. Domi ciuile à C. Mario, qui sexties consul fuerat excitatur. Urbis 662. Dum Sylla Coss. ciuili bello & ordināda rep. Romæ occupatur, Mithridates Phrygiam pop. Rom. prouinciam cum exercitu intrat. Asia in potestatem redacta omnes ciues Romanos vno die interficiendos curat. Qu. Oppilium Proc. & M. Aquilium Legatum captos, excruciatosque necat. Rhodum, quæ sola in fide permanerat, oppugnat. Per Ariarathen filium Thraciam & Macedoniam, per Archelaum præfectum Græciam inuadit, ac Pireum atq; Athenas occupat. <i>Plutarch.</i>
665		L. Cinna 3. Cn. Papyrio Carbone.		Marius, Cinna, Carbo, Sertorius cum suis exercitibus in Urbem recepti, eam velut captam cædibus & rapinis vastarunt. Hic est Marius qui Iugurtham cepit, 2. consulatu eum ante currum suum duxit. Tertium Consul absens creatus est. Quartum Teutoniorum exercitum delenit. Quintum Consul Cimbro fugauit. Sextum repub. turbatam seditione tribuni Pleb. & Prætor. qui armati capitolium occupauerant, vindicauit. Post septuagesimum annum patria per arma ciuilia pulsus armis restitutus, septimum consul factus est.
666		L. Cinna 4. Cn. Papyrio Carbone. 2.		Sequentem in annum C. Marius septimum & L. Cinna secundum Consules nullis habitis comitiis se renuntiarūt. Primus autem fuit Marius, qui septimum consulatum cepit ex <i>Plutarcho</i> . In quo est mortuus suo bono, ne esset spectator calamitatum, quæ ciuilia bella suæ familiæ attulerint, præsertim filio & nepoti.
667		L. Scipione, Cn. Norbano. Aliud Ciuile Syllanum.		Inde L. Cinna & Cn. Papius Carbo semet hoc exemplo Consules per sequens biennium crearunt. <i>Epiro. 83.</i> Quod triennium sine armis ciuilibus fuit. <i>Cic. in Bruto</i> , nisi quod Cinna & Carbone dominantibus maior pars nobilitatis Roma in castra Syllæ fugit, tanquam in portum quendam. <i>Plutarch</i> & ipsi bellum contra Syllam pararent. <i>Epirom.</i>
			4011	Per idem tempus L. Flacco consul in locum Marij mortui suscepto portas tota Asia clauderat. Mithridatem autem non modo recipiebat,

fuis vr̄ibus, verum etiam vltiō vocabat.

Hoc eodem triennio Sylla in Græcia & Asia contra Mithrid. res gerebat, donec pace cum eo facta se contra Marij & Cinnæ factionem conuertit. Pacis conditiones fuere, vt is cederet Asia, Bythinia, Cappadocia Paternis. i. Ponticis finibus contentus esset.

C. Fimbria desertus ab exercitu, se ipse percussit, qui paulo ante fuis aliquot copiis Mithridatis vr̄bem Pergamū ceperat, obsessumque regem parum abfuerat quin caperet. Ilium vr̄bem, quæ se potestati Syllæ reseruabat deleuerat, ac magnā partem Asiæ recuperarat. Cinna ab exercitu suo, quem inuitum cogebat naues cōscendere contra Syllam. Anconæ interemptus est. Consulatum Carbo solus gessit.

Sylla autem compositis transmarinis, in Italiam reuectus Norbanum Cos. ad Cauusium vicit. Carbo Romæ Syllæ amicos hostes iudicandos curauit.

Q. Sertorius Sueffa capta, rebus Marianis deploratis in Hispaniam vltiorem confugit.

Sequenti anno bellum ciuile confectum est, Mario superioris filio consule fugato, Carbone & Norbano exercitu spoliatis, recuperata republica.

Sed hanc præclaram victoriam crudelitate Sylla scædauit. Nam octo millia deditiorum in via publica trucidauit. Tabulam proscriptionis fixit. Vr̄bem & vniuersam Italiam cædibus repleuit. Prænestinos omnes inermes con. idi iussit. Marium captum cruribus brachijsq; fractis, auribus præfectis oculis effosis necauit. Marium eius filium ad necem sui compulit. Carbonem per Pompeium occidit. Ita centena millia hominum Italico Ciuiliq; bello consumpta sunt. *Obsequens.*

Dictaturam per annos 120. intermissam sibi ascium. Siquidem proximo anno, quam Annibal ex Italia cecit, vltimus dictator fuerat creatus. *Plin. Velleius.*

I AVLETES à suis pulsus Romam venit P. Lentulo, Qu. Metello Cos. sed quia Sibyllinis quibusdam versibus Romani mouebantur, ne regem Alexandonu n profugum cum exercitu reducerent, reditu desperato Ephesum se contulit, donec à Gabinto Syriæ præside anno sequenti, nulla neque Sibyllinorum oraculorum, neque Senatus ratione, vnius iussu Pompeij, tum consulis reduceretur. *Strabo lib. 17. Plutarc. in Carone.*

Damnatus tamen Gabinius quod contra Senatus & pop. iudicium eum reduxisset. Sic nominatus, quasi Tibicen, quod tibis canere præter dignitatem regiam solitus esset.

Pulsus autem, propter flagitiâ, maximèque ob intolerabilium tributorum exactiōem, quæ per vim extorserat, vt locius populi Rom. appellaretur, Archelao Berenices: rium filiarum regiarum maximæ sponso in regem assumpto. Ex annuis enim vestigalibus capiebat talètorum duodena

Anni ante
Christum
natum.

Anni
vr̄bis con-
dite.

Anni
mundi

668

79

691

II.

I PTOLOM. Auletes,
an. 30.

3993

4011

*Alexandria regina Iudeo-
rum.*

Hircano eius filio Pontif.

*Tigrane Armenio Syria re-
ge.*

*Mithridate 3, Parthorum
rege octauo, deinde Oro-
de, an. 18.*

4011

Anni ante Christum natum.	Anni vrbis condita.		Anni mundi	
79		Romæ Coss.	4011	<p>millia quingena, id est, nummo nostro, scutatorum septuagies quingena millia, cōmuni lingua, septem milliones & semis, quantum hodie vniuersi Galliarum regni, quod omnium regnorum fructuosissimum habetur, annua tributa non conficiunt. <i>Paul. Manutius in lib. 1. Famil. Cic.</i></p> <p>Pompeio circa Iudæam res gerenti, octona millia equitum sua pecunia tolerauit, mille conuiuas totidem aureis potoriis, mutans vasa cum ferculis saginavit. <i>E Varrone Plinius.</i></p> <p>Berenice sorore eius ad regnum euecta Ægyptij legatos & ipsi Romam miserunt, qui crimina regis purgarent, quorum alios ferro rex sustulit, alios pecunia, ne quid aduersus se agerent, corruptit.</p> <p>Iudæi literas Græcas studiose discebant. Hinc Ezechiel Tragædiarum Poeta Græcis Carminibus exitum populi de Aegypto scribit. <i>Clemens Alex. 1. Strom.</i></p>
668		C. Mario, Cn. Carbone 3.		<p>Seorsum in Aegypto & Cilicia, vbi ab Alexandri Magni sæculo illæ literæ excultæ sunt. Hinc olim ab exteris scriptoribus Tarsus B. Pauli vrbis, mater vrbium dicta est, non tam e mercimoniorum frequentia, quàm ex studiis, & Tarsense Gymnasium apud Strabonem nominatissimum, quod etiam li. 14. Athenas & Alexandriam superasse refert, ac in eo indigenas didicisse τὴν ἀριστοτέλειον παιδείαν.</p>
669		M. Tullio Decula, Cn. Dolabella.		<p>Orodes occiso Mithridate fratre duobus annis ante Mithridatis pontici mortem cum filio suo Pacoro Parthorum nonus rex euasit annos 18, sub secundum Pompei & Crassi consulatum, quando Gabinius Syriæ præerat.</p>
670		L. Sylla 2. Qu. Metello Pio.		<p>Hunc Mithridatem Florus & Romanæ ferè historiæ de Pompeio, Phraatem vocant, quoniam Phraates vocabatur is, qui cum Romanis, id est, Sylla primus negotium habuit.</p> <p>Rex Sueuorum Vrbis 694. Metello Celeri Cos. Galliarum præfecto Indos in suum littus tempestate proiectos dono dedit. <i>Plin. lib. 2. cap. 67.</i></p>
671		<p>Bellum Sertorianum Hispaniense.</p> <p>P. Seruilio Vatia Isaurico, Appio Claudio Pulchro.</p> <p>Coniuratio Cn. Pisonis.</p>	4041	<p>Mithridates Cappadociam pulso Ariobarzane, Tigranis Armeniæ regis ope occupauit, quâ postea restituit, cum Sylla Murenâ à bello reuocasset. <i>Appian.</i></p> <p>Ariobarzanes pulsus à Tigraane studiis Mithridatis Romam venit.</p> <p>E Bibliotheca Apellicontis Teij plurimi Aristotelis & Theophrasti libri nunquam antea publicati, post captas Athenas à Sylla Romam deferuntur. <i>Plutar. in Sylla.</i></p> <p>Ante Peripatetici veteres Aristotelis Acromaticis caruerunt, paucos exotericos habentes. Quare hinc deinceps posteriores Peripatetici exquisitius Philosophari cœperunt sub Seuero Imp. Aphrodiseo eos diligenter euoluente & commentariis illustrante, <i>Politia. in Miscella.</i> Paulò ante Plotinum & nostrum Origenem.</p> <p>Andronicus Aristotelé scholiis illustrat. Antea eum Aristotelica secta aruit, vigentibus duntaxat Academica, Stoica, Epicutea.</p>

Orotes Albanorum rex, qui hiberna Pompeij res in Asia gerentis aggressus est.

Atroces Iberiæ rex, qui obsidibus datis à Pompeio cum pace dimissus est.

Phraates cum Tigra de agris Gorduensibus disceptat. Sed hos per Afranium occupatos Pompeius Tigra regi attribuit.

Phraates rex Parthorū iratus Pompeio quod cum ad se scriberet, non regem regum ut mos erat, appellasset, transitu Euphratis impedito, in Tigranem & eius filium generum suum, mouet, deinde cum ipsis in gratiam redit. *Dionysius Appianus.*

ROMANA sub. Pt. Aulere ab anno U.C.668. ad 700.

Vrbis 670. libri Sibyllini cum capitolio conflagnarunt.

Licinius Murena à Sylla in Asia relictus bellum contra Mithridatem redintegravit, suspicatus, ne Mithridates in Bosphoranós verbo, re aduersus Romanos se instrueret. Victus in Phrygiam se recepit.

Mithridates pellit Cappadocia Ariobarzannem, nec eam ei restituit, donec Sylla Murenam à bello reuocasset. *Appianus, Cicero pro lege Manilia.*

Pompeius adhuc eques in Africa Cn. Domitium proscriptum & Hiarbam regem Numidarum, ad quos Carbonis mortui copiarum, ex Sicilia confugerant, intra 40. dies vicit & interemit. Inde 24. annos natus ex Africa triumphauit & Magni nomen à Sylla accepit. *Epitome Livij 89. Velleius, Plutar. Cic. Ibid.*

Ita primus eques, sine magistratu, nondum Senator, adhuc adolescens triumphauit.

Mycilenæ in Asia, quæ sola vrbs post victum Mithridatem arma retinebat, expugnare, dirutaque sunt. *Epit. 89.*

Bellum Sertorianum tanquam Syllanæ proscriptionis fuit hæreditas, post multos victos caelisque Romanos duces vix confectum à Pompeio decimo anno post. Nam Sertorius à M. Antonio & M. Perpenna & aliis conmutatis in conuiuio interfectus est octavo Ducatus sui anno. Perpenna autem, ad quem imperium partium translatum erat, duobus post annis à Pompeio captus & cum reliquis deletus. *Orosius.* Sicque, receptæ Hispaniæ.

Anno sequenti Sylla dictaturam abdicauit, ordinara Rep. de quo Cæsar apud Suetonium, Syllam nesciuisse literas, qui dictaturam deposuisset.

Sic bella civilia post annos fermè 40. finem habuerunt. *Oros. lib. 5. cap. 18.*

Quorum duo inter Marium & Syllam, Octauium & Cinnam per 20. annos tracta plusquam 150. millia Romanorum consumserunt. *Idem li. 5. cap. 2.*

Consulares 23. Senatores fermè 300. Ante prodigia dira visa sunt. *Obsequen.*

An. ante Christum natum.

Anni vrbis condita.

Anni mundi

4011

79

672

M. Lepido, Qu. Catulo.

673

M. Emilio Lepido Mamerco D. Bruto.

Ciuile lepidi.

674

Cn. Octauio, C. Curione Scribonio.

675

Lm. Octauio, C. Aurelio Cotta.

Mithridaticum aliud Luculli.

49

4041

Anni ante Christum natum.	Anni urbis condita.		Anni mundi	
79				<p>Florentia Hetruriae vrbs à Syllanis militibus conditur.</p> <p>Hic est Sylla, qui post victoriam ciuilem se Fœlicem appellari voluit. Ludiones & reliquum instrumentum Ludicrum ex Olympia Romam traduxit Olymp. 175. quando Pompeius Magni cognomentum accipiebat.</p> <p>Catenas Ingurthæ manibus iniicit, Mithridatem compescuit, caesis in Thessalia hostium centum millibus, castris quoque expugnatis. Renouato deinde bello iterum fudit ac exercitum eius deleuit. Athenis captis libertatem & ciuibus, quæ habuerant, reddidit. Dardanos Enetos alióque Thraciæ populos Macedoniae incurfantes adortus multis præliis fregit. Sociale bellum repressit. Cinnæ dominationem coercuit. Marium proscriptum & exulem reddidit. Primus Romanorum morte mulctauit.</p> <p><i>Appian.</i></p> <p>Deposita dictatura priuatus vixit, commentaria scripsit, Luculloque dedicauit. <i>Plutarch.</i></p> <p>M. Lepidus eius inimicus primus omnium limina ex Numidico marmore in domo posuit, magna reprehensione. <i>Plin. lib. 36.</i></p> <p>Seditionem mouet, lege promulgata de actis Syllæ, qui proximè obietat, rescindendis.</p> <p>A Carulo altero Cos. & Pompeio, qui iam Miluium pontem collémque Ianiculum cū exercitu infederat, Italia pulsus in Sardiniam refugit, vbi frustra bellum molitus, paulò post morbo interiit. <i>Appian. Plutarch.</i></p> <p>Victores, quod non temere in aliis ciuilibus bellis contigit, pace contenti fuerunt. <i>Florus.</i></p> <p>Appius Claud. Proconsul Thracas pluribus præliis vicit & in Sarmatas vsque penetrauit. <i>Florus.</i></p> <p>M. Perpenna iam Lepidi partibus, præsertim eo in Sardinia mortuo, fractis, ad Sertorium in Hispaniam magno cum exercitu venit.</p> <p>Curio consul retulit ad Senatum, vt legati Erythras mitterentur ad carmina Sibyllæ colligenda & Romam deportanda. <i>Lact. lib. 1. & lib. de Ira Dei.</i></p> <p>Lucretius Poëta Epicureorum amatorio poculo in furorem versus, cum aliquos libros, per insaniam interualla conscripsisset, quos Cicero emendauit, se sua tandem manu confecit, ætatis quadragesimo quarto,</p> <p>Hoc sæculum philosophorum sectis præstantioribus neglectis, multos habuit Epicureos, Pomponium Atticum, Velleium &c. Vtinam nostrum plures non habeat, dum ardentius Lucretius legitur, exponitur, emendatur, quam &c.</p> <p>Lucullus, Crassus, Antonius oratores clarissimi.</p> <p>L. Lucullo, M. Cotta Cos. Nicomedes rex Bithyniæ mortuus: populum Rom. hæredem reliquit. Tum Bithynia in prouinciæ formam redigitur. <i>Entrop.</i></p>
	676	<p>L. Licinio Lucullo, M. Aurelio Cotta.</p> <p>Bellum Piraticum 2.</p>	4011	
	677	<p>M. Terentio Licinio Lucullo, C. Cassio Varo.</p> <p>Seruile Spartaci,</p>		
	678	<p>L. Gellio, Cn. Lentulo Claudiano.</p>		
	679	<p>Cn. Aufidio Oreste, P. Cornelio Lentulo Sura.</p>		
49	680	<p>M. Licinio Crasso Diuite, Cn. Pompeio Magno.</p>	4041	

Bellum Piraticum in Cilicia & Pamphylia secundum ab eo, quod antea M. Antonius Prætor confecerat, ortum ob inquietam Mithridatis præliis Asiam, triennio emenso confectum à P. Seruilio, qui proinde Isaurici nomen assumpsit. *Oros.*

Seruilius Proc. bello piratico Pamphyliam, Ciliciam, Pisidiamque deuicit, fecitque prouincias *Iornandes*. Lyciam, *Orosius*. Isauriam. *Marcell. lib. 14.* Phrygiam, Cretamque Piratico bello perlonitas in eandem prouinciæ formam redegit. *Iustinus lib. 14. & Rufus.*

Cilices & Isauros, qui se piratis & prædonibus conionxerant, subegit & viam per Taurum primus instituit. *Rufus.* Præterea Olympum montem peruagatus Phaselin, Corycum, Olympum tres magnas eius terræ vrbes cepit. *Padianus in Verrinas.*

L. Magius & L. Fannius transfugæ à Mariano exercitu, à Mithridate ad Sertorium in Hispaniam mittuntur de paciscenda cum eo aduersus Rom. belli societate.

Mithridatem fœdere cum Sertorio iêto bellum nouum inferentem, Bithyniamque occupantem, Cottam apud Calcedona terra marique fundentem, urbem Cyricum obsidentem, vt inde toram Asiam inuaderet, L. Lucullus cum maximo exercitu adueniens cohibet. *Plinarch.* cum eo bellat annis septem. *Velleius* fame ferrôq; ad centum ferme hominû millia delet, pulsumq; regem Bithynia, cogit in Pontum profugere. *Idè & Epi. 95.* tumque Tigranis Armenij generi sui & Macharis Bosphorani, filij sui auxilia implorare. *Appian.*

Deiortarus Gallogræciæ tetrarches Mithridatis quoque præfectos bellum in Phrygia mouentes repellit. *Epi. 94.*

Bellum Gladiatorium in Campania per tres annos. Aliis, Seruile tertium, siue Spartiacum in Italia. Nam 74 gladiatores ducibus Spartaco, & Oenomaio & Crixo, effracto Capuæ Lentuli ludæ, per Italiam vagantes, vocitatis ad bellum seruis Vesuuium montem belli sedem faciunt. Cl. Pulchrum & P. Vatinium prætores vincunt. Contra eos etiam male pugnarunt Lentulus & Gellius Coss. Qu. Arius & Cn. Manlius Prætores, C. Cassius proconsul, donec à M. Crasso Prætores anno tertio post bellum inchoatum, priore prælio 35 millia eorum, cum duce Granico, posteriore quadraginta millia cum ipso Spartaco caderentur.

Curio Scribonius Daciam tenus venit, sed tenebras saltuum expauit, *Florus.* Dardanis & Mæsiis per triennium subactis primus Romanorum ducum ad Danubium vsque peruenit. *Rufus,* vrbis 679.

Lucullus aperit Pontum & regiis quondam opibus & natura regionis vallatum. *Cic. pro Archia.* Nam Amisum & Eupatoriam vrbes Ponticas obsidione cinxit & Themiscyram. *Appian.*

An ante christum natum.

Anni vrbis conditi.

Anni mundi

4011

79

681

Q. Metello Cretico, Q. Hortensio.

682

L. Cecilio Metello, Q. Marcio Rege.

Bellum Creticum.

683

C. Pisone, M. Atilio Glabrione.

Bellum Piraticum 3.

684

M. Lepido, L. Tullo Volcatio.

Coniuratio Cn. Pisonis.

49

4041

Anno christum natum.	Anno urbis condita.	Anni mundi	
79			30. millibus ad Cabita cum quinque millibus ca- sis Mithridatem ad Tigranem fugat. <i>Europ.</i> Marcus autem Lucullus Macedoniam forti- tus ad terminum gentium lacumque Maotim peruenit. Per Thraciam cum Bessis primus pu- gnauit. Thraces montanos subegit, Eumolpidam que nunc Philippopolis dicitur, Olympiadē quæ modo Adrianopolis Cabylent, Apolloniam, Ga- latiam, Parthenopolim supra Pótum positas ciui- tates occupauit, Tomos ad Danubium vsque perueniens, Scythis arma Romana monstrauit. <i>Florus.</i>
685	L. Aurelio Cotta, L. Manlio Tor- quato.	4011	Censorium nomen triste seuerumque à sede- cim annis intermissum M. Crasso, Cn. Pom- peio. Coss. repetitur, Cn. Lentulo & L. Gellio censoribus creatis, qui asperam censuram ege- runt, quatuor & sexaginta senatu motis, <i>Epi- 98. Padianus in Ferrinas.</i> Eorum muneris erat Se- natum legere, equites inspicere, censum ciuium agere.
	Bell. Mithridaticum Pompeij.		L. Metellus Prætor in Sicilia à C. Verre afflictæ contra Piratas prospere rem gerit. <i>Epi-98.</i> Per- gamenonem Archipiratam nauali terrestrique prælio comminuit. <i>Oros.</i>
686	L. Iulio Cesare C. Marcio Figulo Thermo.		Qu Hortensio consuli Creta ac bellū cū Cre- tensibus gerendum obiigit, sed is urbe ac foro, in quo dominabatur, delectatus, Metello colle- gæ exercitum ac prouinciam concessit. <i>Xiphi- linus.</i> Ob eandem causam postea Cicero Mace- doniam, quæ sibi obtigerat, C. Antonio Colle- gæ concessit, neque in prouinciam ex consulatu profectus est.
687	M. Tullio Cicerone, C. Antonio.		Mithridates & Tigranes à L. Lucullo in Arme- nia victi bellum reparant missis ad finitimos re- ges legatis, ubi Arsaces Parthus pacta cum Lu- cullo Societate, eum tamen non adiuuit. <i>Dio.</i> an- no septimo & ultimo Lucullani imperij regna sua recuperant & augent. <i>Velleius.</i>
	Coniuratio Catilinæ.		Bellum Creticum, quodd Mithridati Cretenses fauissent, peragitur à Metello intra triennium. <i>Europ.</i> Creta prouincia facta. <i>Rufus. Justin. lib. 41.</i>
689	D. Iunio Silano, L. Licinio Ma- rena.		Piraticum siue Mariumum extrema hyeme apparatum, ineunte vere susceptum, media ætate confectum est à Pompeio, qui à Brundisio pro- fectus, quinquagesimo die totam ad imperium Ciliciam adiunxit, omnes, qui vbique prædo- nes fuerunt, partim cepit, partim interfecit <i>Cic. pro lege Manil.</i> Intra 40. diem toto mari eos expulit, & acce- ptis in deditionem piratis agros urbesque dedit. <i>Epi-99.</i> In maritima Ciliciæ ora urbem Solos à Ti- grane deletam restituit & Pompeiopolim appel- lauit. <i>Dio.</i> In Cretam, alteram post Ciliciam prædonum arcem, multos eorum persecutus est. <i>Plu- archus.</i>
49		4041	Piratis octingentas 46. naues ademit. Acilius Glabrio successor Lucullo datus, quodd imperij diuturnitati modum statuendum veteri exemplo putarent, <i>Cic. pro lege Manilia.</i>

L. Lucullus primus imperator appellatur, Armenia, Mesopotamia, Nisibi cum regis Armeniæ fratre capta.

Piso, Catilina, Antronius circiter Nonas Decembris parabant Cal. Ianuarij, deinde re patefacta Nonis Feb. L. Torquatum, L. Cottam Cof. cum plerisque senatoribus interficere, ipsum Pisonem correptis fascibus cum exercitu ad obtinendas duas Hispanias mittere. Sed coniuratio non processit signo à Catilina celerius dato. atque hinc Catilinariæ coniurationis primordia. *Sallustius, Epitome 101. Sueton. in Cesar. Cicero pro Sylla.*

Tigranis filius ad regem Parthorum transfugiens primum vna cum illo bellum patri intulit ad Artaxata, deinde recedente Partho à patre victus ad Pompeium se proripuit.

Pompeius cum rege Parthorum Phraate amicitiam renouauit, equestri prælio Mithridatem vicit & in Bosphoron impulit. Tigranem in deditionem accepit, eique ademptis Cappadocia, Syria, Phænice, Sopheno, Cilicia, regnum Armeniæ restituit, & pecuniam ingentem imperauit, filiam eius, qui iis, quæ ipse statuerat, non stabat, in vinculis habitum Romam misit. *Epit. 102. 10.*

Mithridatem persequens in vltimas ignotasque gentes, Iberos, Albanosque, qui transitum non dabant, vicit. *Epit. 101. Appian.*

Triennio bellum istud Mithridaticum confecit, non quòd plane Mithridatem superasset, (Nam is deinceps cum exercitu in Italiam transitum moliebatur, vt olim Annibal) sed quia Pharnaces filius Patri insidias faciens cum septuagenarium veneno sibi mortem conciscere coegerit, quòd se permittens Pompeij potestati, regnum Patris consecuturum speraret: *Dio, Plutarch. Appian.*

P. Sylla & P. Antronius Cof. designati cum essent. eorum alterum L. Cotra, alterum L. Torquatus ambitus damnarunt, & in eorum locum, Consules creati sunt. *Padianus in Cornelianam.*

Cicero Consul suo consilio atque eloquentia efficit, ne leges aliquot perniciosæ à Tribunis pleb. & quidem C. Antonio collega non repugnante, promulgatæ ferrentur, vt lex Agraria, de Campano agro diuidendo &c. *Dion. & ipse in Pisonem.*

Coniuratio Catilinæ extremo ferè anni, Ciceronis præcipuè industria, oppressa est. Coniuratoribus multis captis & extremo supplicio affectis, cæteris foris in agro Pistoriensis à C. Antonio deletis. *Sallust. Dion. Appian. Plutarc.*

Mithridaticum bellum tractum fuit per 40. annos. Consulatu Ciceronis & Antonij vix consumptum. *Oros. lib. 6. c. 1.*

Ita Pompeius vnica profectioe Armeniam, Pontum, Paphlagoniam Galatiam, Cappadociam, Bithyniam, Phrygiam, Ciliciam, Syriam Arabiam, Albanos, Iberos, Hircanos, Scythas

An. ante
christum
natum.

Anni vr-
bis condi-
ta.

Anni
mundi

4011

79

689

M. Pupio Pifone, M. Valerio Messala Nigro.

690

Q. Metello Celeri. Q. Africano.

691

C. Iulio Cesare, M. Calpurnio Bruto.

692

L. Calpurnio Pifone, An. Gabinio.

49

4041

Anni ante Christum natum.	Anni urbis condita	Anni mundi	
79	Bellum Gallicum Cæsaris. <i>P. Cornelio Lentulo Spinthere, Qu. Metello Nepote.</i>	4011	Iudæos, &c. ad Caucasum montem vsque & Euphratem, Mysiam, Lydiam, Cariam, Ioniam, Asiam, quæ ad Pergamum est, atque ipsam Græciam partim recuperavit, partim nunc primum subiecit, <i>Appianus.</i> Tigrani Armeniam maiorem permisit, Pharnaci Mithridaris filio Bosphorum, Ariobarzani Cappadociam, Antiocho Commageno Seleuciam, Deiotaro atque aliis Tetrarchis minorem Armeniam, & Galatiam, Attalo & Pylemeni Paphlagoniam, Aristarcho Colchidem, Palestinam Hyrcano. <i>Idem.</i> Asiam, quæ antea Romanum imperium terminabat, tribus novis provinciis victoria cinxit. <i>Cic. de Prouinc.</i> Ponto videlicet, quem ille cum Bithynia iunctam unam provinciam fecit (<i>Strabo.</i>) Sytia, (<i>Marcel. lib. 14.</i>) Ciliciæ parte, quæ nondum imperio Rom. subiecta erat. Sicque Asiam, quam ultimam provinciam acceperat patriæ, mediam reddidit. <i>Ipsæ apud Plin. lib. 7.</i>
694	<i>Cn. Lentulo Marcellino, L. Marcio Philippo.</i>		De iis omnibus, Creta item & Basternis triumphavit. <i>Plin. lib. 7. cap. 26. lib. 37. cap. 2.</i> ex tot bellis per biduum unico triumpho contentus ætatis quadragésimo quinto, <i>Velleius.</i> Post tot victorias infœliciter res gessit quod indignè templum Dei captis Hierosolymis habuisset. Nam. M. Cicerone & C. Antonio Coss. captum Hieros. templum à Pompeio. <i>Ioseph. lib. 14. Antiquit. cap. 8. annis 32. ante Augustum. 61. ante ortum Christi.</i>
695	<i>Cn. Pompeio 2. M. Crasso 2.</i>		Eodem anno natus traditur Augustus Cæsar, 9. Cal. Octobris. Apollo à L. Lucullo ex Apollonia Põti vrbe, 30. cubitorum, 150. talentis factus Romam transfertur. <i>Plin. lib. 34.</i> C. Cæsar Conf. Illyriam ac Galliam citeriorem cum tribus legionibus à Populo, vltiorem cum vna legione à Senatu in quinquenniũ obtinet.
696	<i>Appio Claudio Pulchro, L. Domitio Ahenobarbo.</i>		Mox P. Clodius Tribunus Pl. fit, & Ciceronẽ vrbe pellit, quod Consul ciues Romanos Catilinæ socios necasset, domo eius incensa, area Libertati consecrata, bonis publicatis, prædiis direptis, eo aqua & igni interdicto, lege lata, ne quisquam tectum intra quingenta millia passuum ab Italia præberet, ne quis de eo ad Senatum referret, ne decerneret, ne disputaret, ne loqueretur, ne pedibus iret, ne scribendo adesset. Cicero exulans in Macedoniam se confert. Cuius rei causa 20. hominum millia vestem obmutarunt, rostra ingemuerunt, forum obmutuit. De eo reuocando Pompeius cogitat, cumq; hoc anno ab octo Tribunis Pl. de reditu eius promulgatum esset, vnus Ælij Liguris intercessione nihil perfici potuit. <i>Dion. Appian. Plut. Cic. pro domo.</i>
49		4041	Sed sequenti anno Cn. Pompeio inter alios nitente. T. Annio Milone Trib. Pl. agente, P. Lætulo Cos. referente reuocatus est. Area domus eius, Pontificum sententiis, religione liberata,

domo ac villis publica pecunia restituitis.

Heluetij rectis suis incensis atque relictis, cum nouas sedes quærerent iter faciunt per Galliam Narbonnensem. A Cæsare prohibiti, victi, tandemque in deditioem accepti, domos suas repetunt.

Cæsar precibus Aduorum & Sequanorū, qui se ab Ariouisto Germanorum rege oprimi querebantur, in eum mouit, & fusum vsq; ad Rhenum insequitur. Ita vna ætate duobus bellis cōfectis in hyberna ad Sequanos exercitū reduxit *Ipsē lib. 1.*

Sequenti anno Belgas cecidit, Sueffiones, Belouacos, Ambianos in fidem recepit, Neruiorum gentem propè ad internecionem redegit. Aduaticos in deditioem redegit. Inde per P. Crassum Venetos, Vuellos, Osifinos, Curiosolitas, Sefunios Aulercos, Rhodones, quæ sunt maritimæ ciuitates. *Idem,*

Tertio per Titurium Sabinum & Crassum omnes ferè Aquitaniæ populos. *Ipsē lib. 3.*

Quarto Vspetes, Germanos, Tenchtheros, magna cum multitudine Rhenum transgressos, quod à Sueuis complures annos exagitati bello premerentur, funditus delet. Quo Germanico bello in Gallia cōfecto Rhenum transit, ponte in Flumen facto Sicambriorum vicis, ædificiisq; incensis propter Sueuos se in insidiis expectantes, in Galliã rediit, pontemque rescidit. In Britanniam inde traiecit. Petentibus pacem dedit obsidibus acceptis. Reuersus Morinos rebellates & Menapios sub potestatem redegit. *Idem.*

Quinto Treuiros & Germanos Transrhennanos in fide cōtinuit. Classe iterum in Britanniam traiecit, obsidibus acceptis & tributis impositis in Galliam recessit. Castra Q. Ciceronis in Neruiis à Gallis aliquot, Ambiorige duce Eburonū, oppugnata, suis hostibus liberauit. *Ipsē.*

Sexto (nam in aliud quinquennium imperium ei fuerat prorogatum) Treuiros in fugam compulit. In Germanos, qui eis auxilia dederant, ponte refecto iterum mouet. Sed cum Sueuos se in syluas recepisse cognouisset in Ambiorigem Eburonum regem reuersus Eburones fundit & dissipat.

Septimo Galli cum Cæsarem in Italiam profectum, putarent illic retinendum urbano motu occisi Clodij, die constituta Genabi ciues Romanos negotiantes interficiunt. Carnutes se belli principes instituunt. Aruerni & ipsi Vercingentorige duce arma capiunt, ac Pictones, Parisios, Cadurcos, Turenos, Aulercos, Lemouices, Andos, Bituriges sibi socios adiungunt. Recurrens Cæsar Velaunodunum Senonum oppidum expugnat. Genabum Carnutum diripit & incendit, Nouiodunum & Auaricum diuturna oppugnatione capit. Gergouiam diu, sed frustrà oppugnatum omittit, Alexiam Mandubiorum magno apparatu obsessam, dedito sibi Vercingentorige Aruernino, ad deditioem adducit. Aduos Aruernosque in fidem recepit. *Ipsē.*

Anni ante
Christum
natum.

Anni
urbis
condita.

Anni
mundi

4011

79

Parthicum Crassi.

697

Cn. Domitio Caluino, M. Messala.

698

Cn. Pompeio 3. Q. Metello Pio.

699

M. Claudio Marcello, S. Sulpicio Ruso.

49

4041

Anni a- nti chris- tiani.	Anni vrbis con- data		Anni mundi	
79			4011	<p>Octavo Carnutes est persecutus. Inde Bello- uacos Cocleo Duce interfecto. Per Caniniū & Fabium legatos rem bene contra Pictones gerit Vxelledunum Carnutum capit. In Treutis per Labienum prospere pugnat. Omnes Aquitaniæ ciuitates in fidem recipit, in Belgio ad legiones hibernat. <i>Ipsè, Hirtius Dio.</i></p> <p>Nono nullum bellum gessit, sed honorifice ciuitates appellando, principes præmiis maxi- mis afficiendo, nulla noua onera imponendo, de- fessam tot præliis Galliam spe meliorum in pace continuit. Maxime quia profectioem in Ita- liam pararet, vt suam Antonique petitionem commendaret.</p> <p>Decimo, Gallias & Britannias tributarias fa- cit. <i>Rufus.</i></p> <p>Omnem Galliam à saltu Pyrenæo, Alpibusq; monte Gebenna vsq; ad Rhodanum & Rhe- num, circuitu patentem bis & tricies centū mil- lia passuum præter socias & bene meritas ciui- tates in prouinciæ formam redegit, eique in sin- gulos annos stipendij nomen imposuit <i>Suet.</i></p>
49	700	12 in P T O L. Dionysius, an. 2.	4041	<p>m P T O L. D I O N Y S I V S à Pompeio resti- tuitur, pro qua gratia illum è prælio Pharfalico ad se confugientem proditoriè die post fugam octauo per Achillam occidi iussit, auctore Theo- doto præceptore & Photino procuratore.</p>
47	702	Orode 2. Parthorum nono.	4043	<p>Eum adhuc adolescentem bello Alexandrino Cæsar miserit, necauitq; regno Ægypti Cleopa- træ sorori, cum qua stupri consuetudinem ha- buerat, tradito <i>Eutrop. in Cæs. Oros. libro 6. capite 14.</i></p> <p>Bellis ciuilibus Romanis Parthi Pompeio cõ- tra Cæsarem, item Bruto & Cassio aduersus Au- gustum & Antonium misere auxilia.</p> <p>Post belli finem rursus, Pacoro duce Orodus regis filio, & Labieno, qui Pompeianarum par- tium fuerat, & bello victus ad Parthos transfu- gerat, Syriam intruperunt, ac totam occupauere prouinciam.</p> <p>Quos P. Ventidius Bassus cum toto exercitu ad interuencionem deleuit. Aiunt autem Labie- num & Pacorum à Ventidio eo potissimum die interfectos, quo antea Crassus victus fuerat, ne aliquando Romani ducis mors inulta relinque- retur.</p> <p>Nec longè post id prælium Orodem regem à filio Phraarte occisum esse.</p> <p>Pharnaces à Pompeio Bospori Cimmerij rex constitutus patrij regni recuperandi cupidus, Colchida, Armeniam, Cappadociæ & Ponti par- tem occasione bellorum ciuiliū in potestatem reduxit.</p> <p>Domitium Caluinum à Cæsare missum pro- fligauit. Inde reliquas Ponti partes, expugnata Amiso occupauit.</p> <p>Cū Cæsare postremo congressus ad Zeliā, v- no prælio fugatus, ab Asandro Bosporani tu- multus auctore necatus est. <i>Cæsar, Hirtius. Ap- pianus.</i></p> <p>Iuba regis à Cæsare victi filius, historiam scri- psit, & captiuus in triumpho Cæsaris ductus est.</p>

ROMANA Ptol. Dionysio & Cleopatra regibus
Ægypti ab urbis 700. ad 707. vsque
ad Cæsaris necem.

Ante bellum ciuile 320. millia Ciuium censa
sunt, cum tribus annis post Cæsare censum agē-
te dimidio minus inuenta sint, *Plutarch.* id est, 150.
reliquis bello ciuili confectis.

Lentulo & Marcello Coss. Ciuilla bella cœpta
sunt, id est, Belli Gallici decimo.

Cæsar, vbi vltro citroque de pace legatis mis-
sis conueniri nō potuit, traiecto Rubicone, in Pi-
saurum, Fannū, Anconam occupat, Tigniū Au-
ximum, Asculum recipit. Consulibus, & Opti-
matibus Roma profugientibus Picenum percur-
rit, Pompeium Luceria Canusium proficiscen-
tem, atque inde Brundisium, Brundisio autem in
Epirum Dirrachium, quō consules ante traiece-
rant, cum omnibus copiis, relicta Italia, transgres-
sum insecutus, custodibus Brundisio impositis
ad urbem redit.

Pecunia ex arario exorta, M. Lepido urbi
præfecto, qui postea triumvir, in Hispaniam, quæ
à legatis Pompeij tenebatur profectus, Afranio
& Petreio cum 7. legionibus victis, Hispaniam
recepit. Massilia, quæ sibi primum in itinere
portas clauserat, duobus præliis naualibus po-
situs Romam iam à M. Lepido Dictator dictus
rediit. *ipse lib. 1. de bello Ciuil.*

Magistratu inuito exulibus omnibus redeundi
potestatem, præterquam Miloni, concessit. Ma-
gistratus subrogauit, sacerdotes suffecit. Gallis
Transpadanis ciuitatem dedit. Vndecimo inde
die dictatura se abdicat & ab vrbe Brundisium
proficiscitur, *ipse lib. 3.*

In Macedonia factus consul res gerit, Seruilio
collega consulatum Romæ administrante, &
M. Cælium prætorem seditiones in vrbe, noua-
rum spe tabularum mouentem, de magistratu
deiciente, qui vrbe pulsus Miloni exuli, fu-
gitiuorum exercitum contrahenti se con-
iungens cum eo interemptus est. *Diog. Ap-
pianus.*

Exitu anni in Epirum transgressus Oricum &
Apolloniam recipit, Dyrrachium petit, sed à
Pompeio ad flumen Apsum occurrente ita vi-
ctus est, vt ille ob rei frumentariæ inopiam
castra inde in Thessaliam transferre coactus
fuerit.

Cum eodem in Pharsalia subsistente extremo
prælio congreditur, maximæque clade fusum ad
mare compellit, vbi Pompeius naue in Ægy-
ptum delatus iussu regis Ptolomæi antequam in
terram egrederetur occisus est eodem die, quo
de Mithridate & Tigiane regibus triumpharat.
Cornelia vxore & Sext. Pompeio filio in Cy-
prum elabentibus.

Cæsar post diem tertium insecutus, cum ei
Theodotus caput Pompeij & annulum obtulif-
set doluit & illachrymauit. *Appianus, Dio.*

Tertio anno Caleno & Vatino Coss. Alexan-
dria post nonum mensem recepta, Pharnacæque
in Ponto superato, Romam redit & Dictaturam

Anni an-
te Chri-
stum na-
tum.

49

Anni
urbis con-
dite.

Anni
mundi

4041

Romæ Coss.

700 L. Emilio Paulo, C. Claudio
Marcello.

701 L. Cor. Lentulo, C. Claud. Marcel-
lo.

Bell. Ciuile Cæsaris.

47

702

4042

Anni
M. CCCC.
CCCC.

49 700

BELLVM

CIVILE

CÆSARIS

ET

POMPEII.

Anni
mundi

4041

inuadit, verbo, constituenda reip. & rei gerenda causa, re, vt omne ad se vnum ius Republicæ traheret quod ante multorum erat, quod posterius, sublato iam à M. Antonio Coss. Dictatoris nomine, Imperatoris vocabulo expresserunt.

Tertium & quartum consularum titulo tenus gessit contentus Dictaturæ potestate cum consularibus decreræ. *Sueton.*

Veteranis cum seditione missionem postulatis dedit. *Epuom.*

In prælie Alex. regiam class. m incendi iussit. Ea flamma cum partē vrbis inuasisset. 400. milia librorum proximis forte ædibus condita, excussit. *Oros. lib. 6. c. 12.*

Quarto Africam recepit. Scipione & Iuba superatis. Quinto Hispaniam victis Pompeij filijs. Deinceps res urbanas gessit, honorarios Coss. create cœpit, Imperator appellatus & Pontifex Max.

Ita vrbis 701. pulso Italia Pompeio, dictatura in sex menses capta, post vndecim dies abdicauit.

702 victo, occisoque Pompeio dictator fit in annum.

703 Alexandrinum & Ponticum bellum cōficit.

704 Africanum, Numidia, quæ in Iubæ potestate erat, in prouinciam redacta,

705. Hispaniense. Inde dictatura in perpetuū accepta triumphum agit, Gallicum ex citro constantem, Ponticum ex acanto, Alexandrinum testudine, Africum ebore, Hispaniensem argento rasili.

706 triumphis actis magnis populum congiariis affectit, ludos fecit, epulum dedit gladiatores & naumachiam ludis funebribus Iuliæ edidit, ædem Veneri genitrici prælio Pharsalico votam dicauit, forum Iulium extruxit, iudicia equitibus & senatoribus communicauit. Prætoris prouinciis annum, consularibus biennium statuit, annū ordinauit, senatum suppleuit, Patricios allegit. *Plutarch. Sueton. pp.*

Ex monte Albano ouans urbem init, deinde interfectus est.

Annum hunc alij Vrbis fuisse dicunt septingentesimum nonum alij 710. alij alium, secundū diuersas veterum supputationes, de quibus post in Chronologorum scrupulis. Nos Liniū, vt Hebraicis summis congruentiorem, sequuti sumus.

Sosigenes Alexandrinus Mathematicus, cuius concilio Iulius Cæsar Pont. Max. in Ægyptū profectus, fastos siue Calendarum Numæ Pompilij nimis vndecim diebus breue, qui Lunari bus mensibus annos distinxerat, corrigit, & ad cursum solis reuocat, solares vel potius ciuiles, siue vsuales menses in fastis reponens iuxta Ægyptiorum morem *Plin. lib. 18. c. 15. Apia. in fine li. 2. de bellis ciuilib. sub anno vrbis 708. ante Christum an. 45.*

Intercalati sunt dies 67. *Dion. lib. 45. & Plut. in*

47

4043

Cæs. vel 68. vt annus ille confusionis vltimus in dies 443. protensus fuerit. *Macrob. lib. 1. Satur. cap. 14.* Constititque quindecim mensibus, lunari- bus scilicet. *Suet.*

Cyclum decemnouennalē, qui aureus dicitur, condidit. Orbem per Geometriæ peritissimos emēsus hæc celebriora comperit, Maria 30, insulas 27, montes 40, prouincias 78, vrbes insignes 370, maiora flumina 94, Gentes 125.

Ambitum vero orbis trecenties quindecies centena passuum millia continere. Longitudinē ab Oriente in Occidentem sive ab India ad fre- tum Gaditanū octies quinquies centum septua- ginta octo milliaria, latitudinem à meridie ad Se- prentionem ferè dimidio minorem quiquage- sies septuaginta duo milliaria.

Maris yero profundissimum perpendiculo in quindecim stadia portendi (id est, in Gallicam fere leucam) *Priscianus.* Sed ab eo tempore val- de est aucta Geographia, Christianorum sedu- litate.

n CLEOPATRA propè Urbis septingentesi- mum regina Ægypti à Cæsare constituta, Ptolomæo fratre submerso.

Romam Cæsarem visit, amasium suum.

Regnum tenuit vsque ad duodecimum Au- gusti, quo anno ipsa cum Antonio sibi mortem consciiuit.

R. Nehemias ben Haccana auctor epistolæ se- cretorum, in qua dicebat se tantū distare 50. an- nis à Christi ortu.

R. Iuda ben Simeon, qui libellum מן ארץ ישראל re- pelator arcanorum, M. Antonio consuli dedica- uit.

Appollonius Rhodius Philosophus Rhodi do- cet. Illic autem literarum gymnasium erat cele- berrimum.

Carullus, Sallustius, Nicolaus Damascenus histo.

Virgilius nascitur.

Seneca duodecimum annum attingit, ante- quam proscribatur Cicero.

Horrensus, Trebatius, Labeo, Sulpicius Iurif- consulti, Cratippus Stoicus.

M. Varro Helluo librorum & literatorum do- ctissimus, quadringentos & nonaginta libros scripsit. *Gell. lib. 23.*

Vetus paræmia fuit, eū tot tantaque scripsisse, vt nihil videatur potuisse legere: tantū è conuerso legisse, vt videretur nihil potuisse scribere.

Atticus annorum septingentorum memoriam vno libro colligauit. *Cic. in orat.*

Nam eam longius repetere non potuit, quo- niam ante Olympiades nihil planè apud Græcos certum fuit. *Varro in prolog. 3. de re rust.*

Anno ab vrbe condita 700. plurimam partem vrbs ignis fortuitus, nepe 15 vicos consumpsit. Hinc ciuile bellum committitur. *Oros. lib. 6. cap. 12.*

Cicero post oppressam remp. vacuus negotiis forensibus & ciuilibus multos quidem aureos li- bros philosophicos edidit, quos enumerat initio 2. de Dinin. sed in tribus de Natura Deorum se

Anni an- te Chri- stum na- tum.

Anni vrbs con- dita.

Anni mundi

4011

87

702

720

n CLEOPATRA An- tonij, an. 18.

4043

4061

Orode, deinde Phraate 3. Parthorum Rege.

Anni ante Christum natum.	Anno urbis condite.		Anni mundi	
47	702	<p><i>Iul. Cesare, an. 6. deinde M. Antomo an. 12. Imp.</i></p> <p><i>Summa 270.</i></p> <p>Romæ Coss.</p>	4043	<p>ipsum superavit, Deo providente, ut Idololatritia per suos cultores oppugnaretur, quæ mox per Christum esset expugnanda & triumphanda,</p> <p>Primum enim refellit Deum Epicureorum. Deinde Deos Stoicorum, planetas, &c. Denique Deos Populares, quos fabulosos vel homines fuisse contendit. Horum librorum præiudicio Ethnici, cum à nostris grauentur, eos censuerunt per Senatum esse igni abolendos, <i>Arnobius lib. 3. contra gentes.</i> Interficitur annis 40. ante Christi natalem.</p> <p>Tyro eius libertus notarum siue abbreviatorum inuentor, quibus alias addidit Philargius Mœcenatis, deinde Seneca.</p> <p>Cæsar novem annis subegit Gallias, in quibus ut ipse de se scribit, & Eutropius reperit, ter fuit victus: semel in Aruernia præfens ad Gergouia, metropolim regni, quod perdidit Aruerni tenuerant in Aquitaniam & partem Celticæ: bis in Germania abiens.</p> <p>Primus Romanorum Rhenum traiecit, & in Britanniam, quæ nunc Anglia, ita tamen ut dubium reliquerit, essetne insula an continens. Esse postea insulam sub Seucro imp. compertum fuit.</p>
	702	<p><i>C. Cesare, P. Servilio Isaurico.</i></p> <p>Pharsalicum.</p>		<p>Bellum civile gessit primum in Illyrico ad Appolloniam & Dyrrachium, deinde in Thessalia, in campis Pharsalicis.</p> <p>Bello eius Africano, Galli 30, duo millia equorum loco pepulerunt & fugarunt.</p> <p>Annis quinque, post victum Pompeium, imperat, vel tribus & mensibus aliquot, iuxta <i>Egef. lib. 1. cap. 27. Joseph. lib. 14. Antiq. cap. 19. Clemens Strom. lib. 1.</i></p>
	703	<p><i>Q. Fusio Caleno, P. Vatino.</i></p> <p>Alexandrinum & Ponticum.</p>		<p>Deiunctis in Africa Pompeij partibus Romam reuersus à Bruto & Cassio, & reliquis confuratoribus viginti tribus vulneribus in Senatu confoditur, cum sequenti die esset profecturus contra Parthos, die quadagesimo octauo postquam triumphans ex monte Alano urbem ingressus esset.</p>
	704	<p><i>C. Cesare 3. M. Lepido.</i></p> <p>Africanum.</p>	4061	<p>Præter civiles victorias vndecies centum & nonaginta duo millia hominum in suis præliis consumpsit.</p> <p>Nunquam legitur vulneratus.</p> <p>Primus historicorum Latinorum Germaniæ meminit. Nam reliqui eam semper habuerant inter Scythiæ regiones obscurissimas suæque commemoratione indignas.</p> <p>Expeditio eius in Galliam senatusconsulto suscepta annis ante Christum 58.</p> <p>Eius aduentu in Galliam Sueffiones regē Galbam habebant, <i>lib. 2. cap. 1.</i></p> <p>Sequani Catamantaledem, quem Romani amicum ac socium appellarunt. <i>lib. 1. cap. 2.</i></p> <p>Aquitani Pisonem à Romanis amicum similiter appellatum. <i>lib. 4. cap. 3.</i></p> <p>Nitiobriges Olloniconē. <i>lib. 7. cap. 6.</i> Eburones Amborigem. <i>lib. 5. cap. 8.</i></p> <p>Aduersus eam Aruerni cum quadringentis</p>

hominum millibus Vercingentorige Rege bellum gerunt. *Strabo lib. 4.*

Vercingentorix Atuerniæ rex, Amyntas Lycaoniæ, Arethas Arabiæ, Orodes Parthiæ, Malcus Nabatheorum. Deiotarus Galatiæ Polemon Ponti.

Galliæ status hoc tempore is erat, Capiēbat gentes 315. *Agrippa rex apud Joseph. libr. 2. belli cap. 17.*

Germanos potentia & imperio premebant & feræ genti iura dabant, virtute perpetuo superiores *Cæsar lib. 6. de bel. Gal.*

Facundia Græci, gloria belli Galli ante Romanos fuerunt. *Sallustius.* virtute belli omnibus gentibus præferebantur *Cæsar Ibid. lib. 5.*

Augustodunū vetustissima post Massiliam bonarum artium sedes. *Tacit. lib. 3. Eumenis Rhetor in oratione.*

Urbes primariæ sui iuris erant, nullius additæ imperio, quæ populi & gentis totius nomine vocabantur. Plurimos etiam habebant regulos, quorum clientes Ambactos Cæsar vocat.

Solebant, quoties de totius gentis commodis agebatur, conuentus indicere, in quibus in tres diuidebantur ordines. Primus eorum, qui sacra tractabant Druydæ. Secundus nobilium, regulorum & principum ciuitatis ac Rerumpubl. Tertius populi.

Druidæ præter cognitionem rerum naturalium, moralem exercebant disciplinam, animarum immortalitatem docebant, iustissimi erant omnium opinione. Sine his nihil siue in bello, siue in pace gerebatur. Ideo & publica & priuata iudicia penes eos erant. *Cæsar, Mela, Strabo, lib. 4.*

Semnotheis & Druidis sacrorum ministris colebant Teutamem, Hesium, siue Heum, Taranim, Ogmium, eisque humanas hostias litabant. Quiritus tamen ab Augusto, Tyberio, Claudio & seqq. imperatoribus sensim sublatus est. *Plin. lib. 30. cap. 1.*

Contrà Germani neque Druides habent, neque sacrificiis student. De deorum numero eos solos ducunt, quos cernunt. & quorum apertè operibus iuuantur, Solem, Vulcanum & Lunam. Reliquos nec fama acceperunt, &c. *Cæsar. lib. 6. Latrocinari virtuti ducunt, &c. Mela, Tacitus.*

Nulla pars Galliæ inculta iacet, excepto duntaxat, quod paludes & Syluæ coli prohibent, Magis hominum frequentia, quàm diligentia incolitur. Mulieres fœcunditate & educandi studio optimæ, viri bellorum magis, quàm agri culturæ studiosi. *Strabo lib. 4.*

Lingua eius non multum ab hodierna differēbat, eiusdem significationis & prolotionis, etsi fortasse rudior.

Primò, quia nomina nationum, prouincia-

An. ante
christum
natum.

Anni vr-
bis condi-
te.

Anni
mundi

4043

47

705

C. Cæsarē 4. A. Q. Maximo.

Hispaniense.

706

C. Cæsarē 5. M. Antonio.

707

C. Pansa, Au. Hirtio, hisque mortuis
Octauiō Cæsarē, & Q. Peditio.

708

4061

Anni ante Christum natum.	Anno urbis condita.	Anni mundi	Text
47	Mutinense siue Antonianum.	4043	<p>rum, ciuitatum, vrbiū, montium, Syluarum fluuiorum, etiam hodie retinent antiquum nomen.</p> <p>Secundo, quia apud antiquos scriptores multa extant vocabula, quibus item hodie Galli, & nulli alij, vruntur, vt leuca, Beco, Crupellarius, Carra, Bracca, Bacchinum, Soldurius, &c. apud Cæsar. Ammian. Marcellinum, Suetonium, Tacitum, Gregorium Turonensem, Sidonium Apollin.</p> <p>Tertiò, quia linguæ nullis vicissitudinibus & confusionibus ita solent mutari, nisi vetusti indigenæ penitus deleantur, quin radices & fundamenta permaneant, vt apparet ex Italicis & Græcis vulgaribus quæ magis corruptæ sunt, quàm mutata. Hinc migrantes in alienas sedes, alterum idioma potius imbibunt. Nam, vt Liuius in bello Asiatico de Gallogræcis ait, Planta facile vertitur in id solum, in quo feritur.</p> <p>Germanicè non locutos apparet è sexto belli Cæsaris, vbi Ariouistus Germanorum princeps multa consuetudine Gallicam linguam didicisse dicitur.</p>
708	M. Lepido, L. Minucio Planco. Philippense.		<p>Non Græcè è quinto vbi Cæsar se ad Qu. Ciceronem epistolâ misisse Græcis literis, ne intercepta à Gallis consilia sua cognosceretur, & è Phaurino philosopho Arelatensi, qui apud Gellium se Gallum Græcas literas didicisse proficitur.</p> <p>Coniecturæ, quas in contrarium affert in suo Celt. Hellenismo Leo Tripulcius, hoc tantum docent apud Gallos viguisse, literarum Græcarum studia, præsertim Massiliæ, quòd vrbs esset Græcæ originis, ac doctos, præsertim Druydas, ea lingua delectatos siue scribendo, siue inter se conferendo, vt nunc Latina.</p> <p>Non Britonicè; vt Rhenanus ridiculè censet. Nam Britones aliunde in Galliam venerunt, nempe ex Anglia, è qua Britannicam linguam post sexcentimum Christi annum detulerunt.</p>
709	P. Seruisio Isaurico, L. Antonio Pietate.	4061	<p>Massiliensium lingua tunc quidem potuit esse Græca, vt Sicularum, Melitensium, partis Italiæ, quæ magna Græcia dicta est verum id quia non erant Galli indigenæ siue Aborigenes. Massiliam enim Phocenses fugientes Cyri dominatū, coniderant. Ex quo per hæc loca, hominibus paulatim excultis (inquit Marcellinus li. 5.) viguere studia laudabilium doctrinarum inchoata per Bardos, Euages, & Tectosages. Et Bardi quidem fortia virorum illustrium facta heroicis composita versibus cum dulcibus lyræ modulis cantarunt, &c. Vbi nota Bardos originem referre ad Massilienses Græcos, contra eos, qui ante Cyrum, imò verò ab initio turris Babel, illos somniant in Galliis literas coluisse.</p> <p>Tempore Strabonis (id est, hoc. Nam Strabo sub Augusto) Massiliæ eloquētia & philosophia docebatur, contractus Græcè scribebantur Romani neglectis Athenis eò ad disciplinas capendas confluxebant. <i>Strabo lib. 4.</i></p>

Franci natio Gallica, & indigena, non Germanica, non Troiana, non Scandica, non Sicamblica, ex Ammia. Marcell. multo ante declinationem imperij. Nam de rebus Iuliani Imp. eos cis Rhenum locat iuxta Chamanos (qui hodie Geldrenses) lib. 21. & 17. vbi & eos Salios vocat, vnde lex Salica. Apud quem etiam lib. 15. Romani, quo tempore signa trans Rhenum inferebant, inter palatinos & prætorianos milites habebant Francos. Et Iustinianus Imp. epistola quam ad ipsos scripsit, apud Procop. libro 1. ita eos alloquitur. ac si prouinciam Romanam minimè cepissent, sed iure eam, velut patriam, tenerent, eosque opponit Gotthis, qui imperatoris ditionis Italiam per vim ceperant, nec restituere decernebant. Denique Agathius lib. 1. disertè eos Germanos non esse allerit. Rectè igitur eos indigenas docet Connanus lib. 2. comment. Iuris civilè cap. 9. Idque Cæf. lib. 6. Liuij lib. 5. & Rhenani annotat ad Tacitum.

Ab ijs Franconia in Germania nomen accepisse videtur, quòd à Francis scilicet olim armis occupata fuerit, vt nūc tota Gallia. Vnde & veteres Franciæ siue Galliæ reges, iidem erant & Germani vsque ad Carolū Crassum an. 888. quo defuncto non solum Francorum regnum, sed & imperium scissum est.

Phraartes 3. Orodi patri à se interfecto in regnum Parthorum succedit. Triginta fratres necat.

Contra illum Antonius cum 15. validissimis legionibus pugnat infeliciter, vnde ex Parthia magna exercitus parte amissa refugit. *Iustinus lib. 41.*

Qua victoria insolentior factus Phraartes, cum crudeliter multa gereret in exilium à Parthis pellitur, regnumque eius Tyridati traditur, quod post annum, eo fugato, Schyharum ope recuperavit, deindeque cum Augusto pacem fecit.

ROMANA sub Triumviris.
ab urbis 707.

C. Pansa & Aul. Hirtius nouissimi sunt Consules proptiè, quòd deinceps sub Triumviris indeque sub Monarchis Respub. penitus fuerit.

Id est, sequentes Coss. satis superflue numerantur. Nam omnia non ad eorum, sed ad Monarchiæ vnus arbitrium fiebant. Nisi quòd Augustus in eis studiorum populi & Senatus auctoritatis semper rationem habuerit. Nihil enim propè vnquam egit, quod non alterutrius auctoritate fieri vellet.

Tiberius populum omni Reip. administratione exclusit, Senatum maximè veneratus est.

Sic Claudius Caius, & Nero quamuis tyrannicè Imperium egerint. Senatus tamen auctoritatem nunime neglexerunt.

An. ante
christum
natam.

Anni vr-
bis condi-
ta.

47

709

Anni
mundi

4043

Perusinum L. Antonij.

710

Cn. Domitio Caluino, C. Asinio.
Pollione.

711

L. Marcia Censorino, C. Caluifio
Sabino.

711

4061

Anni ante Christum natum.	Anni vrbis condite.		Anni mundi	
47	711	Parthicum Venditij.	4043	<p>Sub Galba bello ciuili inter Othonem & Vitellium, item hunc & Vespasianū Senatus & potestas ita corrui, vt eū annum Reip. supremum vocet Tacitus. Nam deinceps Romani principes diuturnitate potestatis insolentiores omnia ad arbitrium, Senatus potestate neglecta, agere cœperunt, imperium in regni formam vertentes. Etsi alij alijs moderatius. <i>Onuph. in sua ciuitate Romana.</i></p> <p>Ita consules Hirtium & Panfam subsecuti sunt honoratij, nec à nobis adiiciuntur, nisi vt nomen quidem processisse ad sequentia sæcula intelligeremus, at rem penes Tyrannos mansisse.</p> <p>Hunc autem annum, quo Hirtius & Panfa consules fuerunt, vocant Solinus & Rufus Vrbis septingentesimum & decimum. Alij 712. alij alium. Sed iam docuimus nos Liuium sequi, quin & monuimus ex Cicetone ad Brutum ante vrbis quingentesimum omnem eius Chronologiam esse incertam.</p> <p>Hi autem ante à Cæsare fuerant designati, quàm interficeretur, tum cum expeditionem adornans in Parthos, in sequentes annos plures magistratus creauit.</p> <p>Antoniano bello ad Mutinam à D. Bruto contra Antonium defensam, Antonium castris exuerunt, & ad Lepidum proc. in Galliam profugere cœgerunt. Hirtius post victoriam faucibus obiit. Panfa Bononiæ item ex vulnere mortuus est.</p> <p>Bruto & Mutina obsidione liberatis solus Octavius Cæsar, qui se consulibus adiunxerat incolumis victoria fruitus est, & honorificè à Senatu habitus, maxime auctore Cicetone, <i>Dio. Velleius.</i></p> <p>Qui cum à Senatu, vt consul in locum consulum occisorum fieret, non impetrasset, reconciliatus M. Antonio & M. Lepido, contracta etiam affinitate per desponsationem Clodiæ priuignæ Antonij, exercitum Romam adduxit, consularumque annos tantum 20. natus, inuasit, Qu. Pædium sibi collegam subrogans. <i>Suetonius.</i></p> <p>Qu. Pædium Cos. legem tulit de quæstione habenda in interfectores Cæsaris. Postulati ea lege M. Brutus, C. Cassius, D. Brutus, absentes damnati sunt.</p> <p>D. Brutus, cui Senatus vt M. Antonium persequeretur mandauerat, relictus à legionibus suis in Gallia, iussu Antonij ad Aquileiam captus interemptus est.</p> <p>Octavius Cæsar M. Antonium & M. Lepidū ex Gallia in Italiam accersit. In Bononiensi agro se triumuiros Reip. constituendæ cum summo imperio in quinquennium renuntiant.</p> <p>Lepido Hispanias & Narbonensem Galliam, Antonio reliquas Gallias, Cæsari vtrunque Lybiam cum Sicilia & Sardinia distribuunt, Magistratus, nec Senati nec Populo consulto, quibus voluerunt, mandant, Lepidum in locum occisi D. Bruti consulem in sequentem annū creant, eumque ad Romam ac reliquam Italiam tuen-</p>
	712	<i>Ap. Claudio, C. Norbano Flacco.</i>		
	713	<i>M. Agrippa. L. Caninio Gallo.</i>	4061	

dam instituunt.

Antonium ac Cæsarem ad Cassium Brutum-
que bello persequendum, & ad proscriptionem
Senatus cædemque inimicorum civium edendâ,
ad quæ exequenda confestim omnes Roman
conuolant.

Inter proscriptos fuere L. Paulus frater M. Le-
pidi, L. Cæsar auunculus Antonij, M. Cicero, qui
Oct. Cæsarem suis sententiis euexerat. Cuius oc-
cisi à Popilio legionario milite à se olim defenso
& è cruce erepto, caput, cum manu dextra in ro-
stris positum est. *Plut. Dio.*

M. Brutus qui tota Epiro & Macedonia in po-
testatem redactis à Senatu præesse Macedonia
iussus fuerat, inde in Asiam contrahendorum au-
xiliorum causa se contulit.

In Europam regressus Adali agrum populo
Rom. ab eo moriente relictum recepit, & Besis
in Macedoniam irrupentibus ope reguli Ra-
scyporidis victis, Imperatoris nomen sibi pepe-
rit.

Cassius pecuniis in Asia corrogatis Dolabel-
lam in Laodicea obsecum, vt sibi manus infer-
ret coegit. Rebus inde omnibus in Syria & Ci-
licia constitutis Smyrnam in Asiam ad Bru-
tum ad ordinanda belli consilia contendit,
quod aduersum se à Triumviris comparari acce-
perat.

Ita Cassius Rhodiis & Ariobazane, Brutus
Lyciis, Patareis & reliquis Asianis subactis in
Macedoniam, vt ibi bellum gererent, traiecerunt,
& ad Philippos castra è regione hostium posue-
runt.

Priore prælio Cassius ab Antonio pulsus, cum
Brutum in acie cecidisse metueret, sibi liberti
manu mortem intulit. Posteriore paucos post
dies victus M. Brutus, desperatis rebus & ipse
manu Stratonis fugæ comitis se transfodit. Quod
idem fecerunt principum Romanorum circi-
ter 40.

Q. Hortensius hic quoque occisus est.

Hinc Cæsar Hispania & Numidia sibi sum-
pta in Italiam æger reuertit. Antonius Gal-
lia & Africa sibi assignata in Asiam ad co-
gendas promissas militibus pecunias profe-
ctus est.

Perusæ Cæsar in Etruria L. Antonium Cos.
multa contra se consilio Fuluiæ vxoris M. An-
tonij molitum, conclusum diu obsedit, po-
stremoque conatum aliquoties erumpere in
deditionem cepit. Ei veniam dedit plerisque
equitum & Senatorum ad aram C. Cæsaris
immolatis. Perusiam diruit, Italiam totam
in potestatem redegit, Fuluiam ad Marcū An-
tonium virum cum liberis & Iulia eius matre
fugauit.

M. Antonius & Cæsar mortua Fulua in gra-
tiam redierunt, atq; hinc Cæsar Sardiniam, Dal-
mariam, Hispaniâ, Galliâ, Antonius reliqua om-
nia supra Ionium mare in Asia & Europa sortiti
sunt, excepta Africa, quam Lepidus, & Sicilia
quam Sext. Pompeius tenebant. Et in urbem

An. ante
christum
natum.

Anni vr-
bis condi-
ta.

Anni
mundi

4043

47

713

Romæ Coss.

714

L. Gellio Poplicola, M. Coccio
Nerua.

Bellum Siculum Sex. Pompeij.

715

Sex. Pompeio, L. Cornificio.

716

4061

Anni ante
Christum
natum.

47

Anni
mundi

4043

equis inuerti sunt, Octavia etiam Cæsaris forte Antonio in matrimonium collocata.

Ventidius ab Antonio amore Cleopatraz in Ægypto implicato contra Parthos missus, eos tribus præliis fudit. Labienum Pompeianarum partium ducem & Pacorum regis filium occidit. Parthos Syria & Tauro monte expulit, Palæstinam recepit. Primusque omnium de Parthis triumphauit. *Suet. Entr. lib. 7.*

Aug. Cæsar M. Agrippam ignobili loco, bonæ militia, victoriæ socium geminatis consulatibus extulit. Post etiam mortuo Marcello sororis filio generam sumpsit. *Tacit. lib. 1.*

Is Gallos noua molientes deuicit, & secundus Romanorum belli causa Rhenum transit. In Aquitania rem prosperè gessit.

Eo & Caninio Consulibus Triumviri, cum quinque anni Triumviratus, in quos se crearent, abiissent, semet in alterum quinquennium prorogarunt.

Sex. Pompeius minimus filiorum Pompeij, qui è Corduba, ubi obsidebatur, Iulio Cæsare Hispaniense bellum conficiente elapsus in Lusitaniam veniens aliquandiu latuit. Occiso iam Cæsare Hispaniam inuasit. Deinde cum M. Lepido, qui à Cæsare alteram Hispaniam obtinuerat, fœdus fecit, ut recuperato patrimonio Hispania recederet. Quod fœdus à M. Antonio Conf. confirmatum est.

Is postea lectis ex Epiro proscriptis ac fugitiuis diu in mari prædatus Messanam in Sicilia primum, deinde totam insulam occupauit.

Facta cum Triumviris pace nec seruata, quod rursus latrociniiis mare vexaret, & annonæ subuectionem impediret, post multa naualia prælia dubio euentu commissa, tandem fugatus est.

E Messana Corcyram, inde in Cephaleniam venit, denique in Asiam ad Antonium. Et cum cum in Lesbo res male gessisse contra Medos, audiret, ratus se Antonij imperium ad se transferaturum, per M. Titium Antonij legatum, iussu eiusdem Cornificio & Pompeio interfectus est. *Dio. Appianus.*

M. Lepidus pacta occulta cum Sex. Pompeio in bello Siculo iniens, post eum fugatum Messanam occupauit, ac Siciliam sibi vendicauit, Cæsare in ius vocato.

Sed bello petitus, atque à suo exercitu desertus, abrogato Triumviratus honore, supplex à Cæsare vitam impetrauit, & Circeios in perpetuum relegatus est. *Sueton.*

Sexto Pompeio in Sicilia victo, Lepido triumphali potestate exuto, Dalmaticum, siue Illyricum bellum Octavius Cæsar suscepit: multis annis cum Noricis, Pannoniis, Rhetis, Illyriis, Dalmatis, Iapygibus, Liburnis, Tauristis Mœsis, Thracibus, Vindelicis, Getis, Basternis, Germanis, & cæteris trans Rhenanis & Danubianis, partim suo, partim Agrippæ, Vibij, Asinij Pollionis, M. Crassi, L. Pisonis, L. Lentuli, Neronis

4061

716

M. Antonio, eoque abdicante L. Sempronio, Atratino, L. Scribonio Libone,

717

C. Cæsare, L. Volcatio Tullo.

Drusi & Tib. Cæsaris ducto confectū. Tum limes inter Barbaros & Romanos per Vindeliciū. Noricium, Pannoniam & Mæsiā est constitutus.

Statilius Taurus in Africā à Cæsare post victum in Sicilia Lepidum missus, de Africa C. Solius cui imperium Syriæ & Ciliciæ Antonius tradiderat, de Iudæa, quæ Romanos multis detrimentis Antigono rege affecerat, C. Norbanus de Hispania triumpharunt.

Atticus Ciceronis amicus Cn. Domitio & C. Sosio Coss. moritur. *Cor. Nepos.* Tum transactum est secundum quinquennium Triumviratus, atque ita hoc primum anno Cæsar priuatus fuit,

Vltimum bellum ciuile Actiacum, quo confecto Romanum imperium totum ad Cæsarem, qui post Augustus est appellatus, translatum est.

Susceptum est paruis occasionibus: Antonius scilicet obieciebat Cæsari, quod, Lepido Triumviratum abrogasset, copias eius & Sexti Pompeij quas cōmunes esse oportebat, itemque eas, quas in Italia conscripserat, quæ cōmūnis erat, vnus sibi sumpsisset,

Cæsar Antonio, quod Ægyptum sine sorte teneret, Sextum Pompeium, cui ipse sponte ignouisset, interfecisset Artanufdam regem Armeniorum dolo captum in vincula confecisset, regnum eius filio suo ex Cleopatra natos destinasset. Cleopatram & liberos ex ea susceptos ingentibus muneribus donasset, seque in Ægypto cum Cleopatra sepeliri iussisset, Cleopatram filium ex C. Cæsare Cæsariōnem appellasset, & ad Cæsaris genus traduxisset,

Ad Actium Epiri promontorium multis præliis: vno equestri, cæteris naualibus prospere gestis, vltimo cū totis Orientis viribus, id est, Asiæ Iudææ, Thraciæ, Macedoniæ, Græciæ, Ægypti, Cyrenæ, regum & dinastarum omnium, à Cæsare militibus Galliæ, Italiæ, Siciliæ, Sardinia, Hispaniæ, Libyæ instructo, victus cum Cleopatra Alexandriam in Ægyptum profugit, vbi obsessus, in vltima rerum desperatione, præcipue falso Cleopatram occisæ rumore impulsus se ipse interemit.

Cæsar Alexandria in potestatem redacta: Cleopatra ne in arbitrium victoris veniret, voluntaria morte per sibi ipsi admotas aspides defuncta, in urbem reuersus tres triumphos egit, vnū ex Illyrico, alterum ex Actiaca victoria, tertium de Cleopatra mortua translata,

Sicque finem bellis ciuilibus imposuit anno altero & vigesimo. Nam cœpta erant Lentulo & Marcello Coss. In monumentum victoriæ Nicopolim iuxta Actium extruxit, & Agonem Actiū instituit.

Ægyptum in prouinciæ formam rededit, ei Cornelio Gallo præfecto. Inde in Asiam per Syriam venit, atque ibi hyemauit, Æstate autem sequente in Italiam decedens, urbem cum tribus his triumphis ingressus est.

Herodem etsi Antonij partem secutum regem

Anni ante Christum natum.

47

Anni vrbis condite.

Anni mundi

4043

718

Cn. Domitio, C. Sosio.

719

C. Cæs. 3. M. Valerio Messala Coruino.

Bellum Actiacum.

4061

Anni ante Christum
natum.

47

Quarta Monarchia Romanorum ab Oceano Hispanico, usque ad Euphratem, quæ ferrea Dan. 2.

720

a Deuicto Antonio August. solus ad Christi usque natalem imperium tenuit, an. 29.

749

Phraarte 3. Parthorū rege.

Romæ Coff.

770

C. Augusto Cæs. 4. M. Crasso deinde in eius locum M. Tullio Ciceronis filio.

721

C. Cæsare 5. Sex. Apuleio, deinde Possidio Valerio.

Iani templum clausum.

722

C. Cæsare 6. M. Vipsanio Agrippa 2.

Bellum Cantabricum. Iano aperto.

39

Anni mundi

4061

ERA Augustian. 38. ante Christi natalem de qua supra. Quarto eius an. *Vasæus Chron. c. 22.* qui hæc ex Eusebij Chronico manuscripto citat. Hoc tempore edicto Augusti Cæsaris æs in tributum & census dari iubetur. Ex quo æra collecta est. Aliis Æra numeri notam, vel supputat ionem designat.

Augustus nepos Iulij Cæs. 18. ætatis an. Ciceronis opera dux aduersus Antonium destinatus est.

4090

Inita cum Antonio & Lepido societate extorsit, vt sibi viginti annos nato Consulatus daretur. Hinc deinceps Reip. præfuit an. 56.

Quadraginta quatuor legiones ad tutelam orbis terrarum distribuit. *Oros. lib. 6. c. 19.*

Cum Phraarte Partho pacem in iit, signa, quæ sub Crasso, deinde sub Antonio capta erant, cum captiuis recipiens. *Iust. lib. 42.*

Et eius filium, quem negligentius custoditum Tyridates quidam de Parthorum regno contendens, rapuerat, & ad ipsum duxerat, vicissim redens. *Ibid.*

Cātabri & Astures mortaliū vltimi in Rom. potestatem venerunt, & nouissimi ab eis defecerunt, adeo vt cum Gotthi Hispanis iura darent, nunquam imperata fecerint, semper suis vsi legibus. *Vasæus, Paulus & Amylius.*

Cantabros & Astures vltimos Hispaniæ populos Augustus debellans, Tarraconi legatos Scytharum & Indorum, eius amicitiam postulantes excepit. Ita triginta annos in Hispania decertatum est donec tandem tota Cæsari paruit Cātabris postremo ab ipso superatis.

Coponiū constituit Syriæ præsidem, & Quirinum procuratorem Iudææ. *Ioseph. Antiq. lib. 18. cap. 1.* Non dudum ante natiuitatem Christi, vt describeretur primum vniuersus orbis *Luc. 2.*

Vniuersæ terræ tributum æris imponens, vt fluuium Tyberim pontibus & tabulis æreis admodum crassis consterneret ad viginti milliaria. *R. Abraham in Cabbala historica.*

Ob quem censum tumultus multi exorti, qui in Gallia vix sunt compositi. *Florus in Epito. Liuiana. lib. 139.*

Anno deinde decimo post perfecta est descriptio (secunda supple.) capitum & facultatum per Syriam & Iudæam ab eodem Quirino, siue Cyrenio censore ad id cōstituto atque misso, *Ioseph ibid. cap. 1. & 3.*

Vel si vnica fuit Cyrenij descriptio, errauit Iosephus tempore.

4041

Carthaginem & Corinthum euersas restituit. Lugdunum Romanorum coloniam, per Minu-

tium Plancum Ciceronis discipulum condit.
Euseb.

Quinque belli ciuilia gessit, Mutinense contra M. Antonium, Philippense contra Brutum & Cassiū, Perusinū contra L. Antonium Triumviri fratrem, Siculum cōtra Sextum Pompeium, Actiacum contra M. Antonium, quod inter eos exarsit anno Herodis tertio, post quod Ægyptus Romana prouincia facta est.

Deinde pace terra, marique parata Ianū clausit. *Oros. lib. 6. cap. 16. & 18.* quibus tantum ante ipsum fuerat clausus, sub Numa rege, & pace primum cum Carthagine inita.

Cum sibi monarchiā citra tyrannidis opinionem stabilire vellet, id perfecit decenniorum & quinquenniorum rogatione. Quod secuti reliqui Cæsares, quanquam non in certum tēpus, sed in totam vitam designarentur imperatores, tamen quinquennalia & decennalia celebrarunt, quasi tum imperium renouantes.

Errorem, qui ex auunculi Iulij Cæs. male percepta intercalatione ortus est, Augusti sequens castigatio sustulit. *Macrobii libro 1. Saturnalium cap. 14.*

Quæ hodie iam alia castigatione indiget. Nā erratum fuit singulis annis 106. vno die. Itaque intercalandi sunt dies quindecim, qui singuli, singulis 106. annis accreuerunt. Quod sic rectè fiat, vt Ianuarius sit cum Capricorno, quando incipit sol ad nos redire, & dies longiores efficere. Neque enim Calendarium melius corrigi possit, quam vt vna simul incedant menses & signa Zodiaci, Æquinoctiorum locis in primo gradu Arietis & libræ exactè constitutis *Pastellus.*

CÆTERA illius memoria per consulum ordinem ab eius victoria Actiaca ad Christi ortum sic habent.

Quo tempore nuntiata est mors M. Antonij, in parte anni consul erat Ciceronis filius. *Dio. Plin. lib. 22.*

Senatus statuas Antonij deiecit, ac decreto, ne quis ex gente Antonia, Marci prænomine vteretur statuit. *Plutarc.*

Ipsa Cæsare & Sexto Appuleio Coss. Cæsar victor ab oriente rediens octauo Idus Ianuarij urbem triplici triumpho ingressus tum primum Iani portas sopitis omnibus, finitisque bellis ciuilibus clausit, quo die Augustus consalutatus est. *Orosius libro sexto cap. 18.* post 200 annos ex quo clausus, moxque apertus fuerat. *Ibid. cap. 19.*

De rep. populo, Senatuique reddenda & deponēdo imperio deliberauit. M. Agrippa suadēte maxime. Interim dissuadenti Mæcenati assensit, sed vt magis coleretur, & volentibus ciuibus, imperium stabiliret, prouinciarum administrationem cum Senatu & populo communicauit. Nam Senatui populoque Africam, Numidiam, Asiam, Græciam, Epirum, Dalmatiam, Macedoniam, Siciliam, Cretam, Cyrenem, Bithyniam, Pon-

Anni ante christum natum.

18

Anni urbis condita.

Anni mundi

4061

723

C. Cæsare 7. M. Agrippa 3.

724

C. Cæsare 8. T. Statilio Tanro 2.

725

C. Cæsare 9. M. Iunio Sylano.

726

C. Cæsare 10. C. Norbano Flacco.

Ianus secundò ab Aug. clausus.

727

C. Cæsare 11. Cn. Calpurnio Pisone post mortem A. Terentij Varronis Murena.

728

M. Marcello, L. Aruntio.

4090

Anni in consi- deratione	Anni verbi con- sueti	Anni mundi	Historia
18			tum Sardiniam & Bæticam, quæ pacatiores erāt, tradidit.
729	<i>M. Lollio, Qu. Emilio Lepido.</i>	4061	Sibi verò sumpsit reliquā Hispaniam, & Tarraconensem & Lusitaniam, & Galliam omnem Narbonensem, Lugdunensem, Aquitanicam, Celticam, & eorum Colonias, Germaniam, Cælem, Syriam, Phœnicem, Ciliciam, Cyprum Ægyptum. Post autem Cyprum & Galliam Narbonensem populo dedit, ab eo vero Dalmatiā accepit. Quæ permutatio in aliis post etiam gestibus facta est. Ac ut omnem de se Monarchiæ suspicionem eximeret, potestatem rerum, quæ sibi concessæ erant, in decennium sumpsit, ita ut successione decenniorum perpetuo imperium administrauerit.
730	<i>M. Apuleio, P. Silio Nerua.</i>		Quin & in Senatu se reddere temp. publicè dixit. Verum Senatorum alij, quod fidem verbis eius non haberent, alij quod grauiora damna ex populari statu extimescerent, alij quod eius offensionem, si aliter facerent, metuèrēt, precibus coegerunt, ut imperium solus ipse retineret, ac satellitibus custodibúsque vitæ eius stipendium duplicarunt, perinde ac sic serio abire imperio voluisset.
731	<i>C. Sentio Sturnino. P. Lucretio Canna Vispillone, quibus sufficit Velleius M. Vinucium & Agrippam. 4.</i> <i>Pannonicum per triennium.</i>		Ipsomet Cæsare sextum, & M. Agrippa secundum Coss. contra Cantabros, & Asturas Hispaniæ fortissimas gentes lanum aperuit, atque in Hispanias cum exercitu profectus est. <i>Oros. lib. 6. cap. 20.</i> Censores longo intervallo creati desuetos creauit, qui centum quadraginta per bella ciuilia temerè in Senatum ingressos senatu mouerunt, aliis quinquaginta vltro cedentibus. <i>Dion.</i>
732	<i>Cn. Lentulo, P. Lentulo Marcellino.</i>		M. Agrippa tertium consul Pantheon templum fecit. <i>Dio.</i>
733	<i>C. Furnio, C. Iunio Silano.</i>		Septa in Campo Martio dedicat. M. Crassus ex Thraeia & Getis triumphat, Rholo quodam Gerarum rege in potestatem adducto. Polemo rex Ponti in amicitiam Augusti accipitur. <i>Dio.</i>
734	<i>L. Domitio. Abenobarbo, P. Cor. P. Scipione.</i>		Septimus, Octauus, Nonus Cōsolatus ab Augusto Tarracone initur. Tandiu enim illic mansit ad bellum Hispaniæ conficiendum. <i>Suet.</i> Tumque Aminta rege mortuo Galatia cum Lycaonia prouincia facta est, & oppida Paphyliæ libertate donata. Iubæ, pars Getuliæ pro paterno regno permissa. <i>Dio.</i>
735	<i>M. Druso Libone, L. Pisone.</i>	4090	Hispani & Salassi victi. Sicque Cantabricum bellum post quinque annos confectum est. <i>Dio.</i> Quo confecto cum bellum Parthis inferre velle videretur, tota Parthia captiuos ex Crassi & Antonij exercitu collectos signaque militaria his erepta recepit, filiis, nepotibusque Phraatis obsidibus datis. Apud Tarraconē etiam legatos Indorum & Scytharum excepit, & pacem cum eis firmavit. <i>Oros. lib. 6. cap. 20.</i>

Inde templum Iani, quod horum bellorum causa apuererat, iterum claudit.

Augustam vibem in Hispania tribus millibus Romanorum eò deductis condit. *Serabo lib. 4.*

Cantabri & Astures discessu eius rebellantes à L. Æmilio perdomantur.

Æmilius Gallus primus Romanorum C. Cæsare decimum, C. Norbano Coss. in Arabiam foelicem, exercitum parum prosperè adduxit. *Dio.*

Periculoso morbo Augustus oppressus ab Antonio Musa medico sanatur.

M. Marcello, L. Arruntio Coss. Fannij Cæpionis & Varronis Murenæ coniuratione patefacta ædem Iouis Tonantis dicauit. *Dio.*

Dictaturam & Censuram tenuit, at tribuniariam potestatem sibi sumpsit, ipsi vndecimo consulatu delatam *Dio. i. 20.* annis ante Christi ortum, quam per 37. annos continuauit. *Tacit. i. vsque ad mortem.*

Quo anno Romæ fons olei per totum diem defluxit. *Oros. lib. 6. cap. 19.*

Senatum ad sexcentos redegit, in quo antea erant super mille. & quidam indignissimi per gratiam & præmium allekti, quos vulgus abortiuos appellabat.

C. Sentio, Qu. Lucretio Coss. Virgilius moritur. Augusto ablente & Asiæ Orientisque res ordinante. Quando exarsit bellum Pannonicum à Nerone confectum.

Et Agrippa sacra Aegyptia repressit edicto, ne quis ea intra 500. ab urbe passus exerceat. *Dio. 54.* quod postea Tyberius repetiuit. *Sen. Epist. 109.*

Garamantas Cor. Balbus subegit, & primus ex his triumphauit. *Solinus Plin. lib. 5.*

Cn. Lentulus Genulis victis post consulatum Gerulicus dictus est.

Bosphoranos Afandro mortuo à quodam Scribonio sollicitatos Agrippa vicit, & signa Romana, quæ illi quondam sub Mithridate sustulerant bello recuperauit. Triumphum inde decretum agere noluit, quia de rebus gestis nihil ad Senatum scripserat, Duobus annis post obit.

Ex quo tempore reliqui exemplum eius, quasi legem quandam secuti, neque publicè literas miserunt, neque triumphum obtinuerunt, sed triumphalia tantum ornamenta. *Dio.*

Quinius cum M. Valerio messala Consul, V. C. 738. diu post in Syriam missus ad census describendos, datusq; rector C. Cæsari Armeniam obtinenti.

Pontificatum max. quem neque viuo Lepido Triumviri filio auferre sustinuerat, mortuo demum suscepit Augustus. *Suet.* Tum ad cæteros eius titulos hic pontificalis honor accessit. *Ouid. lib. 3. Fasto.*

Tyberius primus (victis Pannoniis) triumphibus ornamentis honoratus est, nouo nec antea cuiquam tributo genere honoris. *Sueton. Dio.* tamen Agrippam primum hoc honore decoratum esse prodidit.

Anni ante Christum natum.

Anni urbis condite.

Anni mundi

4061

Rheticum & Vindelicum.

736

Cn. Lentulo Genulico, M. Crasso.

Bosphoranum.

29

737

Ti. Nerone. P. Quintilio Varo.

4090

738

M. Messala, P. Sulpicio Quirino.

Pannonicum secundum.

739

Paulo Fabio max. Qu. Elio Tubero.

740

Julio Antonio Africano. Qu. Fabio Maximo.

Germanicum.

29

4090

Anni vrbis con- dita.		Anni mundi	
741	Druso Nerone, T. Quinctio Crispino.	4090	Sequenti anno Drusus iisdem affectus est. quòd Sicambros sociòsque eorum, item Gallos Rhenum transgressos, denique Vsiportas debellasset, Frischijs ad amicitiam Romanam traductis. <i>Dio.</i> Inde L. Piso, quòd Sialeroi Macedoniam incurstantes vicisset triennio cum omnibus Thraciæ gentibus atrox bellum gerens, <i>Florus Vel leius.</i> Pax cum Parthis facta. <i>Epitoma penultima.</i> Bellum aduersus Germanos trans Rhenum à Druso geritur. Ipse ex fractura equo super crux collapsus, trigesimo post die, mortuus est <i>Epitoma vltima Liuij.</i> Nam Liuiana historia huius Drusi Augusti priuigni, quem cum filiis Germanicum Diu appellat, morte expletur: C. Marcio Censorino, C. Asinio Gallo Coss. mensis Sextilis in Augusti honorem dictus est Augustus anno Augusti vigesimo, <i>Censor. de die Natali.</i> Augustium annum appellat, postquam ille Augusti nomen est consecutus. Tiberius Rhetico & Vindelico bello gentes Alpinas, Pannonico Breucos & Dalmatas subegit, Germanico 90. millia deditiorum traiecit in Galliam, iuxtaque ripam Rheni sedibus assignatis collocauit. Quas ob res & curru urbem ingressus est, & primus nouo genere honoris decoratus. <i>Suet.</i> In actis temporum D. Augusti inuenitur duo decimo eius consulatu, C. Crispinum Hilarum ex ingenua plebe Fesulana cum liberis nouem, nepotibus 27. pronepotibus 29. neptibus 9. prælata pompa, cum omnibus his in capitolio immolasse. <i>Plin. lib. 7.</i> Augusto & Coruino Gallo Coss. Iulia filia ab Augusto in insulam ob flagitium relegata. <i>Vell.</i> C. Lentulo, M. Messala Coss. Augustus templum tertio clausit, & sic pace per totum orbem terrarum confirmata Dominus Pacis in terra nascitur. Quas portas æuo per duodecim ferme annos quietissimo semper obseratas, ocio ipsa etiam rubigo signauit nec prius vnquam, nisi extrema senectute Augusti pulsata Atheniensium seditione & Dacorum comotione patuerunt. Eo tempore, quo natus est Christus firmissimam, verissimamque pacem ordinatione Dei Cæsar composuit, eoque anno Dominum se omnium appellari non est passus, imo nec ausus, quia vetus Dominus totius generis humani, inter homines natus erat, <i>Oros. lib. 6. cap. vlt. Irænesii lib. 3. c. 25.</i> Inde vsque ad mortem Christi per 33. annos iudæa, cui primum & præcipue ipse venerat ad præstandas promissiones patribus factas, sine bello perpetua pace potita est. Eo vix dum ex humanis exempto atrox bellum inter Herodem & Areram Arabum regem exortum est, in quo Herodes victus est & caesa multa Iudæorum millia Cuiusmodi multa deinceps in ea gente exarserunt, donec tota funditus deleretur <i>Ioseph.</i> Vnus è fructibus absentis & reiecti Christi pacis principis.
742	C. Marcio Censorino, C. Asinio Gallo.		
743	Tib. Nerone, Cn. Calpurnio Pisone.		
744	L. Latio Balbo, C. Antistio Vetere.		
745	Augusto 12. L. Sylla.		
746	C. Caluistio, L. Passieno.		
747	Cn. Lentulo, M. Valerio Messala, sine Messalino. Ianus tertio ab Aug. clausus in annos 12. Pax per orbem. Inde Christus pacis princeps nascitur.		
748	Augusto 13. M. Plantio, indeque C. Caninio Gallo,	4104	

Omnibus ad occalum & meridiem pacatis gentibus, ad Septentrionem quoque duntaxat intra Rhenum atque Danubium, item ad Orientem intra Taurum & Euphratem, Nilum quoque reliqui qui immunes imperijerant, vt Scythæ, Sarmatæ, Seres & Indi miserè legatos amicitiam petentes. Parthi quoque quali victoriæ Crassianæ pœniteret, vltro signa retulère. Sic vbique cuncta atque cõtina totius generis humani aut pax fuit aut pactio. Tũmque ausus est tandem Augustus septingentesimo ab V.C. anno sanum geminum claudere bis ante se clausum, sub Numa rege & victa primùm Carthagine. Hinc conuersus ad pacem pronũ in omnia mala sæculum, granibus seuerisque legibus multis coercuit. *Florus in fine lib. 4.*

Hic Camers legendum censet, septingentesimo quinquagesimo no, vel quinquagesimo secundo, vt habet Orosius libri sexti capite vltimo, sed id postea expendemus.

Huc nascitur Christus, secundum illud Danielis cap. secundo. In diebus autem regnerum illorum (id est, vnus siue vltimi illorum, siue illis adhuc stantibus, necdum absumptis) suscitabit Deus cœli regnum, quod in æternum non dissipabitur, regnum eius alteri non tradetur. Comminuet autem & consumeret vniuersa regna hæc, & ipsum stabit in æternum. De regno Christi & Ecclesiæ, cuius initia in eius ortu.

2 I T A Bruto & Cassio cæsis, Sext. Pompeio apud Siciliam oppresso, exuto Triumviratus Lepido, interfecto Antonio, solus per 44. an. reimp. tenuit. Romano adiecit imperio Ægyptũ, Cantabriam. Dalmatiam omnem, Pannoniam, Rhetiam, Vindeliciam, Saluffos in Alpibus, omnes Ponti maritimas ciuitates, vt Bosphorum, Pontirapem. *Eutro.*

Vicit Dacos, Germanos trans Albim submoit, Pannonico bello per Tyberium 400. millia capriuorum ex Germania supra ripam Rheni in Galliam transfudit: Armeniam à Parthis recepit, Galatiam prouinciam fecit cum antea regnum fuisset, sic Indiam &c Parthos, Indos, Seras, Scythas in fœdus recepit. *Idem.*

Cossus Lentulus Gerulus accolis Syrtiũ compescuit, vnde illi Gerulici cognomen. *Florus.*

Tib. Nero expleto suæ tribunitiæ potestatis quinquennio priuatus Rhodi mansit.

Quadrennio pòst, Caio & Lucio ex Agrippa & Iulia nepotibus adoptatis intra triennium defunctis, adoptatur ab Augusto simul cum fratre eorum M. Agrippa, coactus prius ipse Germanicum fratris sui filium adoptare. Hinc tribunitiæ potestatem iterum accipit. *Velleius, Suetonius.*

Lex Ælia Sentia fertur.

C. Sentius ex Germania triumphalia ornamenta & insignia refert. *Dio.*

Tribus annis pòst Germanicus Ti. F. ex Dalmatica victoria, quo tempore Quinctilius Varus cũ legionibus in Germania cæsus est. *V. 759. Dio.*

Anni
ChristiAnni vr-
bis coudi-
12.Anni
mundi

15

b POST CHRISTVM
adhuc imperat annis 15.

4090

4105

Phraarte 3. Parthorum
rege decimo. Deinde Phra-
arte quarto anno. 2, Orode
anno. 2.

Romæ Coss.

750

Cosso Lentulo. L. Pisone Augure.

751

Augusto 14. L. Paulo.

752

P. Vinucio, P. Alpheno Varo.

753

M. Servilio, L. Ælio Lamia.

754

Sex. Ælio Cato, C. Sentio.

755

Cn. Cinna, L. Valerio Messala
Voluso.

15

4105

Anni con-	Anni vrbis con- dita.	Anni mundi	
		4090	<p>Mæsta ciuitate clade Variana Tiberius triumphum ex Illyrico, quod intra Italiam, regnumque Noricum & Thraciam & Macedoniam, interque Danubium & sinum Adriatici maris patet, perdomito & in deditionem redacto in triennium distulit.</p> <p>Ætarium militare institutum, & onus Centesimæ vrbi & Italiæ impositum sub vrbis 756. <i>Dio. lib. 55.</i></p> <p>Biennio post ab Augusto interdictum omni varicinio & prædicatione, <i>Dio.</i> quod antea Senatusconsultis factum de Mathematicis & Magis Italia pellendis, vt Vrbs 614. M. Popilio Lænate, C. Calpurnio Coss. <i>Val. li. 1. 721.</i> à M. Agrippa.</p> <p>Sext. Pompeio, Sext. Appuleio Coss. Augustus Nolæ moritur ætatis 77. dempto vno mense & diebus quatuor, imperij post Actiacam victoriã 44. demptis decem diebus.</p> <p>Strabo historicus & Geographus, quæ post Polybium à Romanis gesta sunt, libris 43. comprehendit.</p> <p style="text-align: center;">DIO SCORIDES.</p> <p>Trogus Pompeius, vt è Iustino eius Epitome intellegitur.</p> <p>Diodorus Siculus 40. libris bibliothecam siue historiam mille centum & triginta octo annorum condidit, qui terminantur Cæsaris expeditione contra Gallias. <i>ipse in præfat. 1. anno Vrbs 695.</i> Primis fabulas tantum exponit, quia perquisitis omnium historiarum profanarum scriptis, certi nihil de prioribus temporibus repererat, Belli autem Troiani tempus narrationis suæ exordium statuit, Apollodori & Varronis præsertim operibus adiutus.</p> <p>Dionysius auctor libri de Situ orbis poeta Geographus.</p> <p>Horatius, vita incontinentissimus, sententiis grauissimus. Propertius, Tibullus, Vitruuius.</p> <p>Hortensia Hortensij filia, luculentam orationem ad Augustum habuit.</p> <p>Messala Coruinus, orator haud vulgaris, morbo rerum omnium memoriam, sui etiam nominis amittit,</p> <p>Ouidius ad Getas in exilium ablegatur.</p> <p>Corys Gerarum rex litteris & poësi excultus, in cuius regno exulauit Ouidius, cui & dicauit Elegiam tertij de Ponto.</p> <p>Cornelius Gallus Foro iulienensis poeta, qui se postea interemit. Ægypto in formam prouinciæ redactæ primus præficitur, deinde relegatur.</p> <p>Thebæ Ægyptiæ vsque ad solum ruptæ.</p> <p>Larmonocagas Indus viuens ac ridens in ardentem pyram Athenis se conijcit.</p> <p>Porus rex Indiæ, Obadas Aegypti (partem aliquam Aegypti esse oportet versus Aethiopas) Lathyrus Arabiæ, Hiarbas Lybiæ, Archelaus Cappadociæ, Herodes Iudææ, Bulogeses Belsus Thraciæ.</p> <p>Germani inter Albim & Rhenum à Tyberio Nerone & fratre eius Druso superantur, vnà cum Viindelicia, Pannonijs & Armenijs.</p>
756	M. Lepido, L. Aruntio Planco.		
757	Q. Cecilio Metello, A. Licinio Nerua.		
758	M. Furio Camillo, Sex. Nonio Quintiliano.		
759	Qu. Sulpicio Camerino, C. Popæo Sabino.		
	Bellum Germanicum siue Dacicum.		
760	P. Cor. Dolabella, C. Julio Silano.		
761	M. Lepido, T. Statilio Tauro.		
762	Germanico Cæsare, C. Fonteio Capuone.		
763	L. Munatio Planco, C. Silio.		
794	Sext. Pompeio, Sext. Appuleio.		

4105

c PHRAARTES pacem cum Augusto faciens filios nepotesque obsides dederat. Huic cum successisset filius & ipse Phraartes, & illi Orodus, Orode occiso Legati Parthorum Romanam mittuntur, qui Vononem vetustissimum liberorum Phraartis illic obsidem ad regnum paternum à Tibetio rerum tunc potente acciperent. Sed is post quinquennium vi in Armeniam exactus, Artabanum successorem accepit.

Qui bello à Tyridate regij Arfacidarum sanguinis, adiuuante Vitellio Syriæ legato, regno in annum pulsus est.

Nam mox Hyrcanorum & Caramanorum præfidiis restitutus est, Tyridate in Syriam ad Romanos fugato. Quod regnum Sinnacis prodicione iterum in annum perdidit. Sed tertium recuperavit, donec ad extremum cum vxore & filio à Gotarze interfectus est.

Hic est Gotarzes, qui sub Claudio rex fuit Parthorum decimus nonus. Hinc Vonones 20. Vologeses 21. quia rerum gestarum magnitudine in Romanorum historiis notissimus est. Nā Armeniam, Nerone imperante, eis ademit, duas legiones sub iugum mittit, apud *Cor. Tacit. lib. 13. 14. 15.*

Vologeses filius vigesimus secundus, Cozroes 23. cui Trajanus Armeniam primū, deinde Mesopotamiam & Assyriam excussit, & in eius locum regem Parthenaspem constituit.

Quo pulso Cozroes autum recepit imperium. Post quem Vologeses tertius diu regnavit, cui Marcus & Lucius Veri Imper. Armeniam Assyriamque ab Adriano ei redditas bello iterum eripuerunt.

Denique novissimus omnium Arfacidarum Artabanus, cui cum Romanis Severo, Antonino Caracalla, Macrino bella multa gessit.

Nam in eo finit Parthorum historia. Eo enim ab Artaxerse Persa sub Christi 220. victus, imperij Orientis summa à Parthis, iterum ad Persas translata est.

ROMANA SVB TYBERIO.

Hic est Tyberius Augusti priuignus & filius adoptatus, qui quum illo viuo septem triūphos meruisset, tribus cōtentus fuit, Pannonico, Germanico & Illyrico.

Vix dum ingressus Illyricum properis Liuiæ matris literis accitur, vt rerum potiretur, Augusto in morbum extremum lapsō.

Imperium pacatissimum consecutus est, quo ad Christus pacis princeps in humanis est versatus. Eo ad imperij ipsius decimum octauum, crucifixo, mox Armenia à Parthis, Mæsia à Dacis, Pannonia à Samartis, Gallia à Germanis, Indea ab Arabibus direpta sunt. *Suet. in Tib. c. 40. Ios. lib. 18. Ant. c. 7.*

Cappadocas in prouinciam redegit remoto Archelao rege, Getulorum latrocinia repressit,

Anni
Christi.

Anni
vrbis
condi-
ta.

Anni
mundi

c Christus mortuus est
Tiberij anno. 18.

4114

4122

Orode parthorum rege.
Deinde Vonone, an. 5.
Artabano, an. 30.

- 765 Druso Iulio, C. Norbano.
766 T. Statilio Sisenna, L. Scribonio Libone.
767 C. Calio Rato, L. Pomponio Flacco.
768 Tib. Casare 3. Tib. Iulio Germanico.
769 M. Junio Silano, L. Norbano Flacco.
770 M. Valerio Messala, M. Aurelio Cotta.
771 Tib. Iulio 4. Druso Iulio 2.
772 C. Sulpicio Galba, D. Flaterio Agrippa.
773 C. Asinio Pollione, C. Antistio Velere.
774 Sex. Cornelio Cethego, L. Visellio Varrone.
775 Cossio Cornelio Lentulo, M. Asinio Agrippa.
776 C. Calpurnio Sabino, Cn. Cor. Lentulo
777 M. Licinio Crasso, L. Calpurnio Pisone.
778 Ap. Iunio Silano, P. Silio Nerua.
779 C. Rubellio Gemino, C. Fusio Gemino.
780 L. Cassio Longino, M. Vinucio Quartino.
781 Tib. Casare 5. L. Alio Seiano,
782 Cn. Domitio Abenobarbo, A. Vitellio Nepote.
783 Ser. Sulpicio Galba, L. Cornelio Sylla, quibus Coss. Onuphris putat Christum mortuum, nempe decimo nono Tiberij non 18. contra Veterum consensum.
Sed ignorantia consilatus quo Christus natus est quove passus multos coegit errare, &c. *Aug. lib. 2. de doctr. Christ. Rectius ergo Hebraicis, Ecclesiasticisque insistitur summis.*

Summa 62.

4122

Anni ante
christum
natiuitatem

Anni
urbis con-
ditae.

Anni
mundi

Marabodium Sueuorum, Rascopolim Thracum reges ad se per promissa attractos non remisit.

Abiit ex vrbe in Campaniam, &c. Coss. Sabino & Lentulo, nec rediit: Vndecim ita annos absens fuit continuos. Vnde Suet. c. 39.

Apud Fidenas supra 20. hominum millia, gladiatorio munere amphitheatri ruina pereunt; Suet.

Imperij eius quarto Germanicus triumphauit de Germanis Oros.

DE CHRONOLOGORVM
profanorum scrupulis.

CHRISTI Euangelium
secundum & ultimum re-
medium aduersus Idolola-
triam & impietatem om-
nino inueteratum & pecca-
tum ubique regnans.

QVIA in annotandis annis ab vrbe cond. non satis congruit rationes Hebræorum, Græcorum, Romanorum, quando inter se conferuntur, ne mireris si in eis persequendis, non omnia ad omnium animos & scripa accommodate scripserimus. Nam ne ipse quidem mihi satis feci etsi Liuiam supputationem sequutus sum.

Ea enim à Varroniana, Ciceroniana, Censorina, Gelliana, Pliniana, Capitolina siue Verrij Flacci non modo differt, sed & ea inter se atque à vulgaris plurimum discrepant. Nam verbi gratia, Gellius lib. 17. cap. vlt. Sp. Caruilium Rugam anno quingentesimo vndeuigesimo primū diuortium fecisse ait. At lib. 4. ca. 3. quingentesimo vigesimo tertio, nobiscum secutus Liuiam summam,

Florus narrat in 2. Epitome, ab V. C. ad 20. Augusti, tempus esse propè septingentorum annorum, & extremo libri quarti Augustum septingentesimo V. C. Ianum geminum clausisse ob firmatam cum toto genere humano aut pacem aut pactionem. Cui accedit Messala Coruinus in libello de progenie Augusti, dum ab vrbe C. ad depulsos reges annos 244. numerat. Inde sub magistratuū, Consulū, Dictatorum Tribunorū militarium ductu quadringētos quadraginta & septem, Nam illi in vnam summam redacti non nisi 691. conficiunt.

Nondum igitur exacti erant anni 700. quando ipse ad imperium peruenit. Atqui alij longè aliter. Nam vel illic Io. Camers Flori interpret legendum censet septingentesimo quinquagesimo, vel septingentesimo quinquagesimo secundo, vt Orosius cap. vlt. sexti habet, quod pax, de qua illic agitur, videatur contigisse circa 38. imperij eiusdē Augusti: cum tamēn hæc supputatio mirè cū Gellio & nostra Chronologia & vt reor, cum ipsa veritate cōgruat. Ordo enim historiarū Hebraicarū & Monarchiarū non potest appositè cum Romanis rebus cōparati, si septingentorum annorum numerus vsque ad Augustum atque a-

deo Augusti vigesimum excedatur. Et tamen alij sentiunt anno Urbis 709. vel 710. Iulium Cæsarem fuisse, interfectum, alij multo posterius & ita de cæteris,

Quare Cicero in Bruto tradidit magnam in annis ab V. C. numerandis ac dirigendis inter antiquos scriptores dissensionem fuisse. Omnis autem huius controuersie causam inde oriri putat Carolus Sigonius pag. 20. suorum factorum, quod quos alij consules & sine Coss. dictatores sæpe interserunt, eos alij omnino prætereant.

Ego etiam, quia ante quingentesimum quintum annum multa illic irreperunt fabulosa & ficta, dum posteriores, noui præsertim homines, quadam ambitione suam progeniem ad fictos antiquos consules & magistratus referre studuerunt, quemadmodum Messala Augusti ad Iulium *Aeneas*.

Quo pertinet, quod ibidem Sigonius scribit variam & inconstantem apud omnes esse annorum rationem, usque ad quingentesimum ferme annum V. C. Ab eo vero litem nondum esse compositam, quoniam hoc constanter inuenitur (inquit) quod alij alios vno, alij duobus, alij tribus, alij quatuor annis antecedunt aut subsequuntur.

Quæ commemorare volui aduersus eos, qui putant Vniuersale Chronicon recte ab annis Urbis c. & Coss. posse deduci. Nam illa ratio est incertissima, nondumque inter doctos constituta. Sed nec urbis historia repeti certo potest ex scriptoribus Liiuo ducentis annis antiquioribus, ne quis nos illorum præiudicio urgeat, uti Cicero & Velleius lib. i. indicant.

Quin & inter Latinos ipsos de anno urbis cond. tanta est quæstio, ut cum definiri non possit oportuerit Onuphrium in fastis ex omnibus sententiis duas probabiliores colligere, & utramque suis fastis adiungere, ut quam quisque vellet sequeretur.

Adde non facile conciliari numerationem ab urbe cond. cum Græcicis rationibus siue Olympiadum, siue regum, etiam si illa liquido constaret. Si quidem non bene conueniunt anni integri, quales ferè sunt Coss. post exactos reges, cum fractis, quales sunt Græci. aut anni Emergentes, ut vocant, ut cum vsualibus. Item in utraque numerandi ratione maxima existit extremorum diuersitas, minimè in principiis & finibus consentiens.

Quamquam nec apud Romanos perpetuo annus fuit integer, vel dies certus. Nam alij nouem mensium fuisse primum Consulatum Bruti, alij sedecim aiunt, item annum à Calendis Octobris ex Dionysio fuisse inceptum, alij ex Plutarcho à Calendis Ianuarij. Denique initio consulatum fuisse initum Idibus Decèbris. Deinde propter rem male ad Veios gestam, abdicatis prioribus magistratibus, Cal. Octobris, demum sub 530. V. Idibus Martiis.

*Anniante
Christum
natum.*

*Anni vr-
bis condi-
ta.*

*Anni
mundi*

DE SCRVPVLIS

CHRONOLO-

GORVM.

Anni
vrbis con-
dita

Anni
mundi

DE SCRVPVLIS

CHRONOLO-

GORVM.

Quæ omnia, vt initio habeant exiguam, at progressu maximam, valdeque notabilem differentiam efficiunt. Quod in vnus lulij Cæsaris quinquennio apparet, cuius proinde imperium veteres annis tribus. mensibus octo & diebus aliquot definiuerunt, quoniam primus & vltimus non fuerunt completi, sed simul iuncti, menses duntaxat octo & dies aliquot constituerunt. Nam primus sex tantum menses & paucos dies ante Calendas Iulias comprehendit, circa quas Pompeiū ad Pharsaliam vicit, & solus imperare cepit, vltimus menses tantum duos & dies quindecim, vt qui 15. Martij à coniuratis interfectus sit. Sicque in illo quinquennio, 16. menses desiderantur.

Hæc qui minus obseruant iterum dico, frustra se in Chronologia torquent, & perperam exactam omnium rationum subductionem, conciliationem, comparationem pollicentur. In his enim satis est, si probabilissimus, veroque proximus calculus teneatur.

Accedit Fastos sapius fuisse correctos, immutatos, auctos, diminutos, multis diebus, atque adeo mensibus consumptis vel additis.

Sunt alij apud istos nodi, siue vt vocant scrupuli, è serie 4. Monarchiarum exorientes deinde ex Olympiadibus, denique ex æra Nabunazaris Ptolomæani. Itaque ne ex istorum quidem vllò confici recte potest Chronicon. Nam de iis incertius adhuc iudicium est, & ferè in radice peccat, quoniam illorum anni ferè sunt fracti incompleti & mutili. Etiam illi Olympiadum, quos tamen putant esse certiores. Olympicum enim certamen in mensem Iunium incidebat, & medium ferè annum dispescebat, atque ex vno anno duos quodammodo faciebat, quorum alter ad præcedentia, alter ad sequentia Olympia pertineret. Quare etsi vulgò quatuor annis definiuerunt, quinquaginta tamen lunares menses cõclusisse ex Lycophronis interprete apparet, qui numerus quatuor annos solares viginti ferè diebus superat.

Quare Dionysius Halin. inter alia & hoc reprehendit in Thucidide, quod euenta belli Peloponnesiaci per initia & extrema Olympiadum ita digesserit, vt exterorum gestis commode vix adaptari possint.

Et Liuius libro secundo, ab V. C. conqueritur tantos errores tempora implicare, aliter apud alios ordinatis magistratibus, vt nec qui consules, secundum quosdam fuerint, nec quid quoque anno actum sit in tanta vetustate non rerum modo, verum etiam auctoium dirigere possis.

Deinde, vt vrbis quingentis annis scriptoribus caruit vsque ad Catonem maiorem, qui rerum totius illius spatij memoriã colerent & literis mandarent: Ita Monarchiæ & Olympiades vsque ad octogesimam, & Ecatei, Herodotique sæculum, certis historicis carentes è densis tenebris non possunt explicari.

Præterea, quod omnibus commune est tanta difficultate inter se anni ex istis æris deducti coeunt, ut sex regulas à Funcio & aliquot aliis conungi necesse fuerit, & ne sic quidem coeunt. De quibus nihil aliud dicam, quam quòd tanta facilitate reiiciuntur, quanta istis in inanem phantasiam venerunt.

Nam perpetuo primus scrupulus hærebit in inconstanti auctorum ab Vrbe condita supputatione.

Secundus in non minus disputabili Olympiadum ratione.

Reliqui in cæteris populorum Epochis & Æris non satis certo & constanter fixis.

Cuiuslibet ergo Chronici regula & mensura debet esse Scriptura, quæ tamen ut in se certa sit, non caret difficultatibus & nodis, de quibus nunc dicendum est breuiter, ut causæ, cur Hebræi, Græci, Latini, in annorum enumeratione inter se desideant, planius percipiantur.

De sacrorum Scriptorum scrupulis.

HEBRÆI suis nimium addicti traditionibus, aliter numerum annorum notant. Non nihil etiam indulgent odio, quo Christianos hebdomadas Danielis ad IESVM CHRISTVM pertinere demonstrantes insequuntur.

Illarum enim septuagesimam in diem, quo à Tito Cæsare euersum est templum, cadere asseuerant, & CHRISTVM quem Daniel prædicebat post 69. Hebdomadas occidendum, Agrippam Herodianorum postremum interpretantur.

Quare ut hoc doceant plurimos annos (quos ex aliis historicis restitimus) ab imperiis Persarum, Græcorum, & Machabæorum nobis astute surripiunt.

Sic Græci & Latini veteres ob corrupta Septuaginta interpretum exemplaria. Excipio Hieronymum & Bedam, qui ob veritatis Hebraicæ peritiam, parum absunt à vero calculo. Recentiores minimò differunt, cuius rei ratio mox explicabitur.

Falsi autem sunt, quòd Septuag. Interp. 5. & 11. cap. Gen. pro centum, ducentos semper habeant, atque ita redundant mille ferè ducentis 40. annis. Hieron in quest. Hebr. Nam cap. 5. addunt de suo 690. an. integros, & c. 11. octingentos, & c. Miror autem Iosephum Græcū hic quoque esse corruptum, Alioqui enim locis aliis se corrigit, & vsque ad Christum non multo plus numerat, quam Hebræi.

Ita nil necesse est aliud respondere A. Conpio, qui vulgatam totius Ecclesiæ Græcæ nume-

*Ann. ante
Christum
natum.*

*Ann
vrbis con-
dita.*

*Ann
mundi*

Baal Seder Olam, à mundi procreatione ad euerfionem templi sub Vespasiano tantum numerat annos 3558. id est, ad Christum natum 3485. & passum 3518.

Thalmudici ab orbe ad Christum passum an. 3784.

Rabbini recentiores ad natum an. 3760. menses 4. unde quartus mundi millenarius ab eis in annu Domini 240. conferitur. Quintus in an. 1240

Hebræi. & ita deinceps. Quod hodie vulgo Iudæi sequuntur. Hic ergo annus 1580. illis est mundi 5340. ad proximum usque Septembrem.

Rabbi Nasson in lib. de Cyclo Paschal. 3740.

Rabbi Leni 3786. in 12 Danielis,

R. Moses Gerundensis 4058. menses 5.

Iosephus 4192. menses sex, dies 10.

Arabes an. 5185. præter eos qui Mahometem volum sexto millenario venisse, ut in Chronicis Saraceni post Alcoranum p.

2141.

Metheodorus. 5000.

Eusebius. 5190.

Theophilus Antiochenus ad Anolichum 5476.

Græci vulgo 5508. ut in sexta Oecumenica Synodo c. 3. in Horologio & Cyclo Paschali.

Græci. Nicephorus lib. 1. hist. cap. 10. 5505.

Cedrenus addit unum 5506.

Alter tribus, alter duobus ab hac communi discedit.

alius 5200. uno minus.

Anni
Christi
condita

Anni
mundi

b La mini	{	<i>Hieronymus in Quest.</i>	
		<i>Heb.</i>	3941.
		<i>Augustinus.</i>	5351.
		<i>Isidorus s. Etymologia-</i>	
		<i>rum.</i>	5210.
		<i>Orosius Eusebium sequi-</i>	
		<i>tur.</i>	
		<i>Beda cap. 22. lib. de rat.</i>	
		<i>temporum.</i>	3952.
		<i>Astronomi.</i>	5328
		<i>Alphonsus.</i>	5984.
		<i>Dionys. Abbas.</i>	4203.

c Re- cen- tio- nes.	{	<i>Aliqui, 3974. mēf. 6. dies 10.</i>	
		<i>Alij.</i>	3954.
		<i>Nonnulli,</i>	3960
		<i>Quidam,</i>	3969.
		<i>Marianus Scotus,</i>	4182
		<i>Alij præfinitè,</i>	4000.

rationem laudat, tanquam ei congruentem quæ in Græcorum Horologio, & Cyclo Paschali ibidem descripto notatur, & quam Cedrenus. Zonaras, Nicetas. Sexta Synodus in Trullo, Nicephorus ipse Chronographus, quem luculentis notis illuminavit, & vno verbo Græci omnes hodie ita sequuntur vt frequentius per hos mundi, quam per Christi annos tempora consignent. Nam eam examinat ad corruptissima Septuaginta interpretum exemplaria. Plurimum tribuo Septuaginta interpretibus, sed incorruptos eos nobis exhibeant. Corruptos enim negare non possunt, siue quia res ipsa cum Hebraico comparata loquitur, siue quia Ecclesia editionem D. Hieronymi, vt ipsemet Contius fatetur, præfert, in his & aliis ab hac Græca editione mirabiliter discrepantem.

Præterea veteres labuntur, quia annos Hebræorum supputarunt quasi lunares vt Iunius Africanus lib. 5. de ratione temporum, Hyppolytus Martyr. in temporum canonibus. *Eus. lib. 8. de Demonst. Hieronym. in 9. cap. Dan. August. epi. 78. Beda in commen. 2. lib. Ezr. cap. 16.*

Noster calculus qui est an. 4121. mensium 6. dierum 16. hos superat vno centenatio & paucis aliquot, quoniam (vti antea dictum est) simpliciter accipimus locum Exodi cap. 12. quo dicitur Iacobæos in Ægypto mansisse 430. ann.

c R V R S V S causa controuersia, quæ inter Hebræos, Nos, & recentiores Latinos cernitur, pendet ex 70. annis captiuitatis Babylonicæ & Hebdomadis 69. Danielis, dum alij aliunde illas incipere coguntur, quod secuti vitiosas discrepantesque Græcorum & Latinorum historias, 200. & amplius annos falsò, vt supra docuimus, imperio Persarum tribuant. Hoc enim constituto, compelluntur multò post Cyrum Hebdomadas auspiciari, vt illæ præfinitè cadant in necem Christi.

R. Iacob posteriore tomo sui Talmud. pag. 10. col. 4. has & alias supputationis Hebraicæ causas aperit, vbi & quartum mundi millenarium in annum templi euersi 142. qui est nati Domini 215. confert. Quod congruit calculo Seder Olam.

Ob eas igitur causas tot fere inuenies de annis mundi sententias, quot sunt scriptores. Sed comparanti loca scripturarum, quæ annotauimus, spero nostram habitum iri omnium simplicissimam, & maxime semotam ἀπὸ τῶν ἐπίδων καὶ μαχῶνον κειμένων.

Vbi mihi non displicet Philastrius, qui in hæreticis numerat eos, qui tempus annorum mundi ab orbe condito certo constare pronuntiant, perinde ac istos, qui asserunt illorum numerum penitus esse incertum. Nam quod parum distat, distare non videtur.

De qua re Diodorus Cyzicenus tempore Iuliani & Valentis Imp. librum scripserat, εἰς τοὺς προφίτας χρονικὸν διορθώμενον τὸ σφάλμα Εὐσεβίου Παμφίλου ἐπὶ τῶν χρόνων. *Suidas in Diodoro.*

Quod sic planius mecum inductione per singulas 6. ætates discurrens concipies.

In prima ætate, quæ est mundi Originarij nullus est nodus proprie. Nam quod ei superaddunt Græci annos 700. plus minus, corrupta illorum exemplaria nihil debent veritati Hebraicæ decerpere.

In secunda diluuij scrupulus etiam nullus hæret, nisi iuxta eosdẽ Septuaginta, qui pro annis 292. habent corruptè 170. alias 942. Nam in exemplaribus Græcis est magna numerorum corruptela, vt proinde variæ colligantur supputationes. Sed is error apertè corrigitur per certa & distincta Patriarcharum tempora, Gen. 5. 7. 11. & 12.

Aliqui temere addunt scrupulum de natiuitate Arphaxad, detrahentes annum vnũ, de quo pag. 29. & Abrahæ superaddentes anno 60. de quo pag. 37.

Circa tertiam Patriarcharum vnica versatur quæstio, de tempore habitationis Israelitarum in Ægypto, quæ continet differentiam annorum ducentorum. Nam vulgo aiunt Israelitas duntaxat mansisse in Ægypto an. 230. Alij, quos sequor. 430. vt verba scripturæ Exod. 12. penitus retineantur, & tempus habitationis, à descensu Iacob in Ægyptum numeretur, non à prima Abrahæ migratione è Charan.

Quartum Iudicium nullam quæstionem recipit, quia disertè 480. annis 3. Reg. 6. concluditur, nisi in subductione membratim demonstranda.

Quinta Regum nullum etiam, vel perexiguam admittit, eamque exorientem è collatione Regum Israel cum regibus Iuda, quoniam certissima serie, sine vllis ambagibus & interualis, deducitur per Regum Iudæ tempora libris Regum & Paralip. definita. Quare indoctè Schubertus quidam Spirensis minister nodum in scirpo quærens, seriem annorum ab ædificatione templi ad destructionem eiusdem, reponit inter Chronologorum scrupulos. Apertè enim Scriptura docet quandiu quisque regum illorum regnauerit vsque ad vndecimum Sedechiæ, quo æquatam solo tradit templum, nempe anno 430. mensè 6. postquam fuisset constructum. Philo quidem 440. numerat, Eusebius 442. Iosephus 470. aliqui 427. sed differentia non est tanta, vt propterea deductus è scriptura Calculus dubitationem debeat gignere. Deinde potuerunt labi subducendo, potuerunt & eorum libri corrumpi, vt in numeris solet facile accidere,

In sexta captiuitatis duplex inest scrupulus. Prior vbi septuaginta anni captiuitatis debeant incipere, an à Iechonia, vt ego contendo, fretus simplici Ieremiæ & Matthæi autoritate, an ab vndecimo Sedechiæ, vt plerique, quod tamen discrimen est duntaxat annorum vndecim. Posterior vbi & ipsæ Hebdomades Daniëlis debeant initium figere. Est quidem simplicius & Daniëlis loco propinquius, vt à primo Cyri anno inci-

Anni
christiAnni
vrbis con-
dita.Anni
mundi

DE SCRVPVLIS

CHRONOLO-

782

GORVM.

Anni
in Christo
nati.

Anni
vrbis con-
ditæ

Anni
mundi

Nos ad } natum 4090.
Christum } passum 4122.

pian, illicò post septuagesimum illum captiuitatis annum eodem fere tempore, quo Angelus Danièli apparuit, & tam suauè sacramentum reuelauit.

At non desunt qui interuallum multorum annorum constituunt inter finem captiuitatis Babylonice, & promulgationem edicti de vrbis reedificatione, atque initium earum sumant à 20. anno Artaxerxis Longimani.

Eo enim anno etiam exiit sermo, vt reedificaretur vrbis, 2. Ezra. 2. Alij à secundo eiusdem Longimani, alij à septimo eandem ob causam. Alij à quarto Sedechiæ, omnium quidem alienissimè: sed tamen etiam superiores potius confusam & supposititiã seriem regum Persicorum & opinionem è profanis historicis anticipatam sequuntur, quàm veritatem.

Qui scrupulum mouent de mensibus, in scitè faciunt.

Et si enim menses Scripturæ Lunares sunt eius tamen anni in Solaribus haberi debent. Nam etiamnum hodie Hebræi, tertio quoque anno & interdum secundo, quando vsus exposcit, vt ratio Lunæ, motui Solis respondeat vnã Lunam siue Lunatẽ mensem intercalant, illumque annum mensium tredecim, extremo (quem Adar nominant & in nostrum Februarium fere incurrit) cū hac copula, *Veadar*, repetito faciunt. Quamquam etiam primus potest repeti, vt mensis intercalaris, siue insitius sit *Venisan*, qui & Martius. Ita enim solebant veteres dicere, vt Talmudicæ narrant.

Nisan autem idcirco in Martium confero, quia initium eius aliquando præcedit, aliquando sequitur æquinoctium vernum, in nostris Fastis, 21. die Martij fixum, quatenus scilicet annus Embolicus propè vel longè fuerit. Alioqui eius pars & quidem maior, aliquandò in Aprilem cadit.

Vt & alij eorum menses duobus nostris respondere solent eodem modo & ob eandem causam, nempe Iar. Sinan, Tammuz, Ab, Elul, Tizri, Marthesuan, Kisseu. Teuet. Scheuet, Adar.

Sic Arabes apud Ioan. Leonem in descriptione Africæ pag. 42. Nam sex menses habent triginta dierum, sex 29. qui reddunt dies 354. Qui numerus à nostro solari anno, superatur diebus vndecim.

Qui quidem vndecim dies tertio quidem anno coniuncti conficiunt triginta tres, at eorum tres seruantur & reiciuntur in sequentes annos, quousque Luna & Sol decimo nono an. redeant ad idem punctum per sex alios embolismos, siue per sex alios menses intercalatos annis 6.8. 11.14. 16.19. Hi enim sunt embolici.

Atque ita Hebræi septem embolismos singulis nouemdecim annis constituunt, nempe tres singulis octo annis. Nam in circulo decemnouennali embolismus est septem mensium.

Quod à Patribus acceptum esse, satis ex Noë historia intelligitur. Vbi enim traditum est Noë integrum annum egisse in arca, mensibus duodecim Lunaribus, adduntur reliqui dies qui vo-

cantur *ἑξαυτοί*. *Ingressus est (inquit) Noe in arcam mense secundo, die decimo septimo.* Deinde ubi nominatim facta esset mentio septimi mensis & postea decimi, & post hunc dierum quadraginta & amplius, ac denique primi mēsis, *Egreditur (ait) ex arca rursus mense secundo, die vigesimo septimo.* Interea igitur exacti sunt menses duodecim, & accedunt dies decē, qui ter sumpti, mensem integrū, id est, decimum tertium anno tertio reddunt. Quemadmodum nos solemus quarto cuique anno inferere vnum diem ad sextum Calendas Martij quem ob id bissextum appellamus.

Sed hac de re scribentem in Genes. primum caput Iunilium Episcopum Africanum audi. Luna cum duodecies spatia sui cursus peregerit, annum facit communem dierum 354. & ut anno Solari possit concordare circuitus, tertio cuique vel secundo anno, tertium decimum addit mensem quem Embolismum vocant nostri calculatores, & fit dierum trecentorum octoginta & quatuor. Atque hæc quidem ille præclare,

Etenim, nisi hæc fieret intercalatio, cum per legem debeant 14. die mensis Nisan festum paschæ celebrare, necesse esse, ut sequenti anno diebus vndecim, pascha ipsum antequerent. Tertio anno aliis vndecim, atque ita retrorsum versus, quo vsque in Augusto vel Septembri celebrarent. Falsi igitur sunt Iulius Africanus, Eusebius Cæsariensis, August. epist. 78. & plerique veterum, qui ex eo, quod menses Hebræorum Lunares erant, existimauerunt ipsorum quoque annos esse lunares, qui solaribus vndecim diebus contrarietiores sunt.

***

Anni
christi.

Anni
urbis con-
dita.

Anni
mundi

DE SCRVPVLIS

CHRONOLO-

GORVM.

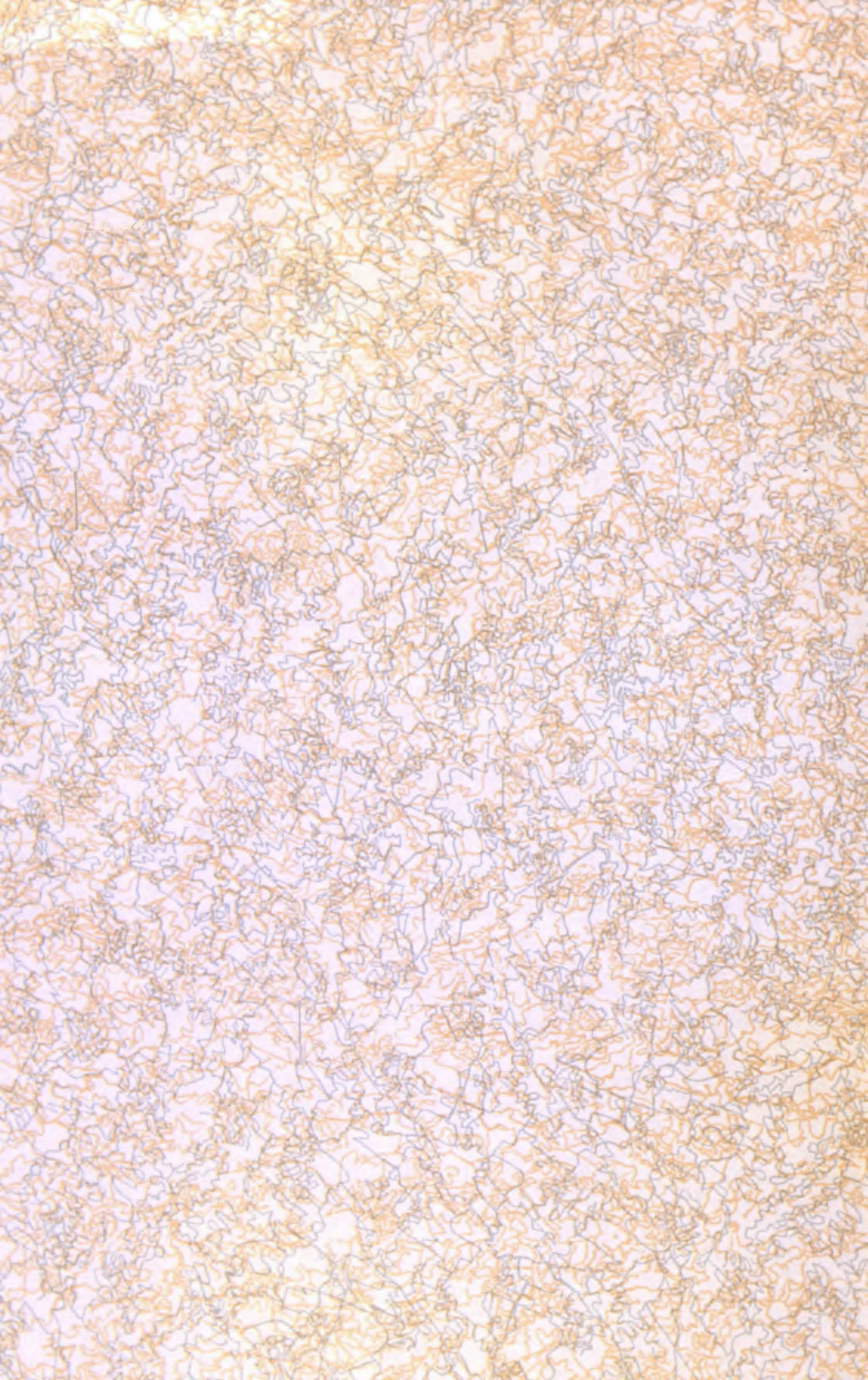
33

782

411

CHRONOGRAPHIÆ GENEBRARDINÆ
LIBRI SECVNDI FINIS.

CHRON.
GENEB.

B
5
83